

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

XIII. Alfonz.

Budapest, szeptember 30.

Körülbelül negyedszázaddal ezelőtt Krisztina spanyol királyné talpig gyászban siratta férjét és halálos aggodalommal szoritotta két kezét szívére, mely alatt Hispánia királyát hordozta. Mi lesz abból a gyermekből, kinek fejére már a gólya tette a koronát? Ez a féltő kérdés még aggasztóbb lett, mikor megszületett XIII. Alfonz. Csenevész, ványadt, vékonypénzü gyerek volt. Az orvosok komolyan csóválták fejüket és úgy vélték, hogy ebből a siró-rivó vörös kis majomból bajosan lesz koronás király.

De mintha a sors glóriával akarta volna bevonni a demokraták által oly sokszor kigunyolt szólást-mondást, hogy a királyok felett a nagy Isten különös kegyelme lebeg: a vézna gyerekbe soha nem tapasztalt energia szorult. Mintha csak tudta volna, mily feladatok vároknak reá, satnya testét kényszerítette arra, hogy nőjön hozzá a lelkéhez. Torna, testgyakorlás, gimnasztika megizmosította tagjait — annyira, hogy a kis Alfonz, kibe eleinte csak hálni járt a lélek, ösztövé, keménycsontu fiuvá nőtt. Mikor pedig édesanyja kezéből kivette a kormányzás gyeplőit, egyhangu volt a vélekedés, hogy ez a fiatal emberül fogja megülni a trónt.

Mi, persze, mindezt csak hallomás-

ból tudjuk. Spanyolország kissé messze van tőlünk és teljesen kiesik világpolitikánk és gazdasági tevékenységünk körletéből — elannyira, hogy mikor meghallottuk, hogy XIII. Alfonz meg fog bennünket látogatni, kissé meglepődve kaptuk fel a fejünket, mint az olyan ember, kire az utcán teljesen ösmeretlen ráköszön: ugyan, honnan a manóból ösmer engem ez az ember?! No, de mindegy, ha már közénk jön, magyar ember nem lökheti vissza a feléje nyújtott kezét.

Annál kevésbé, mert ez a kéz jóra való, törekvő, igen rokonszenves felséges fiatal ember keze. A nagyközönség szemében pedig éppenséggel szimpátikus. Ifju, sebesen robogó vérét nem szorítja a spanyol etikett gátjai közé, nézdegél jobbra-balra, mosolyog, kaczag és jobbra-balra megszorítja a kezeket. Mielőtt Budapest felé vette útját, Párisban meglátogatta a köztársasági elnököt. A hivatalos czerimóniák és konferenciák után, a fiatal király közönséges zakkót öltött magára, puha kalapot nyomott a fejébe és odaszólt a hadsegédjének: no, most pedig megtréfálok az újságírókat. S hol gyalog, hol kocsin, hol automobilon számtalan utcán és sikátoron vágatott végig, hogy csak nyomát veszthessék. Nem rajta mulott, hogy az újságírók még nálánál is szemfüleesebbek voltak. Ez a gaminvonás jellemzi a felséges urat. Ha mi-

niszteri titkár, vagy mészáros legény tenné, azt mondanók róla: derék ficzkó!

De hiányos lenne a karakter-rajza, ha hozzá nem tennénk, hogy ez a kacagni nagyon szerető fejedelem gondolkozni is tud, még pedig önállóan. Tudvalévő, hogy szigorú papi nevelésben részesült, Akárhova nézett, suhogó reverendák fogták el előle a szabad látást. S mégis ma ez a huszonöt éves ifju szabadelvű gondolkodásu — természetesen, itt a szabadelvű szót spanyol értelemben kell venni. Az ő uralkodása alatt kezdtek el Spanyolországban az állam és egyház különválasztásáról beszélni — a mi erős radikálisra vall, ha elgondoljuk, hogy Spanyolországban még ma is mindenható a papság. Spanyolorzágnak körülbelül annyi a népessége, mint a mi hazánké; mégis tizszer annyi papja és huszszor annyi szerzetese van. S ez a sok egyházi férfit mind az állami költségvetésből él. Természetesen, arról szó sincsen, hogy Spanyolországban különbönn lenne a papság mindenhatósága ellen való harc; de annyi mégis megtörtént, hogy egyes liberális nyilatkozatok már nem vesznek el echo nélkül a pusztaságban.

Igen bölcs és messzelátó volt Alfonz politikája a marokkói kérdésben. Bárha Spanyolország Marokkóban csak statisztia szerepét játszza Franciaország mellett, ezt a szerepet igen ügyesen töltötte be. Don Jaime Bourbon herceget, a spanyol

Egy régi népiünnep nyomai.

Írta: Déri Gyula.

(Utánnomás tilos.)

Az olasz városoknak gyönyörű népiünnepi vannak. Goethe színes képekben írta meg a 18-ik századvégi római farsangot; az ember irigykedve olvassa, hogy miért nem tud a mi népiünk is úgy mutatni?

A velencei karnevál is világhírű dolog, amit versben és prózában számtalanszor megénekeltek, de mindig a legnagyobb lelkesedés hangján. A nizzai, firenzei virágünnepéről is úgy beszélnek, mint a földi élvezetek és gyönyörűségek netovábbjáról, amely boldoggá tesz szegényt, gazdagot, kicsit, nagyot egyaránt. Goethe ugyan bevallja, hogy ő az emberek tulságos elragadtatását nem igen érti és valószínű, hogy ha a többi olasz városok mai karnevál-ünnepét kritikus szemmel vizsgálhatnók, mi is idejuttánánk. Mert különös dolog az csakugyan, mikor sok ezer ember az utcákra tódul, kényelmetlen jelmezekbe öltözik, rekedté kiabálja, heringgé sajtoltatja magát, étlen-szomjan kóborol órákig, azután éjjelkor hazamegy abban a tudatban, hogy pompásan mulatott.

Budapesten a múlt század nyolczvadas éveitől fogva számos kísérletet tettek mindenféle népiünnepkel, de egy se sikerült. Pedig boldogult Aczél Béla báró egy időben roppant sok fáradozást és költséget fordított rá, hogy valami maradandót teremtsen. Egyszer a városligetben csinált nagy sokadalmat a Józsv-Egyesület javára, velencei éjszakával, vagyis lam-

piónos csolnakokkal a tavon, szépségverseny-nyel, máskor Dunaiünnepélyeket rendezett éjjeli tüzijátékokkal, kivilágított gőzhajók sétájával. Ezzel egyszer Szapáry Pali gróf is sok ezer forintot szedett össze valami jótékony célra, — de mikor a dolog véget ért, mindenki elégedetlen volt és az emberek méltatlankodva oszoltak széjjel. A nagy ügyességgel, rengeteg munkával összegyűjtött tömegek közül senkinek se jutott eszébe a dolog folytatását kívánni. Így végződtek a margitszigeti rózsaiünnep és népszere vásárok is. Jöttek és elmúltak, de a következő esztendőben senki sem sirt utánuk.

Ezenképpen vagyunk a fővárosi népiünnepünkkel, a vidékiekkel ellenben még így se. Mert hiszen a mi királyi városainkban és megyei székhelyeinkben legfeljebb bálokat és majálisokat rendeznek az emberek, hol is alaposan osztályozzák és kiselejtezik egymást, de arra soha senki sem gondolt vagy gondol, hogy a nép mulattatására valamit kitaláljon. A nép minálunk még mindig arra való, hogy megbámulja az urak multságát.

Hogy a fővárosi népiünnepnek nem tudtak gyökeret verni, legfőbb oka az a bizonyos jótékony cél, amelynek nevében a közönséget pénzért eresztik oda, ahonnan valamit láthat, kinek pedig pénze nincs, az rendőrökbe és nagyképű rendező urakba itkózik. Ez bizony nem multság. De az se jár sokkal jobban, aki fizet, mert legfeljebb selejtes rakétákat puffogatnak el a mulattatására s ezeknek a fele nem szokott meggyuladni. Így történt a legutolsó Dunaiünnep is, mikor a hatóságok megengedték azt a hallatlan abszurdumot, hogy egy világjáró legközepét, egy a budai, mint a pesti dunaparti

körzöt 3—4 kilométer hosszúságban, a Margit-hídtól a Ferencz József-hídig, elzárják a szabad közlekedés elől. Azon a vonalon belül lakik vagy 60—70 ezer ember s azok délutáni 6 órától éjfélig akadályozva voltak a szabad járás-kelésben. Hogy miképpen tetszik ez nekik? multságosnak találják-e? senki sem kérdezte tőlük.

Mondjuk ki egy szóval: az olyan népiünnep, amelyből a népet kizárják, íabatkát sem ér. A közönséget egyszer-kétszer beugrathatják vele, de csak nagy időközökben, amíg az emberek a szenvedett kellemetlenségeket és apró kis becsapásukat elfelejtik.

Ha ellenben olyan népiünnepet akarunk, amely a főváros érdekes látványója legyen, amely évről-évre ismétlődik, amelynek hire fusson és amiért érdemes legyen a vidékről, sőt külföldről is ideutazni, hogy lássanak egy magyar speciálitást, amilyent sehol másutt nem látni, akkor ne idegen célokat szolgáljunk vele, ne használjuk föl a közönség megsarcolására, hanem éppen ellenkezőleg, azon gondolkozzunk, mivel szórakoztathatnánk a főváros egész lakosságát, de úgy, hogy a multság mindenkinek örömet szerezzen, még ha valami csekélységbe bele is kerülne. Inkább áldozunk rá tudniillik, mint hasznát keressük.

Ahol valami népiünnep meggyökeresedett és elhíresült, ott mindig két tényező befolyásolta a sikert. Az egyik volt a természet kedvezése, a másik az emberek megfelelő vérmérséklete. Az olasz városokban könnyű volt a farsang végéből nagy látványosságot csinálni, mert az ott mindenütt a legszebb tavaszi ünnep, mikor már olesón árulják a korai virágokat, kőkörscint, ibolyát, violát és egyebeket, sőt jóformán ingyen

trónkövetelőt e napokban meginterviewolták; a herceg erősen kárhóztatta a spanyol király marokkói politikáját és azt mondotta, hogy Spanyolországnak a német császár mellé kellett volna szegődnie. Az egész spanyol sajtó elítélte ezt a fölfogást és helyeselte Alfonso politikáját. Nincs is valami nagy szerencsésük a spanyol trónkövetelőknek. Egyes, ritka vidékeket nem számítva, nincs talá-
juk Spanyolországban. Még erősebb párt-
van a republikánusoknak, de a fiatal király népszerűsége előtt nekik is meg kellett hátrálniok.

Mert Alfonz határozottan népszerű, különösen azóta, mióta meglátogatta Barcelonát — holott erről a városról tudva van, hogy utcái nem kövel, hanem anarchisták dinamitjával vannak kikö-
vezve. Nagy személyes bátorsága, melyet az ellene elkövetett merényletek alkal-
mával tanusított, sok szívet hódított meg számára. Még jobban respektálják, mi-
óta hozzáfogott a spanyol hajóraj lábra-
állításához. Igaz, hogy ez a lábraállítás az adófizetők rovására történik és így nem valami nagyon lelkesednek érte; de a spanyolnak elég, ha a szeme elé va-
rázsolják a régi dicső multat, mikor Hispánia nagysága az eget verdeste,
rögtön kész, ha mást nem, legalább él-
jenezni. Már pedig ahhoz, hogy Spanyol-
ország megint számítson a nemzetek so-
rában, erős hajórajra van szüksége, leg-
alább olyanra, mint amilyent a spanyol-
amerikai háboruban a jenki admira-
lisok tönkre vertek.

Mindent összevéve, a spanyolok ifju királya, kinek holnap a budapestiek bizonyára hangos isten hozottat fognak mondani, ambiciózus, szeretetreméltó, szép tulajdonságokkal fölrüházott, erős nemzeti érzésű uralkodó. A budapestiek nem fogják tőle sajnálni az éljént; ő se a budapestiektől a széles mosolyt, amint őt hirből ösmerjük.

is adják. Így aztán szinte magától indul meg a virágcsata, a kis bokrétákkal való dobálódzás, ami a legbájosabb tömegmulatság, különösen a nyugtalanvériű, mozgékony, gazdag fantáziájú olaszok számára, ahol ha a piaci teherhordó fú a kocsi-
ban ülő markéza ölébe dob egy szál virágot és az rámosolyog, az a fú boldog lesz et-
től a mosolygástól két álló hétre.

De ne higgyük, hogy csak hevesvériű és könnyen mámorosodó népek, meg az örök tavaszok hazájában vannak vidám népiünnep-
Tessék csak rá gondolni az északi népek hatalmas arányu és impozáns jégünnepére. Krisztia-
niában minden januárban valóságos nemzeti ün-
neppé válnak a két hétig tartó korcsolya-ve-
senyek. Egész Európa, sőt Amerika és Ausztrá-
lia híres korcsolyabajnokai találkoznak ott ösz-
sze, van tenger sok díj és óriási tömegű közön-
ség. Esténként aztán rendeznek nagy felvonulá-
sokat jelmezben, szánkákön és korcsolyán, min-
denkinél van egy színes papiroslámpa, a nagy urak kocsi-
ján villamos akkumulátorból táplált napok és csillagok. Az óriási jégpályán szől vagy száz zenekar és kintorna, mindegyik kö-
rül tánczó tömegek, köztük sátrak, laczikony-
hák és lábas üstök, melyekben teavíz forr, vagy pedig fűszeres vörösbőr. És a nép tombol és mulat tavasz nélkül és délszaki temperamentum nélkül is. A természet itt is kedvez a mulatság-
nak, mert ott soha sem olvad januárban, az em-
berek jókedvét tehát elemi csapás nem ronthatja el. Az ünnepeket évről-évre pontosan meg lehet ismételni, a külföldi bajnokok egész éven át kész-
szülődnek arra a két hétre, a helybeli lakosság pedig az ő megbámulásukra és az azt követő vidám és pajkos szórakozásokra, amiben ingyen lehet része.

Egy temperamentumos és tehetséges hon-

Andrássy a választói reformról.

— Eszmecsere a függetlenségi pártkörben. —

Budapest, szeptember 30.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma este Kossuth Ferenc társaságában föllá-
togatott a függetlenségi pártkörbe, ahol közel két óra hosszat élénk eszmecserét folytatott a képviselőkkel a készülő választási reform tár-
gyában. A képviselőház folyosóján minap tett kijelentései után, amikor azonban csak általános-
ságban nyilatkozott a pluralitásról, mint a reform alapelvéről, gróf Andrássy ma este keresett első ízben alkalmat arra, hogy a képviselőkkel tervezetének egyes részleteit is megismertesse. Már Kossuth Ferenc, aki az eszmecsérét bevezette, rámutatott arra, hogy a mostani par-
lament legfontosabb feladatának megoldásánál a párt-
nak folytonos kontaktusban kell lennie azzal, aki a választói reform korszakos jelentőségű munkáját legjobb tudásával és a magyarság igaz érdekeinek gondos szemmel tartásával elkészítette s ezért gróf Andrássy Gyula ezután többször föl fog látogatni a pártkörbe, hogy a tagokat minden irányban tájékoztassa és minden kérdésre kimerítő fölvilágosítást adjon. Gróf Andrássy Gyula ezután egyszerű szavak-
ban, de annál világosabban fejtette azokat az elveket, amelyek őt a tervezet elkészítésénél vezették. Előadását ismételt szakitották félbe a tetszés élénk megnyilatkozásai, az a végtelen előzékenység pedig, amellyel minden egyes kérdésre a legkimerítőbb fölvilágosítást adta, a legnagyobb meglepetést keltette. Ismertetése teljesen megnyugtatta a párt tagjait, akik egész egyértelműen hozzájárultak fejtegetéseihez.

Gróf Andrássy Gyula látogatásáról tudósításunk a következő:

A függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-kör-
tű körhelyiségében ma este látogatást tett gróf Andrássy Gyula belügyminiszter. Hét óra-
kor érkezett meg a pártkörbe Kossuth Fe-
renc kereskedelemügyi miniszter, akit pár perczet később gróf Andrássy Gyula bel-
ügyminiszter követett. Mindkettőt lelkes éljen-

atya, kit ifju korában sok eszményi cél hevitett, nálunk is meg akarta egy időben honosítani a jégünnepélyeket. Rendezett egy-kettőt, de a harmadiknál már kisért, hogy a mi égaljunk alatt világraszóló jégünnepet nem lehet rendezni. Nálunk tudniillik januárban rendszeren olvadni szokott; néha hol az elején, hol a végén 6—10—12 fókos melegek vannak, gyönyörű napfényvel. És ilyen a február is, a december még ilyenebb. Így aztán pontos határidőről szó sem lehet, de van annál több halasztás, sőt néha teljes elma-
radás is. Már mostan, hogy kívánjuk a külföldi korcsolya-bajnokoktól, hogy ilyen bizonytalan versenyekre hozzánk évről-évre eljárjanak? Ha pedig ők nincsenek itt, nincs igazi látnivaló és nincs nagy sokadalom. A városligeti tó is kicsi, ott csak zártkörü társaság multhat, a tömeget oda bebocsátani nem lehet. Így aztán ez a szép mulatság sem sikerült. Am azok a haza-
fiak, kiket e sikertelenségek fájdalmasan érintet-
tek, még mindig nem akartak lemondani arról a reményről, hogy Budapestet mégis csak meg-
ajándékozzák egy igazi népiünnepel.

Mikor aztán a földmivelésügyi miniszter föl-
hívította az arató-ünnepet, ezek sikerén fel-
buzdulva, egy beadvánnyal boldogították a fő-
városi tanácsot, melyben azt ajánlották, hogy rendezzen a főváros is évenként nagy arató-
ünnepet. A budai Vérmező egyik sarkában állit-
sanak föl egy nagy buzaasztagot, néhány csép-
lőgépet és ott csépeljenek egészen úgy, mint az uradalmakban. A fővárosi nép, amely ilyen rit-
kán, vagy sohase lát, tömegesen keresné föl a széri-
t, este aztán vonuljanak föl a népies jelmez-
be öltözött aratók a szokásos kalászkoszorúkkal, rakjanak nagy tüzeket és a körül táncoljanak, énekeljenek úgy, mint falun, számos cigány-
banda zenéje mellett.

zessel fogadták a párt tagjai, akik nagy szá-
ban voltak együtt.

A belügyminiszter megérkezése után Kos-
suth Ferenc, a függetlenségi párt elnöke ki-
jelenti, hogy a belügyminiszter barátságos esz-
mecsere során hajlandó a választási reformról informálni a párt tagjait. Álláspontja az, hogy a választási törvényt meg kell alkotni, még pedig olyképpen, hogy a reform alapjául a népiogok kiterjesztésének eszméje szolgáljon, másrészt a leg-
gondosabb figyelemmel kell lenni arra, hogy a magyarság fölénye és az intelligencia uralma továbbra is biztosítható. Kéri a belügyminis-
tert, hogy nyilatkozzék a javaslatról.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter erre hosszabb ideig tartó beszélgetés során ki-
jelenti, hogy másfél éve foglalkozik a reform kérdésével. Tanulmányozta a különböző választási rendszereket, és különösen tekintetbe véve azoknak a mi speciális magyar viszonyainkra való alkalmazását, arra a meggyőződésre jutott, hogy legidősebb és az ország érdekeinek leg-
megfelelőbb a plurális rendszer behozatala. Az adott helyzetben nálunk más rendszert egyáltalában el nem képzelhet. A reform megalkotásánál mindjárt a kiindulásnál két szempontra kel-
lett figyelemmel lennie. Az egyik az volt, hogy a választói jog általános legyen, a másik, hogy a szavazatok száma ne legyen kevesebb a Kristóffy-féle tervezetben kontemplálnál. Ak-
kor, amikor ennek megfelelően az új választók nagy tömegét ruházzák fel politikai jogokkal, a pluralitással bizonyos ellensúlyt kívánt terem-
teni, nehogy háttérbe szoruljanak azok az ele-
mek, amelyek Magyarországot eddig fentartot-
ták. Maga a pluralitás nem lehet és reméli, nem is lesz ódiózus, mert minden osztálynak kivétel nélkül módot ad arra, hogy a választói jog bir-
tokába jusson. Különben sem áll nálunk egye-
dül a pluralitás, hanem több helyütt behozották; legutóbb Szászországban, Belgiumban, Ham-
burgban stb. Maga Bülow kancellár a képviselőházban jelentette ki, hogy a pluralitást tartja a leghelyesebb elvnek és ha a porosz parla-
ment reformjára kerülne a sor, ezt az elvet fo-
gadná el. Különben is tekintetbe veendő, hogy az államnak nemcsak joga, hanem kötelessége a választói jogot a maga szempontjából alkotni meg. Nem egyéni tekintetek az irányadók, ha-
nem első sorban az állam érdeke. A szavazatok száma az új javaslat szerint körülbelül 4 millió lesz.

— Maga a választási eljárás decentralizált lesz. A választás körök és nagyközségek sze-

Hát ez is lenne valami, de valószínű, hogy a tanács nem látott benne semmi gyakorlati célt s azért nem harapott bele. A Vérmezőre buzaasztagokat hordani, még ha a katonai hatóságok megengedik is, kissé körülményes dolog. A környékből sváb falukból kellene méregdrá-
gán vásárolni a kalászos gabonát és fizetni a fu-
vart. Az állandó tűzveszedelem sem utolsó kér-
dés, különösen, ha éjszaka bált csapnak a sza-
badban és lobogó pásztortüzeket raknak. Tűz-
oltószakaszokat kellene készletheben tartani a lözélben, sőt talán a mentők is előre kivonul-
hatnának. De még ennél is nagyobb baj, hogy a buza-
cséplés igen prózai művelet, mely sok port ver föl, de kevés szórakozást nyújt. Gyönyörű-
séget meg éppen semmit, legfeljebb annak, aki a buza és arra gondol, hogy sok szép pénzt lát majd érte. De a többi emberiség bizony hamar betelik vele és közömbösen halad el mellette, úgy gondolkodván, hogy: mi közöm hozzá?

Mikor ezt a beadványt olvastam, csöndes mosolygással merengtem el az emberek gyarló-
ságain. Inne itt is akad egy lelkes hazafi, akit éget a vágy, hogy valami derekas dolgot létesit-
sen, keres, kutató egy eszmét, megerőlteti az el-
mét s végre is valami tökéletlenséget főz ki. Holott, ha kinyitná a szemét és maga körül néz-
ne, láthatna valamit, aminél jobbat, szebbet és könnyebben megvalósíthatót soha sem fog ki-
gondolhatni.

Tessék csak így szeptember végén, vagy október elején vasárnap délután végig sétálni a budai rész főbb utvonalaiban. Semmiestre sem fog ekerülni egy tarka menetet, melynek élén lóhátas parasztleányok haladnak, néha negy-
venen-ötvenen, utánuk legalább ugyanannyi kocsi, csinosan kiöltözött leányokkal s az egész-
kíséri egy cigánybanda, szintén kocsin és több

Csütörtök, október 1
rint tör-
sa a
Ugyan
hogy
küldött
szavaz
get al-
egyes
történi
be, am
ahol t
törzsné
lesz sz
fennfor
ténik.
ványny
amely
ságnak
itt is a
—
hogy a
olvási
meg n
ráczió
reven
git ma
ne a d
be adj
yábrab
a magy
uralma
—
ni a va
lasztás
natkoz
A
eléged
métel
köszön
B
gróf A
amely
megfel
valóba
pramá
nemzet
A
jelente
a való
hangsu
a mag
Különb
ségek
magya
—
száz g
ben fö
a koc
viselet
piros
nyokn
zöld p
derek
czi, ka
sen pi
A
maudv
oda is
egy na
és a t
s ebbő
lom és
kentele
mára,
degeit
lése k
lovaka
a gazd
bande
rint. A
Bandi
budai
salogn
fűstöl
K
látam
még t
tájéka
vér bo
ra. A
Három
ros cs
hegyen

rint történik, amelyeknek részletes megállapítása a törvényhatóság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak a törvényhatóságoktól fog függni, hogy a szavazatok összeszedésével ambuláns küldöttségeket biznak-e meg, vagy pedig minden szavazó kör számára külön választási küldöttséget alakítanak-e? Ennek megállapítása, hogy az egyes polgárok tudnak-e írni, olvasni, olyképp történik, hogy azokról, akik olyan állást töltenek be, amelynek feltétele bizonyos kvalifikáció, ahol tehát az írni-olvasni tudás kétségtelen, törzsnévsor vezetetik. Itt semmi igazolás nem lesz szükséges. Ahol pedig az igazolás szüksége fennforog, ott ez egykoru bizonyítványokkal történik. Ha pedig valaki olyan új keletű bizonyítvánnyal kívánna az írni-olvasni tudást igazolni, amely aggályt kelt, joga lesz az összeíró-bizottságnak ezt vizsga útján megállapítani, azonban itt is a kellő jogvédelem biztosítva lesz.

— A közvetett választói jognál a cél az, hogy azok, akik ma lényeg választók, de írni-olvasni nem tudnak, a választói joggal teljesen meg ne fosztassanak. Ennek részletei konszideráció tárgyai. Általában nem köti magát me-reven az apróbb részletekhez, azonban nem tá-gít magától a fő célról, amely abban áll, hogy ne a demagógia és a nemzetellenes elemek kezé-be adják oda az ország vezetését, hanem to-vábbra is tartassék fenn az intelligenciának és a magyar tradíciókkal összenőtt társadalomnak uralma.

— Maga az anyagi törvény fogja szabályozni a választási eljárást is és junktim lesz a választási reform és a kerületek beosztására vonatkozó javaslat között.

A belügyminiszter ismertetése teljes megelégedést keltett a párt tagjai között, akik ismételt kérdésekkel fordultak a miniszterhez és köszönetet mondtak a kapott felvilágosításokért.

Barabás Béla azzal a kérdéssel fordult gróf Andrássy Gyulához, hogy azok a hírek, amelyek a reform kérdésében napvilágot láttak, megfelelnek-e a valóságnak és hogy a pluralitás valóban megtudja védelmezni a magyarság szupremáciáját a nemzetközi szociálistákkal és a nemzetiségiekkel szemben?

A kérdés első részére gróf Andrássy kijelentette, hogy a közlések nagyban és egészben a valóságban megfelelők, majd nyomatékkal hangsúlyozta, hogy egyedül a pluralitással lehet a magyarság szupremáciáját megvédelmezni. Különben is a pluralitás nem annyira a nemzetiségek ellen való védekezés, mert hiszen ők a magyar nyelv tudása nélkül is megszerezhetik

száz gyalogjáró. Az első, ami ebben a menetben föltűnik, az, hogy egy lovaslegények, mint a kocsin ülő nők, mind magyar falusi parasztniseletbe van öltözve. A legények bőju ingbe, piros mellénybe, árvalányhajás kalappal, a leányoknak le van bocsátva a hajuk, piros-fehérvörös pántlika fonva belé, piros pruszlik feszül a derekukra, alsó ruhájuk bokorugró szoknya, pizci, kaczer kis kötényvel. A cipőjük is rendszeren piros szattyánbőr.

Az ilyen menet rendszeren egy tágas koremaudvarról indul ki és egy-két órai körut után oda is tér vissza. Ha az udvarra bemegyünk, ott egy nagy sátrat találunk, melynek az oldaláról és a tetejéről rákötözött szőlőfürtök lógnak le s ebből megértjük, hogy az egész nagy sokadalom és utcai fölvonulás nem egyéb, mint önkéntelen reklám egy élelmes koremsáros számára, aki szüreti ünnepeket rendez s a vendégeit beugrasztja, hogy azok a multság emléke kedvéért népies jelmezekbe öltözzenek. A lovakat rendszeren a bérkocsis-legények kéri el a gazdáiktól s ugyancsak ők öltöznék át parasztbandériummá, erősen népszimmi minták szerint. A legszebb az egészben az, hogy a Virág Bandi és Parlagi Jancsi alakok menetközben budai svábdialektusban szoktak egymással társalogni, makrapipa helyett pedig hölgyiszivarka füstölög a szájukban.

Közel negyven esztendeje, hogy legelőször láttam ilyen menetet, mint budai diák. Akkor még tele voltak szőlővel a budai hegyek, ősz tájéka a Gellért-hegyről bepirosítottak a bika-vér bogycól, amint a nap rájuk süttött, az utcákra. A Hadnagy-utca, az Aranykakas-utca, a Három kapás-utca környéke, a fél Krisztinaváros csupa szőlőgazdák házából állott. A Nap-hegyen egész sor ház udvara feljutott a hegyre,

a többes szavazatokhoz való jogot, mint inkább a demagógoktól vezetett nyers tömegnek tulsulyra jutását akadályozza meg nemzetiségi különbség nélkül.

— A magyarul írni és olvasni tudás megkövetelése nem lett volna célravezetőbb? — volt most a kérdés.

— Nem, — válaszolta határozottan gróf Andrássy. — A lakosságnak egy jelentékeny részét nem lehet kizárni a politikai jogokból, ezenkívül pedig az Apponyi-féle népiskolai törvény következtében tíz év múlva amugy is fog tudni mindenki magyarul írni és olvasni. A pluralitás alapján a szavazati jog általános lesz, de nem egyenlő, amint hogy semmi sem egyenlő a földön.

— Bizony, még két egyenlő gyufaszál sincsen, — mondta Kossuth Ferencz.

— Titkos lesz a választás? — kérdezte Bedőházy János. — Én határozottan ellene vagyok a titkos választásnak.

— Nem is lesz titkos, — felelte gróf Andrássy. — Ugy tudom, hogy ezt nem is kívánjátok.

— De én kívánom, — szolt Sümegi Vilmos, — bárha a szociálista vezérek irtóznak tőle.

— Én is beszéltem négyszemközt szociálista vezérekkel, — mondta gróf Andrássy, — s mondhatom, hogy ők nagyon is kívánják.

— De mi nem, — volt az egyhangú válasz.

Amikor a választói aktus decentralizációjáról volt szó, többen szóvá tették a fuvardiják dolgát, amelynek eltörlését kívánták. Gróf Andrássy Gyula kijelentette, hogy legalább a nagyobb körzetekben az ellátást és a fuvardijákat fenn kell tartani, bár e tekintetben további tárgyalásokra hajlandó. Másrészt azonban a kuriai bíraskodást jelentékenyen szigorítani fogják, hogy a hatósági személyek illetéktelen befolyását teljesen kiküszöböljék.

Közvetett választásra vonatkozólag kijelentette gróf Andrássy, hogy ezt a tervet nem ejti el, amint azt híresztelték, hanem föntartja hogy az analfabéták közül tiznek legyen egy szavazata.

— Ebben a tekintetben — mondta most Kossuth Ferencz — Mezőssy barátunknak van egy indítványa, hallgassuk őt meg.

Mezőssy Béla államtitkár erre azt indítványozta, hogy azok az analfabéták, akik a mostani törvény értelmében választók, tartsák meg ezt a jogukat, ha legalább tíz korona adót fizetnek.

sőt egy pinceajtón át belefuródott. Az ajtón túl találtunk egy tágas barlangot, hol a sajtót és kádakat tartották, ugyanitt állott néhány X-lábu asztal, előtte fapadok s e padokra s ez asztalok körül igen tisztességes uri emberek jártak igazi, hamisítatlan, tiszta bort inni.

A hetvenes évek legelején még élt az öreg Mattmann András, a Három kapás-utcában, egy nyolczvanadik évét meghaladt öreg patriárcha, Mattmann Ferencz koremsáros polgártársunk nagyapja. Eleven csoda volt az öreg, a budaiak előtt főképpen arról nevezetes, hogy mint tíz éves fiú annak idején végignézte a Martinovicsek kivégzését. Engem is azért vittek el technikus pályatársaim a Mattmann-koremsába, hogy lássam őt, kit az unokája az olyan vendégeknél, kiket megbecsült, mutogatni szokott. Néha azt is megengedte, hogy az öreg elbeszélje a szörnyű esemény részleteit s a szavak nagyobb hitelül előhozott egy ezüst feszületet. Ez a feszület állítólag a Martinovicse volt és úgy jutott hozzájuk, hogy a patriárcha apja fiakker-mester volt és az a szomorú szerep jutott rá, hogy Martinovicset ő vitte ki a vesztőhelyre. Leszálláskor aztán az elítelt neki adta emlékül a feszületet.

Nos, ez a Mattmann András beszélt aztán sok egyébéről is. Például a budai szőlőgazdák hajdani nagy uraságáról. Mikor olyan sokan voltak, hogy a budai tanácsot voltaképpen ők választották, miért is igen nagy tekintélyük és beszéltek volt. Különösen a gazdagabbaknak, kik ugyancsak sűrűn találkoztak közöttük. Ezek aztán évenként olyan szüreti bálokat csaptak Budán, hogy két héten át alig lehetett józan embert látni a környéken. Vasárnaponként pedig az egész Krisztinaváros egy nagy álarcos-bállá változott, minden utcában véges-végig szolt a

— Ez határozottan káros volna a magyarság szempontjából — felelte gróf Andrássy. — Akkor talán husz korona legyen a cenzus, — mondták mások, mire gróf Andrássy azt válaszolta, hogy ez alapon lehet beszélni a dologról.

Kijelentette még gróf Andrássy, hogy az új választási törvény nem fog kiterjedni a törvényhatósági választásokra és végül a választás módjára megjegyezte, hogy a jelöléseket öt nappal a választás előtt lezárják.

Később még a szociálistáknak bécsi szerepléséről is esett szó, majd kilencz óra tájban gróf Andrássy Gyula Kossuth Ferencz-czel együtt a képviselők élénk éljenése közben elhagyta a pártkör helyiségét.

Budapest, szeptember 30.

Minisztertanács. Ma délben tizenkét órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. A minisztertanács, amelyen dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölt s amelynek jegyzőkönyvét dr. Márfy Albin államtitkár vezette, a legutóbbi minisztertanács óta felhalmozódott kisebb folyó ügyeket intézte el. A miniszteri tanácskozás délután háromnegyed két óráig tartott.

Wekerle Sándor a királynál. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor különkihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszterelnök a királynak a folyó politikai ügyekről tett jelentést. A kihallgatás egy óra hosszat tartott.

Báró Rauch Pál Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán ma délelőtt Zágrábról Budapestre érkezett, hogy jelen legyen a spanyol királyi pár fogadtatásánál. A bán a délelőtt folyamán hosszabban tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel.

Gróf Apponyi Albert beszámolója. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter Jászberény város országgyűlési képviselője október 18-án Jászberényben beszámoló beszédet mond.

A közös hadügyminiszter Budapesten. Báró Schönaich Ferencz közös hadügyminiszter báró Klingspor Guidó vezérkari ezredes, szárnysegéd kíséretében ma este hét órakor a gyorsvonattal Budapestre érkezett. A hadügyminiszter a

zene, folyt a sárgalé és peregtek a bokák. Tréfáskedvű és ötletes legények meg lányok pedig kifestett, bekormozott ábrázattal, vagy álarcosan, bolondosan nekiöltözve házról-házra jártak, zenebonát csináltak a munkások közt (mert a leszedett szőlőt behordták és otthon taposták és szürték hordókba) és mindenféle izgágaságok után csak akkor távoztak, ha bort, kalácsot és egyéb jókat adtak nekik. A szegényebbe pénzt is fogadtak el.

Ezekről a dolgokról Mattmann Ferencz, az unoka is sokat tudott és ha hallgatója akadt, órákig is elbeszélgetett. A nyolczvanas években még virágzott a koremsáma, sok előkelő pesti urra emlékszem, akik ott megfordultak. A hosszú asztalok fölött egyetlen egy laposbellű, kormos petróleumlámpa pislálott, miért is a zsebünkben vittünk magunkkal egy-egy szál miligyertyát, valamint az ennivalókat is. Mert Mattmannál és a többi budai bortermelőnél is az volt a divat, hogy ott enni nem kapott az ember. Még kenyéret sem és aki kérni mert, azt Mattmann Ferencz hangos szóval tanította ki, hogy ő nem koremsáros, ő polgártárs, neki polgári bormérése van és nem koremsáma. Ő tehát csak bort ad a vendégeinek, egyéb kényelmek nyújtása ellenben rangja és méltósága alatt áll. Így aztán gyakran láttam táblai bírókat, osztálytanácsosokat, híres ügyvédeket, mint például Hets Ödön tisztelt barátomat, nagy bankdirektorokat, köztük Fischer Pétert, majd Barát Ferencz akadémikust, sőt Besseney Pongráczot is, a nagy Besseneynek egyetlen élő unokáját és Magyarország állandó bankettlátogatóját, amint gyertyákkal körülrakták az asztalt, mint roatóra járó kegyes öreg nénikék a templom padjait és magukkal hozott sonkacsontjaikat a zsebkészülékkel faricskálták. Közben a Mattmann borát szo-

nyugati pályaudvarról a Bristol-szállóba hajtattott, ahol megszállt.

Kmetz és Wekerle. Egy esti lap ma azt a híresztelést hozza forgalomba, hogy Kmetz Károlyt Wekerle Sándor miniszterelnök parancsára hagyta ki a delegációból a függetlenségi párt. A méltatlan és teljesen légből kapott gyanúsítással szemben a Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert információ alapján a leghatározottabban konstatálja, hogy Wekerle miniszterelnök a függetlenségi párt delegációs felhatalmazásait épp úgy be nem folyt, mint a koalícióhoz tartozó többi pártokéba és hogy Wekerle miniszterelnök csak a hírlapokból értesült arról, hogy Kmetz Károly a delegáció tagjává nem jelöltetett.

A pénzügyi bizottság ülése. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 125 órakor Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Teleszky János miniszteri tanácsos.

Széll Kálmán megnyitó szavai után a bizottság megválasztotta az egyes tiszteletdíjak előadóit. Az előadók a következők: kisebb tiszteletdíj: Buzáth Ferencz, belügy: Barabás Béla, pénzügy: Hoitsy Pál, igazságügy: Bizony Ákos, kereskedelemügy: Babó Mihály, vallás- és közoktatásügy: Sághy Gyula, honvédelmi: gróf Semsey László, földmívelésügy: gróf Thoroczkay Miklós.

A bizottság felhatalmazta az elnököt, hogy az előadóval együtt szükség esetén az egyes tiszteletdíjaknál helyettes előadókat is kérhetnek fel.

Hoitsy Pál figyelmezteti a bizottságot, hogy a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot a bizottság csak általánosságban tárgyalta le.

Wekerle Sándor miniszterelnök felvilágosítása után a bizottság a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását napirendre tűzte.

Szebeny Antal felhívja, hogy az állami tisztviselők körében az a hír van elterjedve, hogy a költségvetésbe felvett IV. negyedévi felemelt lakbér novemberben nem fog kifizetett, mert az erre vonatkozó előmunkálatok, úgy hírlik, még nem készültek el. Kéri a miniszterelnököt, hogy igaz-e ez a hír és kéri, hogy nyugtázza meg ez irányban az aggódó tisztviselőket.

Wekerle Sándor miniszterelnök felvilágosításul azt mondhatja, hogy Budapest és Fiume tisztviselőinek, akiknek lakbérét a törvény fix állapította meg, már ki is utalványozták az illetményeket. A vidéki tisztviselők lakbérzárának megállapítása most van folyamatban. Százakra menő kérvény van a pénzügyminiszteriumban, amelyekben a legkisebb falvak is első osztályba való fölvételt kérelmeznek, azt bizonyítgatva, hogy rendkívüli körü-

pogatóván hozzá, melyet az öreg az öblös barlang hátulsó részén sötétlő rejtelmes folyosókból hordott füvegenként.

Mattmann polgártárs elbeszélése szerint a budai kapások a legelső szüreti ünnepeket mindjárt a törökök kitarodása után való esztendőben rendezték. Mert a török, ha a korán tiltja is a borítalt, a szőlőt nagyra becsülte és a szőlőmunkásoknak az idejükben nem volt rossz dolguk Budán. Számos fennmaradt adás-vételi szerződésben olvashatni is, hogy a szőlők szabad forgalom tárgyai voltak, melyek mindig találtak vevőre. A kapások és szőlőtulajdonosok tehát szinte sértetlenül élték át a török idöket, leszámítva a súlyos adót, amit fizetniük kellett. Mikor az alól felszabadultak, első dolguk volt egy nagy dinom-dánom, melytől egy hétig visszahangzottak az utcák. Azután évről-évre mind egyre vidámabb szüretük és népmulatságok estek Budán, egészen 1849-ig. Abban az esztendőben nagyon szomorú volt a szüret, de még utána is vagy husz esztendeig, mert a policzáj semmiféle sokadalmat nem engedett meg. Ellenben a magyar szabadság beütése után egy pár esztendeig, például az 1868-iki gazdag és jó termés idején nagy volt a vidámság és jókedv Budán. Egészen a filloxera-korszakig, mely véglegesen kipusztította a budai szőlőket, úgy, hogy a mai napig sem álltak helyre.

De egyet nem pusztíthatott ki: a szüreti népmulatságok emlékét. Ezeknek a nyomai fennmaradtak napjainkig. És aki ezeket a szüreti nyilvános vígadóásokat új életre tudná kelteni, az Budapestet megajándékozna egy olyan népmulatsággal, amelyet megnézni csakugyan eljőnnének az idegenek.

ményeik folytán magasabb százalékra tarthatnak igényt. A kérdés a legnagyobb gondossággal és objektívítással lesz megírva és mielőtt a százalék meg lesz állapítva, megkezdődik a kiutalás, természetesen november 1., illetve október 1-éig visszamenőleg.

A bizottság a miniszterelnök felvilágosítását köszönettel vette tudomásul.

Nemzetiségi népgyűlések a pluralitás ellen. A kisküküllőmegyei Szancsal községben a románok népgyűlést tartottak, melyen erőyes hangú határozatot hoztak az Andrássy-féle választói reformjavaslat ellen. Üdvözlő táviratot küldtek ö felségének és bizalmukat fejezték ki az országgyűlési nemzetiségi párt iránt, melyet az általános, egyenlő titkos és községenkénti választói jogért indítandó legerélyesebb kiüzelemre kértek fel. — Gyulafehérvárott a románok szintén akartak népgyűlést tartani, a hatóság azonban annak megtartását betiltotta. — Zólyomgyében a tot nemzetiségi párt több községbe hirdetett népgyűlést, a hatóságok azonban azok megtartását nem engedte meg. Az alispán a betiltó végzéseket helybenhagyta. A népgyűlések összehívó táviratot küldtek ö felségéhez, melyben a népgyűlések betiltását ö felsége tudomására hozzák és a királyt arra kéri, hogy a pluralitást akadályozza meg. — Blahó Pál orsz. képviselő Lévárdon beszámoló beszédet mondott mintegy 3000 főnyi község jelenlétében. Blahó a népgyűlésen bejelentette, hogy a nemzetiségi párt a magyar polgári és földműves pártokkal, valamint a nemzetközi szociáldemokratákkal az általános titkos választói jog érdekében szövetségre lépett. A népgyűlés e bejelentést helyeslőleg tudomásul vette, a királyhoz pedig táviratot küldött, melyben a pluralitást megakadályozását kéri.

Horvát küldöttség Budapesten. Graff polgármester vezetésével holnap az északi községtagács küldöttsége Budapestre utazik, hogy Kossuth és Josipovich minisztereknél, valamint báró Rauch bannál tisztelegjen és az északi-vinkovici vasút kiépítéséhez állami támogatást kérjen. Dr. Pinterovics megtagadta a küldöttségben való részvételt.

A nemzetiségiek és a radikális szerbek. Goldis László orsz. képviselő a radikális szerbeknek a nemzetiségi pártból való kizárására vonatkozólag — amelyről már hírt adtunk — a következőket mondotta egy újságíró előtt: A hír minden tekintetben igaz. A radikális szerbek politikai magatartása árnyékot vet a nemzetiségi klubra, amely pedig mindig őszinte harcot vívott programjairól. A szerb radikálisok nem vettek részt az általános választói jog érdekében nyáron rendezett népgyűléseinken, nem tartottak beszámolókat és már két éve a klub értekezletén se vettek részt. Ugy látszik, hogy a radikális szerbek a kormány felé huznak, főképp pedig a Kossuth-párthoz. Ilyen körülmények között a nemzetiségi klub a legközelebb fel fogja hívni a radikálisokat, hogy a klubból lépjenek ki.

Boszniai mohamedánok egyházi autonómiája. A boszniai mohamedánusok 1900. évben tudvalóvóleg a szerajevói tartományi kormányhoz azt a kérést intézték, hogy vallási és iskolai ügyekben adja meg nekik az autonómiát. A kormány szíves előzékenységet tanúsított e kérelem iránt és 1901-től 1907-ig és 1908. évben beható megbeszéléseket folytatott a boszniai és hercegovinai lakosság képviselőivel, amelyek folyamán letárgyalták a kultusz és iskolai autonómiára vonatkozó kérdések egész komplexumát és végezetül az összes pontokban a mensura, vagyis a konstantinápolyi sejk ül iszlám által a boszniai mohamedánusok egyházi fejének adandó vallási meghatalmazás kivételével teljes megegyezés jött létre. Ezen utóbbi nehézség megszüntetése és az ezen ügyből kifolyólag a boszniai seriat-tudósok között támadt differenciák elintézése és elsimitása érdekében a mohamedánusok képviselője a kormány beleegyezésével és közvetítésével a sejk ül iszlámhoz fordult és arra kérte azt, hogy az említett tárgyban adjon seriat-jogi véleményt. E jogi vélemény a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség közvetítésével immár megérkezett. A sejk ül iszlám kijelentését a kormány teljes tartalmában akceptálta és kétségtelenül alkalmas arra, hogy a boszniai és hercegovinai mohamedánusokat minden tekintetben kielégítse, minek folytán ezen országokban immár mi sem akadályozza az iszlám kultusz-autonómia életbeléptetését.

A horvátok és az interparlamentáris konferencia. Zágrábból jelentik: Eickhoff tanár, az interparlamentáris unió német csoportjának elnöke a következő levelet intézte az Agramer Zeitunghoz: A tiszelt Szerkesztőséggel e hónap 20-iki szíves levélre röviden a következőket kívánom felvilágosításul közölni. Először: Nem kaptam horvát részről oly iratokat, amelyek telve lettek volna Magyarország és gróf Apponyi elleni inaktivitással és a gróf urnak csak azt mondtam, hogy ilyenmü nyom-

tatványok egész sorát kaptam. Tulajdonképpen tehát az írásbeli beadvány és a nyomtatvány fogalmának összetévesztéséből keletkezett kis félreértés forog fenn. Másodsor: Memorandum a szó tulajdonképeni értelmében tudtommal ugyan nem érkezett az interparlamentáris unióhoz, tényleg azonban beérkezett a horvát képviselők világos kérése, hogy őket a berlini konferenciába fogadják be. Irodánk először megadta az engedélyt abban a feltevésben, hogy a horvát képviselő urak tagjai az interparlamentáris unió egyik nemzeti csoportjának. Ez az eset azonban nem állott fenn, aminek következtében felvételük iránti határozatunkat vissza kellett vonnunk. Az önköz levelemben említett három képviselő urnak (Zagorac, Rojics és Surmin) ezt részletesen kifejtettem. Különösen dr. Surmin ur ismerte el, hogy teljesen korrektül jártunk el, mert csak az Union interparlamentaire egyik nemzeti csoportjának tagjai bírnak az alapszabályok szerint azzal a joggal, hogy az unió egyik konferenciáján résztvegyenek. Ez okból ajánlottam is dr. Surmin urnak, hogy a horvát képviselők lépjenek be a magyar csoportba. Az, amit eleinte hittem, hogy külön csoportot képezhetnének, közjogi okokból ismét kétségessé vált előttem. A bajor, württembergi stb. képviselők szintén nem alkotnak külön csoportot, hanem a német csoporthoz csatlakoznak. Dr. Surmin ur ki is jelentette nekem, hogy Budapestre visszautazva, fölkeresi gróf Apponyit, hogy vele a horvát képviselőknek a magyar csoporthoz való esetleges csatlakozásáról tárgyaljon. — Teljes tisztelettel Eickhoffi tanár.

KÜLFÖLD.

Izvozszi és Tittoni találkozója. Tittoni, Izvozszi orosz külügyminiszter és neje, valamint Muraviev nagykövet este elutaztak Desiből. A pályaudvaron Tittoni miniszter neje és a hatóságok fejei jelentek meg, akik Izvozszi közeledését virágokkártá nyújtották át. Éjjel 11 óra 25 perczkor a miniszterek és kíséretük Turinba érkeztek, ahol a prefektus és a hatóságok fejei fogadták őket. A miniszterek a Hotel Europe-ban szálltak meg. Ma délelőtt a miniszterek Raconigiba mentek, ahol Viktor Emánuel fogadta őket.

A milánói lapok örömmel üdvözlők Olaszország és Oroszország közeledését. A radikális sajtó ebben a hármasszövetség végét látja, így a Secolo is, amely mai vezércikkében azt hangoztatja, hogy az orosz birodalomhoz való közeledés Ausztria-Magyarországnak lehetetlenné fogja tenni a terjeszkedést a Balkánon.

Izvozszi és Tittoni miniszterek, Izvozszi miniszter neje, valamint Muraviev nagykövet ma d. e. Raconigiba érkeztek és udvari kocsin a királyi kastélyba mentek. Az udvari ebéd után Viktor Emánuel király Izvozszi orosz külügyminisztert kihallgatáson fogadta. D. u. négy óra tájban Tittoni, Izvozszi és neje, valamint Muraviev nagykövet sétatöcsizást tettek a parkban, hol az egyik nyaralóban a királyi pár lunchot adott tiszteletükre. Délután öt órakor Tittoni, Izvozszi és neje, valamint Muraviev automobilon Turinba utaztak.

A cseh-német viszálykodás. Az Ausztriában kiélesedett cseh-német ellentéteket mindeddig nem sikerült elsimitani, sőt az állapot még inkább elmérgesedett a németeknek azon ismeretes indítványa folytán, amely Csehország kettősosztását czélozza. A viszálykodás ezzel oly mérvet öltött, amely a mindenkori osztrák bonyodalmak gyakori rémének, a kormányválságnak árnyát veti előre. Ehhez képest az osztrák kabinet feje, báró Beck szorgalmasan tárgyal a cseh tárca nélküli miniszterrel, Praschekkel, de a kívánt megegyezés létrejöttét nagyon megnehezíti a cseh és német pártoknak merev ragaszkodása követeléseikhez. Báró Beck egyébiránt a válság miatt kénytelen volt lemondani holnapra tervezett budapesti utjáról s így a spanyol király tiszteletére rendezendő fennségeken Budapestben Klein igazságügyminiszter és Korytiwsky pénzügyminiszter fogják képviselni.

A német képviselők körében nagy feltűnést kelt és sok szóbeszédre ad okot, hogy éppen dr. Fort és Pacak volt miniszterek azok, akik a mai súlyos helyzetben a legnagyobb nehézségeket okozták a kormánynak és a csehek gyűlésein a legengesztelhetetlenebb álláspontot foglalják el.

A tartománygyűlés mai ülésén a karzaton igen sokan voltak. A tartománygyűlési épület előtt igen

nagy néptömeg gyűlt egybe. Pergelt a németek nevében tiltakozást terjeszt elő és a péntek esti ülést jogtalannak és semmisnek nyilvánítja, aminek következtében a főmarsall enuncziációja, hogy a legközelebbi ülés ma tartatik meg, érvénytelennek tekintendő. A németek ennél fogva mindent, ami a mai ülésen történik, semmisnek jelentenek ki. Svehla képviselő ezután ellentiltakozást terjeszt elő. Rámutat a tartománygyűlés nagy kulturális és gazdasági feladataira, a német obstrukciót könnyelműnek és alaptalannak mondja, mert az aktuális kérdés egészen törvényesen és német tartományi választmányi tagok hozzájárulásával nyert megoldást. Szóló ezek alapján a legelősebben bírálja a németek eljárását.

A beérkezett iratok felolvasása után felolvasásuk az alkotmánypárti és konzervatív nagybirto-kosságnak tiltakozását a németek azon eljárása ellen, hogy a Die Wacht am Rhein című dalt énekeltek. Schreiner a németek eljárását méltatlannak, miközben csehek és németek között éles szóváltások történnének. Malik egy javaslata ügyében névszerinti szavazást kér, amit a tartományi marshall jogosulatlanul mond és visszautasít. (Nagy zavargás, a tartományi marshall berckeszti az ülést.) A legközelebbi ülés pénteken.

A tartománygyűlés mai üléséről Prágából még a következőket jelentik:

A cseh tartománygyűlés mai ülésének vége felé megüjték a botrányok. Pergelt tiltakozást jelentett be Lobkovitz György herceg tartományi főmarsall eljárása ellen, mire Mali képviselő újabb indítványt nyújtott át az elnöknek és névszerinti szavazást kért rá. Lobkovitz herceg kijelentette, hogy noha elismeri az indítványozás jogát, ez esetben nem fogadja el azt és nem rendeli el a szavazást. Iszonyu láрма támadt erre. A német képviselők sipokat, trombitákat vettek elő, éktelen zenebonát csaptak, a padokat verdesték és az elnök hasztalan csöngetett. Jó félórát tartott ez a feneketlen fölfordulás. Közben Mali az elnökhöz sietett föl, mire a csehek földhözvé kiabáltak rá:

— Le onnan! Takarodjék! Mit keres ott!

Klofac szintén fölzaladt az elnöki emelvényre és követelte a tartományi főmarsalltól, hogy utasítsa a helyére Malit. Erre azonban nem volt szükség, mert önként visszament padjába. Lobkovitz herceg újból kijelentette, hogy nem rendeli el a névszerintet és nem ad szünetet. Ezért megint kitört a láрма, a némeek tomboltak, Pergelt óvást jelentett be az elnök házszabályellenes eljárása ellen, viszont Podlipni cseh képviselő megtámadta Pergeltet és az elnök pártjára kelt. A németeket ez még inkább felbőszítette s olyan zajt ütöttek, hogy lehetetlen volt az ülést folytatni. Lobkovitz herceg fölkel és elhagyta a termet.

Az angol-német viszony. Londonban a szocialisták vasárnap gyűlést tartanak a Skala-színházban. A gyűlés tárgya az angol-német viszony lesz, melyről Suedekum német birodalmi gyűlési képviselő fog referálni. Október hó folyamán Kant-schky és Ledebur német képviselők fognak ugyanerről a tárgyról Angliában beszélni.

Marokkó. A francia és spanyol kormány közös jegyzéket készítenek elő, amelyet az algeirizsi akta szignatárius hatalmainak nyújtanak be és Muley Hafidnak való előterjesztés céljából a nála levő diplomáciai kar doyenjéhez fognak juttatni. A jegyzék felsorolja azokat a garanciákat, amelyeket Muley Hafid nyújtson marokkói szultánná való elismerése esetén. E garanciák azonosak azokkal, melyekre vonatkozólag a hatalmak az első francia-spanyol jegyzék megvizsgálása alapján megegyeztek. Pichon külügyminiszter ma este Marquis del Muni spanyol nagykövettel tanácskozást folytatott és átadta ez alkalommal a jegyzék tervezetét a spanyol királynak való előterjesztés végett. A nagykövet semmiféle kifogást nem tett a jegyzék ellen, amelyet Allende Salazar spanyol külügyminiszterhez juttat.

A Petit Parisien szerint az új francia-spanyol jegyzék nem fogja többé követelni Muley Hafidtól a szent háború hivatalos és világos visszavonását, de szükségesnek fogja feltüntetni, hogy hasonló nyilatkozat történjen, hogy így az európaiak a fanatikusok minden támadása ellen biztosítva legyenek. Szintugy nem fog a jegyzék említést tartalmazni a Sanja-területen folytatott hadjáratért igényelt költségmentézésre vonatkozó passzust.

Tangerből jelenti a Vossische Zeitung tudósítója, hogy D'Amade tábornok vonakodik a letartóztatott

német légionáriusokat kiszolgáltatni a német konzulnak.

A sah győzelme. Teheráni jelentések szerint a sah megparancsolta, hogy a vasárnap megjelent proklamációt vonják vissza és semmisítsék meg; elrendelte, hogy az új parlament október 20-án üljön össze. A sah környezetében nagy nyugtalanság észlelhető. A sah parancsot adott ki, hogy egy kozák-dandárt küldjenek Tebrizbe. A teheráni lakosság érdeklődéssel várja a fejleményeket. A nyugalmat eddig nem zavarták meg, csak a Taharán előtti táborban lévő csapatok tagadják meg a szolgálat teljesítését mindaddig, míg hátralékos zsoldjukat ki nem fizetik. A tebrizi orosz konzult állítólag a nacionalisták felszólították, hogy intervencióra köztük és a sah között. A nacionalisták készek magukat megadni, ha Oroszország az amnesztia megadásáért és az alkotmány helyreállításáért jóállást vállal.

Háborus veszedelem a Balkánon.

— Bolgár katonák erőszakoskodása. —

Budapest, szeptember 30.

A bolgár kormány csökönnyösen ragaszkodik eredeti álláspontjához, daczára a nagyhatalmak tiltakozásának. A veszély abban rejlik, hogy a szófia-i kormány most már a közvélemény nyomása alatt is kénytelen megkezdett útján előre haladni. A török kormány viszont nem enged álláspontjából s úgy látszik, hogy inkább kész fegyverhez nyulni, mintsem Bulgária előtt meghátrálni. Szombaton Ferdinánd fejedelem visszatér Szófiába és akkor megtörténik a döntés. Ha a fejedelem magáévá teszi kormánya magatartását a keletvasuti kérdésben, akkor a Balkán komoly események előestéjén áll. A mozgósítási híreket megczáfolják ugyan mindkét részen, de ennek daczára bizonyos, hogy történetek katonai intézkedések, melyek minden eshetőséggel számolnak.

Mai hireink a következők:

Konstantinápolyból jelenti a Times tudósítója, hogy a keleti vasutak bolgár vonalán a társaság alkalmazottaival a bolgár katonák durván bánnak. Egy osztrák alkalmazottat letartóztattak, mert tiltakozni merészt. A török fővárosban kávéházakban és vendéglőkben csak a vasuti bonyodalomról beszélnek az emberek. A városban olyan elkéseredett a hangulat, hogy háború emlegetnek. A mozgósításról szóló híreszteléseket megczáfolják. Valószínűleg onnan támadt ez a hír, hogy Szalonikiből 800 főnyi katonaságot szállítottak Konstantinápolyba.

A keleti vasutak konstantinápolyi igazgatósága a ruméliai vonal képviselőjétől a következő táviratot kapta:

Több helységben a katonák szuronyal kergették el lakásaikból a vasuti alkalmazottak családjaikat. A vasuti épületekben levő szolgálói lakások ajtóit rájuk törték, de a jegypénztárakat nem sikerült hatalmukba keríteniük. Az állomási pénztárak érintetlenek. Egy Valitsch nevű osztrák vasuti hivatalnokot letartóztattak, mert ellenszegült. Egy várandós asszony rémületében korán szült. Az elutazó hivatalnokok és családjaik tagjai kénytelenek voltak vasuti jegyeiket megfizetni. A ruméliai vasutvonal felügyelőjét kiutasítással fenyegetik.

Ezt a táviratot tegnap a porta tiltakozása kíséretében elküldte a bolgár külügyminiszternek.

Az athéni kiránduló társaság, amely 1400 tagu, három gőzhajón tegnap este a Dardanellákba érkezett. A fogadó-bizottság élén Sabah Eddin herceg képviselőjével, a vendégek elé utazott. Ma reggel a kikötőben rengeteg nép várta a kirándulók érkezését, noha az eső szakadt. A kikötőben minden hajót fellebogóztak. San Stefano közelében délelőtt kilencz órakor nyílt tengeren üdvözölte a fogadó-bizottság a vendégeket.

Ama jelentéssel szemben, hogy a bolgár kormány a szófia-i német képviselőjének kijelentette, hogy a bolgár építési miniszter Bécsben a keleti vasutak üzemi igazgatósága kijelenti, hogy közte és a keletroméliai hálózat megváltása dolgában, a keleti vasutak üzemi igazgatósága kijelenti, hogy közte és a bolgár kormány közt Bécsben egyáltalában semmiféle tárgyalásokat fenti kérdésben nem voltak. 1908-ban ugyan az üzemi igazgatóság és a bolgár kor-

mány között szerződés jött létre az üzemi jog átengedése ügyében, de csak a török kormány, mint tulajdonos beleegyezésének fentartásával. E szerződés a török kormány beleegyezésének elmaradása következtében elesett. Azóta semmiféle tárgyalások nem voltak Bulgária és az üzemi igazgatóság között a keletroméliai hálózat megváltása dolgában.

A török lapok kommentár nélkül közlik a külföldi sajtónak a Bulgária függetlenítésére vonatkozó cikkeiket. A Sabah azt mondja, hogy akik erre törek-szenek, nem méltányolják a mai helyzetet. Bulgária az abszolutisztikus uralom idején elszalasztotta azokat az alkalmakat, amelyek függetlenítésére kedvezőek voltak, pedig akkor Törökország azt nem elre-zenzte volna. A bolgárok tudják, hogy ha ma függetlenítenék magukat, Törökországtól hatalmas csapást kapnának. Románia és Szerbia csatlakoznék Törökországhoz. A macedóniai bolgárok, akik ma teljes szabadságnak örvendenek, nem segíthetnek a bolgár hadsereget. A bolgárok részére a mai viszony mindenesetre előnyösebb a független viszonytól.

Diplomáciai részről közlik, hogy a keleti vasutak ügyében ezideig nem következett be fordulat. Úgy látszik, a bolgár kormány nem hajlandó meg-másítani álláspontját, jóllehet a nagyhatalmak egész határozottsággal értésére adták, hogy eljárását helytelenítik. A bonyodalom megoldása e hét végére várható, amikor a fejedelem visszatér Szófiába. Akkor aztán Ferdinánd fejedelem vagy ráveszi a Malinov-kormányt, hogy másítsa meg álláspontját, vagy pedig kénytelen lesz új kormányt alakítani, amely súlyos feladat előtt fog állni, mert számolnia kell majd a nagyhatalmak követelésével s egyben a nép szemében meg kell óvnia tekintélyét.

Szófiában a hangulat felette izgatott s mindenféle híresztelik, hogy súlyos események készülnek. Mindenféle kalandos híresztelések keringenek város-szerte, így azt is beszélnek, hogy a kormány 40,000 tartalékost hívott be. A sobranje nyomban a fejedelem visszatérése után össze fog ülni s a kormány már az első ülésen döntő fontosságú nyilatkozatokat fog tenni. Malinov miniszterelnök a kérdezősködésekre csak annyit válaszolt, hogy a fejedelem szombaton fog visszatérni s őt megbizta, hogy addig készítsen elő mindent a megoldásra. Angol diplomáciai körökben az a hír járja, hogy Anglia közvetítő javaslatot tett olyan értelemben, hogy a bolgár kormány állítsa helyre a status quot a keleti vasutakon s ennek fejében a hatalmak elismerik függetlenségét, de csak az eredeti határok között és a viszony Kelet-Rumélia és Törökország között marad a régi.

Szalonikiből jelenik, hogy a mozgósítás céljából elrendelt előkészületek csupán óvintézkedések, hogy a tartalékosok minden pillanatban készen álljanak. A bolgár határ mentén az őrséget megerősítették. Az első hadtest egy zászlóalja, amely hosszabb idő óta Szalonikiben állomásozott, rendeletet kapott, hogy induljon Konstantinápolyba.

Újabb jelentés szerint a bolgár minisztertanács ma folytatta tanácskozásait a két vitás kérdésben. A keleti vasutak kérdésében kimerítő memorandumot készítették, amely a vasut lefoglalásának körülményeit ismerteti és a lefoglalást az államraisonnal próbálja indokolni. A memorandum szerint a bolgár kormány elhatározta, hogy a keleti vasutakat semmiesetre sem adja vissza. A pénzügyminiszter megbizták, hogy kezdjen tárgyalásokat a keleti vasut-társasággal a vasut megváltása iránt. A memorandumot még ma megküldik a berlini szerződést aláíró hatalmak összes itteni képviselőinek. A memorandum egyuttal választ képez a török, osztrák-magyar és német tiltakozó jegyzékre.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Sopron város törvényhatósági bizottsága ma délután Töpler Kálmán polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen Szatmár- és Bács-Bodrogmegye átiratai kapcsán hosszas vita után elhatározta, hogy az önálló magyar bank létesítése érdekében feliratot intéz az országgyűléshez és a kormányhoz.

Beöthy Zsolt.

Budapest, szeptember 30.

Virág Benedeket nevezi az irodalomtörténet a nemzeti lélek tüzes ébresztőjének. A legszebb, a legigazabb jognilletti meg ez az epitheton Beöthy Zsoltot, akinek írói és tanári működése a magyar nemzeti lélek ébresztésében csúcson sodik ki. Abból a hatvan esztendőből, amelyet diadalmasan futott meg, harminczat a katedrán töltött el s új irányt adott a magyar tanításnak. Hogy a magyar középiskolai tantervben, amely régen kizárólag ethikai, majd tudományos alapokra volt fektetve, kidomborult a kalokagatheia jellege, — az neki köszönhető. Hogy az irodalomtörténet, melynek anyaggyűjtését és rendezését Toldy Ferencz „nem dicstelenül” kezdte, ő folytatta „teljes dicsőséggel”, ma már mindenki tudja. Hogy az egyetemen a magyar ifjúságot a magyar géniusz szent nevében tüzelte s egy olyan tanári generációnak lett vezére, amely büszkén vallja őt mesterének: az hamvadhatatlan és örök érdeme marad.

Eros formaérzéke, mely a magyar próza megnevelésében nyilatkozik, mély tartalmasággal párosul. Költő, prozai és tudós egy személyben, azonkívül mestere az előadásnak. Páthos nélkül, de nemes belső melegséggel beszélt s meggyőző érvelése, tiszta logikája világosságot áraszt a legkomplicáltabb esztétikai kérdésekben. Jól mondta Berzeviczy Albert a mai ünneplés folyamán, hogy az akadémiának egyik legrégebb és legerősebb oszlopa. És amit elkezdett harmincz évvel ezelőtt a középiskolai tanítás terén, azt folytatta nemes ambícióval a nevelés birodalmában, fejlesztette a népszerű oktatásban s betetőzte az egyetemen. Sehol sem végzett fél munkát.

Egész írói egyénisége benne van kritikáiban. Vérteli újságíró, aki — Márkus Miksa szavai szerint — a mulandóság műhelyében az örökkévalóságnak dolgozott. Iskolák, kaszinók, nevelő-intézetek, nép-akadémiák, tudós testületek versengve magasztalták a Kisfaludy-Társaság mai ünnepén az ő maradandó érdemeit s ezek sorában nem a legkisebb koszoru az újságírók üdvözlője, melyet Márkus Miksa ékesszóval tömésolt.

Szini kritikái olyan magaslaton állanak, aminőket Vörösmarty Mihály athenaeumi bírálati óta nem olvastunk. Esztétikai cikkei olvasni valóságos gyönyörűség, bevilágít a dráma műhelyébe s biztos kézzel bontogatja az arany-szálakat, melyekből klasszikusaink szőtték a magyar muzsa fejedelmi palástját. E mellett a maga klasszikus egyszerűségével megértet mindent, amit professzori bölcsesége munkába vesz. Hegedüs István találó szavai szerint igazi „professor sapientiae”.

Minden magyar újságíró, tanár, tudós és poéta a maga ideálját látja ünneplve Beöthy Zsoltban. És mindezt azért, mert következetes maradt önmagához s rendületlen célzatossággal haladt a maga célja felé. Hogy milyen ragyogó sikerrel: mutatja a mai ünneplés.

Lelkesedéssel ünnepljük őt mi is hatvanéves munkássága határkövénél. Ez a határkövvel együtt utmutató a jövőre, mindig előre mutat és mindig magasabbra.

Mi azt vessük e fényes márványköre:

„Ad multos annos!”

Váradl Antal.

Beöthy Zsolt hatvanadik születésnapjának ünneplése nagyarányú, fényes irodalmi eseménynek avatódott. A Nemzeti Múzeum díszterme és karzatai zsúfolásig megteltek Beöthy Zsolt tisztelőivel.

Az ünnepélyt Berzeviczy Albert, a Magyar Tu-

dományos Akadémia elnöke, e szavakkal nyitotta meg:

Beöthy Zsolt barátunk gyöngékedése ellenére is meg fog jelenni körülünkben, ennél fogva felkérem Hegedüs István, Alexander Bernát, báró Dóczy tisztelettel Kisfaludy-társasági tagtársaimat, ugyszintén Dénes Lajos tanár urat, hogy őt körülükbe hozni szíveskedjenek. (Éljenzés.)

E perczen zúgó taps és éljenzés üdvözölte az ünneplést, amidőn a közönség körében fekete magyar atillában, a gyöngékedésnek és az izgalomnak nyomaival halavány arczán, hajlongva megjelent s a terem közepén, az emelvényen részére kijelölt helyet elfoglalta.

Az üdvözlések.

Mire elült a lelkesedés vihara, elsőnek Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, e szavakat intézte az ünnepléshez:

Nagyon tisztelt kedves barátom! A Te munkás életed, amelynek a múlt napokban hatvanadik évét töltötted be, gazdag érdemekben, gazdag alkotásokban és gazdag tapasztalatokban. (Ugy van!) Nemzedeknek tanításodban és könyveidben kincseket adtál. Magad kincseket nem gyűjtöttél; de gyűjtöttél valamit, ami becsebb az anyagi kincseknel: gyűjtöttél hálát, elismerést, tiszteletet és szeretetet személyed iránt. (Ugy van!)

Hatvanadik születésnapod egyúttal rendes tanári pályád huszonöt éves mértőföldmutatójává lett.

En ebben a perczen szószólója vagyok a Magyar Tudományos Akadémiának is, amely Benned egyik legrégebb legérdemesebb tagját, méltó díszet tiszteli.

Az Akadémia is legmelegebb üdvözléssel csatlakozik a mai nap ünneplőhöz; de ezt a bizalmas, szerény baráti ünnepélyt mi is különösen össze akaruk kötni a Kisfaludy-társaság havi ülésével, hogy a Kisfaludy-társaságban nyerje mintegy fölavatását emlékkönyvünk is, mert úgy tudjuk, úgy érezzük, hogy a Kisfaludy-társaság a Te legsajátabb irodalmi családod.

Elsősorban a Kisfaludy-Társaság tagjainak, de minden barátainak, tisztelőidnek és tanítványaidnak nevében kívánom neked, kedves barátom, hogy változhatatlan, törhetetlen munkaerőddel munkálkodjál hazánk javára tovább és hogy az isten Téged még soká éltessen. (Hosszas lelkes éljenzés és taps.)

Ezután Alexander Bernát egyetemi tanár mondotta a következőket:

Méltóságos uram! Mélyen tisztelt barátunk! En a bizottság nevében és egyszersmind a népszerű főiskolai tanfolyam nevében bátorodom a most hallottakat néhány szóval megfogadni.

Amidőn a mai napon születésed hatvanadik évfordulóját ünnepljük, nem szabad megfeledkezni arról az ügyről sem, amelyet egész életedben a leg-hivebben szolgáltál.

Mi e napot ennek az ügynek, a magyar irodalom ügyének történetében némileg emlékeztetéssel akaruk tenni és ez nekünk, barátainknak és egynehány nagylelkű társadalmi intézménynek segítségével, sikerült is.

Bátor vagyok Neked és az egész tisztelt ünneplő közönségnek két alapítványt bejelenteni (Éljenzés.): az egyik alapítvány származik az Erzsébetvárosi Kaszinótól, ők egy alapítványt tettek, amely alapítvány kamatainak évenkénti kiosztását egészen korlátlanul rád bízták és amelyet mi, a bizottság és a kaszinó arra szántunk, hogy az egyetemhez kapcsolva, minden esztendőben érdemes irodalomtörténeti és esztétikai doktori disszertációk szerzői között osztassék ki. (Élénk éljenzés.) Amíg Te élsz, mindig Te fogod kiosztani, azután — jó soká és jó későn — másképen fognak intézkedni.

A második alapítvány története a következő: E szép nagy emlékkönyv kiállításának tetemes költségei egészen kikerültek adakozók és barátok adományaiból. Itt is az Erzsébetvárosi és mellette a Lipótvárosi Kaszinó előlítottak. Az egész jövedelmet, amelyet ebből a könyvből remélünk, minden levonás nélkül, egy alapítványra szántunk, amelyet a Kisfaludy-Társasághoz akarunk kapcsolni, amely alapítvány céljának közelebbi meghatározására majd Téged fogunk kérni, hogy velünk együtt tanácskozzál.

Ezzel a két alapítvánnyal kívántunk a mai nap emlékéhez hozzájárulni. (Hosszas lelkes éljenzés.)

Ferenczy Zoltán üdvözölte azután az ünneplést a Petőfi-Társaság nevében, Rudnay Józsefné az Országos Nőképző-Egyesület nevében, Dr. Kovács Jenő az Erzsébetvárosi Kaszinó háláját tömésolta. Ballai Lajos min. tanácsos, a szabadalmi hivatal elnöke a Lipótvárosi Kaszinó hódolatát fejezte ki. Nagy hatást keltett az ezután következett ifjú hölgyzónoknak, dr. Vargha Ilonának üdvözlése, amelynek keresetlen szavaiból nemes közvetlenséggel a mesteréhez méltó tanítvány hálája áradt. Tóth Rezső, az Országos Nőképző-Egyesület kö-

zépiskolájának tanára a tanárkollégák nevében üdvözölte az ünneplést. Dr. Török Aurél a kir. magyar Tudományegyetem bölcsészeti kara, Rados Gusztáv a királyi József-Műegyetem, dr. Négyessy László egyetemi tanár az Országos Tanár-egyesület, dr. Hegedüs István egyetemi tanár a Szabad Liceum és a Népakadémia nevében üdvözölték az ünneplést.

Márkus Miksa udvari tanácsos, az „Otthon” írók és hírlapírók köre alelnökét üdvözölte az ünneplésben.

Az „Otthon” írók és hírlapírók körének nevében hódolattal és szeretettel köszöntöm alelnökünket. Sokan vannak a magyar közélet kiválóságai között, akik életük bizonyos szakában szívesen és leereszkedően hivatkoznak arra, hogy újságírók voltak; de kevesen vannak, akiket az újságírók lelkesedésével, örömmel magukénak vallanak. Te ezek közé tartozol, azért, mert mint újságíró is megmutattad, miként kell becsülettel, miként kell igaz hazafisággal dolgozni ezért az országért, ezért a hazáért, minden fiáért, mert megmutattad, hogy a mulandóság műhelyében miként kell dolgozni az örökkévalóságért. A magyar újságírók nevében és a magyar újságírók nevében lelkesedéssel és büszkeséggel üdvözöllek. (Lelekes éljenzés.)

Dr. Szuppán Vilmos, a budapesti kereskedelmi akadémia, Badics Ferencz, a tanárképző-intézet és gyakorló főgimnázium tanári testülete, Rombauer Emil főigazgató azon középiskolának nevében üdvözölték az ünneplést, amelyben harmincz évvel ezelőtt mint középiskolai tanár kezdte meg fényes pályáját.

Még Gombóczi Miklós a leánygimnázium tanári kara nevében és Susnick kisasszony a leány-növendékek nevében intéztek néhány szót az ünnepléshez, aki minden egyes ünnepi szónoknak külön köszönte meg az üdvözlést.

Beöthy Zsolt válasza.

Ezután feszült csendben Beöthy Zsolt maga emelkedett szólásra:

Kedves barátaim! Mélyen tisztelt hölgyeim! Testvéreim és fiaim! Ugy érzem, hogy az a jószág, amellyel körülvesztek, mindenekelőtt és mindegyikre öszinteségre kötelez. Ezzel az öszinteséggel meg kell vallanom, hogy nekem sokkal könnyebben esett volna, jobban is szerettem volna, ha egyszerűen kezet fogtok velem, egyszerűen alkalmat adtok nekem, hogy én is kezet foghassak veletek. Ebben a néma közfogságban, ebben is megéreztem és megértettem volna én azt, ami életnek ezen ünnepnapján legbecsebb, legrágább: a szíveteket. De Ti így akartátok, s ha én az egy köszöneten kívül más hangot ütök meg, az mind hamis hang volna.

Nem az a legigazabb öröm, ha az ember fáklájára magasan és fényesen lobog, hanem az, ha gyengülő kezéből bizton adhatja tovább. (Lelekes éljenzés.) Együtt vagytok ebben a gyönyörű könyvben, amelyet ha valamikor csendes családi körben unokáim olvasgatni fognak, büszkének lesznek arra a gárdára, amelyhez tartoztam. Ez a gárda pedig se el ne muljék, se meg ne adja magát! (Lelekes éljenzés és taps.) Az irodalom és a művészet eszközeivel harmóniát keressünk és hirdetünk. Ne kedvetlenítsen el és ne hallgattasson el a körülöttünk kavargó hangzavar, a diszsonanciáknak szinte tomboló zaja, mely ma tularsogja szavunkat. Higyjünk a költészet és a művészet harmóniájának öserejében, gyakorlásuknak és megértésüknek vonzó, terjedő és hódító erejében. Ha háttérbe szorítva, ha félreértve, ha lenézve: csak fujjuk a mi harmóniánkat, amint Arany mondta az íróról: ha későn, ha csakán, ha senkinek: írjon! Harmóniát? Milyen harmóniát? A nemzeti multnak és a nemzeti jövőnek harmóniáját. (Élénk éljenzés.) Az emberi igazságnak és a magyar igazságnak harmóniáját. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.) A népi gyökerességnek és a művészi fejlődésnek harmóniáját, a magyar eredetiségnek és a nyugati kulturának harmóniáját, a teljes és egységes magyar léleknek harmóniáját. (Élénk tetszés és taps.) A mi berkeinkből talán elhat tovább. A példa vonz, ereje hódít, tanulmányai eszméltetnek. Szívemből köszönöm, amit szívetek szerint adtatok. (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Ezzel az ünneplés első szakának vége volt és az egybesereglettek nagy sokasága vette körül az ünneplést, hogy személyesen is üdvözölhessék.

Egy kis szünet után a Kisfaludy-Társaság ülése következett, amelyet ez alkalommal szintén a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében tartottak meg.

A felolvasó ülés.

Tíz percznyi szünet után Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsos úrból megnyitotta az ülést a következő beszéddel: Ebben a teremben az imént egy ünnepély folyt le, melyben a Kisfaludy-Társaság is élénk részt vett s mely nagyérdemű, szeretett elnökünk, Beöthy Zsolt hatvanadik születés-

napja s egyuttal egyetemi tanársága 25 éves fordulójára méltatásának volt szánva.

Azok az érzelmek, melyekkel a Kisfaludy-Társaság lelkes, buzgó és hű közönsége és maga a társaság is viseltetik elnökünk iránt, úgy hozzák magukkal, hogy ezt a havi ülésünket is az ő ünneplésének szenteljük; nem azzal, hogy nemes szerénységét megsértve, róla beszéljünk, de azzal, hogy ma kizárólag a neki följáró emlékkönyv sajtó alól most kikerült munkái kerülnek felolvasásra.

A zajos tetszéssel fogadott megnyitó után Berzeviczy fűlt az előadói asztalhoz s bemutatta a „Heliodorról nevezett szoba” című történelmi leírását.

Ezután Jakab Ödön olvasta föl Lévy József rendes tagnak „Az öszikéről” című kedves és szép versét.

Majd Váradi Antal udvari tanácsos olvasta föl a távollevő Rákosi Jenőnek Wagner Richardról írt nagyszabású kritikai tanulmányát.

A zajos tetszéssel fogadott felolvasás után Endrődy Sándor olvasta föl „Földvár” című versikéjét.

Majd báró Dóczy Lajos magvas tanulmányát „Tapasztalati esztetika” címen olvasta föl Alexander Bernát.

Utána még Vargha Gyula főtájkár szavalt el „Elfelelt sir” című költeményét, amelyet a közönség zajos tapsokkal honorált.

A kissé hosszú és fárasztó műsor utolsó előadójára Alexander Bernát volt, aki a vonalról értekezett.

A tetszés csillapulta után még Berzeviczy Albert elnök tartott rövid záróbeszédet, mire a felolvasó ülés Beöthy zajos életével ért véget.

A bankett.

Az ünneplés méltó befejezése az Erzsébetvárosi Kaszinóban rendezett mintegy 400 terítékű lakoma volt, amely esti tíz órakor kezdődött. Az első felköszöntőt az Erzsébetvárosi Kaszinó nevében Kohner Adolf mondotta. Kozma Andor szellemes tőszóban élénk tetszés közt Beöthy Zsoltéra emeli poharát. Dénes Lajos a volt tanítványok nevében, Antal Gábor püspök Komárom városa nevében mondottak tetszéssel fogadott pohárköszöntőket. Aztán Beöthy Zsolt emelkedett szólásra:

Ez az ünnep — ugymond — nemcsak azért szeptemberi, mert szeptember havára, de szeptemberi azért is, mert egy életnek öszére esik. (Egy hang: Van is gyülmöles! Tetszés.) Arra a korra esik, amelyről egy amerikai költő, Longfellow azt mondja, hogy:

A szőlőlomb még rását öleli,
De minden szélre hullnak leveli,
Emlékim még a multat ölelik,
De a remény már vesztit levelit.

Mint öreg munkás élete öszén köszöni a kaszinónak, hogy — tudta és hozzájárulása nélkül — az ünnepeben ennyire résztvevett. Minden kaszinót össze kellene fűzni Széchenyi emlékével. (Igaz! Ugy van!!) Megköszönve a sok szíveset és barátságot, kívánja, hogy ez a kaszinó üljön még sok ünnepet, de minél kevesebbet a maihoz hasonló ösi ünnepet, hanem üljön minél több tavaszi ünnepet, ünnepelje új erőknél, friss erőknél a hajtását, ünnepeljen márcziusi ünnepeket (Tetszés.), az emberiség haladásáért való lelkesedés, a nemzeti célok érdekében kivívandó diadalok ünnepeit. Ilyen ünnepet Széchenyi szellemében üljön minél többet, minél fényesebbet az ország minden kaszinója. (Élénk éljenzés.)

Láng Lajos: A mai ünnepeben is meglátja azt a tavaszi fuvallmat, amelyet Beöthy benne nélkülözött. Antal Gábor református püspök újabb hangulatos tőszót mond Beöthy tisztelőinek tiszteletére. Lamperth Géza verses köszöntőt mondott az ünnepekre.

Majd ismét Beöthy Zsolt emelkedett szólásra:

Amikor — ugymond — az én kedves tanítványaim annyi szíves jóindulattal halmoztak el, hálatlanságnak érzém, ha távoznám erről a helyről, anélkül, hogy én is kifejezést adjak a magam tanítványi hálatjának. (Halljuk! Halljuk!)

Itt közel, talán egy házsor által elválasztva, fölötti agg napjait az a nagy magyar férfi, aki kritikai nagy elméjével, érzésének rendkívüli erejével megfőrté azt az utat, amelyen mi utána könnyen haladhatunk. Nemcsak mesterem, hanem tanítóm volt. Mondom, engedjék meg, hogy tanuljak Önöktől, akik ily szíves, jó szavakat adtak ma tanítóknak és én is megemlékezzem arról az én nagy tanítómról, Magyarország egyik legnagyobb tanítójáról és azt kívánjam: Gyula i Pál éljen!

Lelkes visszhangja kelt ennek az éljennek is és még számos tőszót hangzott el az ünnepekre s a társaság vig cigányzene mellett még jó sokáig maradt egyült.

A spanyol királyi pár Budapesten

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 30.

A holnapi királyvárás már a mai hétköznapot czíra ünnepi köntösbe öltöztette. A bevonulás utvonalt spanyol, nemzeti és a főváros színeiben pompázó hatalmas lobogókkal díszítették fel. A széles köruton és Andrassy-uton háromemeletnyi magasságból alácsüngő lobogók kápráztatják a szemet s a közönség is kezdi már szőnyegekkel, nemzeti színű és piros bársony drapériákkal díszíteni az utmenti paloták ablakait és erkélyeit. A nyugati pályaudvar érkezési oldalán három hatalmas póznát állítottak fel, amelyekről a spanyol, nemzeti és fővárosi lobogók lengenek alá. A póznákat zöld virágdíszszel és címerekkel díszítették fel igen izlésesen.

Az Andrassy-ut és Váci-körut torkolatánál hatalmas diadalkaput állítottak fel. A diadalkapu koncepcziója azonban nem éppen a legszerencsésebb, amennyiben a könnyed jellegű Andrassy-ut végén terpeszkedő, széles alkotmány a perspektívát nagyon rontja. Az utvonalt legszebb része azonban a Lánchíd, amelynek kocsitját jobbról és balról karcu póznák szegélyezik, amelyeken valóságos lobogó-erdőt lenget a szél. Maga a Duna háta is tarka képet ölt ez alkalomra. A hajók és uszályok teljes lobogódíszben pompáznak és az apró lobogók egész seregével díszített kis propellerek, mint egy színes óriási szirmu virág, uszálnak ides-tova a partok között. Az utca képe természetesen csak akkor fog teljes pompájában kibontakozni, ha a nagyközönség is elkészül az utvonalt mentén emelkedő paloták feldíszítésével.

A spanyol királyról.

XIII. Alfonz, Spanyolország királya, tudvalevőleg legfiatalabb uralkodója Európának s alig több 22 évesnél. 1886. május 17-én született Madridban, mint posthumos ivadék, mert atyja, a 28 éves XII. Alfonz, 1885. november 25-én meghalt. Már születése napján kikiáltották Spanyolország királyának, de az uralkodást anyja, a Habsburg-házból származó Mária Krisztina régens-királyné, Frigyes főherceg huga, Károly István és Jenő főhercegek néjje vitte 1902. május 17-ig. Ekkor nyilvánították ugyanis nagykorúvá az akkor tizenhat éves királyt és 1906. május 31-én vette nőül a szépségéről híres Battenberg Viktória, Eugénia, Krisztina hercegnőt, az angol király unokahugát, aki 1887. október 24-én született s így most éppen 21 éves. Házasságukból eddig két fiúgyermek származott, akik közül az idősebb, Alfonz trónörökös 1907. május havában született, a fiatalabbik pedig most a nyáron. A királyi pár odahaza — leszámítva az ellenük leselkedő anarchistákat — nagyon népszerű, amit különösen növel Alfonz király bátorsága. A király gyakran indul egyedül, minden kíséret nélkül sétára székvárosa utcáin s ilyenkor mindig lelkes néptömeg veszi körül. Pedig már két merénylet is volt ellene, az egyik három év előtt, amikor Loubet elnököt látogatta meg Párisban, a másik az esküvője napján Madridban. Szerencsére egyik sem sikerült. Alfonz király tulajdonosa a 38. számú közös hadseregbeli gyalogezrednek, az egykori Mollináryezrednek.

A fogadtatás előkészületeiről a következő tudósítást közöljük:

A bevonulás.

A holnapi bevonulás alkalmára a kocsirendet a következőképpen állapították meg: 1. Daumont-fogat: Alfonz spanyol király és királyunk. 2. Daumont-fogat: a spanyol királyné és Mária Annunciata főhercegnő; 1. udvari fogat: Ferenc Ferdinánd főherceg és Rummerskirch lovassági százados, kamarai elöljáró; 2. udvari fogat: Frigyes főherceg és Augustó főhercegnő; 3. főhercegi fogat: József főherceg és Augustó főhercegnő; 4. főhercegi fogat: Klotild főhercegnő és Szirmay grófnő udvarhölgy; 5. kíséreti fogat: San Carlos hercegnő spanyol főudvarmesternő és gróf Cziráky főudvarnagy; 6. kíséreti fogat: Allendesanzar spanyol miniszter és gróf Paar főhadsegéd; 7. kíséreti fogat: Viana márk spanyol főudvarmester és báró Steininger tábornagy; 8. kíséreti fogat: Santo Mauro herceg palotafőnök (chef du palais) és Leitschaft ezredes; 9. kíséreti fogat: gróf Del Grove spanyol szárnysegéd és a király szolgálattevő szárny-

segéde; 6. kíséreti fogat: Don R. Palomino spanyol udvari felügyelő és Schwarzenberg herceg lovassági százados, katonai attasé; 7. kíséreti fogat: C. Fernandez Vallin spanyol nagykövetségi tanácsos és Santiago Mendez de Vigo spanyol nagykövetségi titkár; 8. kíséreti fogat: Hoyos grófnő főudvarmesternő és gróf Nostitz vezérőrnagy, főudvarmester; 9. kíséreti fogat: Wimpffen grófnő főudvarmesternő és gróf Saintquentini Bigot altábornagy, főudvarmester; 1. főhercegi kíséreti fogat: D'Orsay grófnő udvarhölgy és Roskoványi lovassági százados, szolgálattevő kamarás.

A holnap este félkilenc órakor tartandó bál az udvarnál annál fényesebb lesz, mivel ez alkalommal kerül először használatba a nagy bálterem. A fekete-fehér márványban pompázó termet gyönyörűen feldíszítették; tegnap és ma próbavilágítást rendeztek. Az élő növényekkel gyönyörűen díszített táncsterem a villamos izzólámpák ezreinek sugárzó fényében tündéri látványosság lesz. A bála háromszáz meghívott küldtek szét. Különösen nagy számban fognak ezuttal a diplomáciai karnak tagjai, megjeleni, akik egyenesen ez alkalomra jönnek Bécsből Budapestre. A diplomáciai testület tagjai gróf Karátsonyi Jenő pénteki bálján is teljes számban fognak megjelenni.

A főkapitány intézkedései.

A spanyol királyi pár budapesti tartózkodásának alkalmából dr. Boda Dezső főkapitány nagyarányú intézkedéseket tett, amelyet tegnap falragaszon hozott a közönség tudomására. A rendelkezés a következő:

A spanyol király és királynő ő felségeik október 1-én leendő megérkezése, valamint elutazása alkalmából a közrend fentartása és a szabad közlekedés biztosítása érdekében a következő rendőri intézkedéseket teszem és hozom köztudomásra:

I. A megérkezés.

A spanyol király és királyné ő felségeik október hó 1-én délután 3 órakor érkeznek Budapestre a nyugati pályaudvarra. Fogadtatás után a felségek királyi pár királyunk ő felségével, a fogadásnál megjelent felséges főhercegekkel és főhercegnőkkel, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselőivel a Teréz-köruton, Andrassy-uton, Marokkó-utca, Fürdő-utca, Ferencz József-terem, Lánchídon és Albrecht-uton át a királyi várpalotába hajtát.

1. Az utvonalt mentén, a Duna balparti részén az uttest jobboldalán katonai csapatok állanak fel. A csapatok felállítása oly módon történik, hogy a csapatok hátulsó sora és a járda szegélyköve között legalább félméternyi üres hely maradjon, melyet a nézőközönségnek elfoglalni nem szabad.

A nézőközönség csupán a járdákon foglalhat helyet és az uttesten sehol sem állhat fel.

2. A katonai csapatok felállítása, azaz délután 2 óra után a gyalogközlekedés a bevonulási uton csakis a járdákon történhetik és a közönség a felállított kordonon csak indokolt esetekben bocsátható át.

3. A kocsiközlekedés az egész bevonulási uton és pedig úgy a teher- és személyszállító kocsik, mint a közuti villamos vasutak és a társaskocsik közlekedése délután 2 óráig ő felségeik és kíséretük elhajtásáig be lesz szüntetve. Azoknak kocsijai, akik a pályaudvaron megjelenni jogosultak, az Oktogon-terem, vagy pedig az Andrassy-ut és Váci-körut sarkán hajthatnak be az elzárt utvonallra.

4. A Lánchídon a kocsiközlekedés délután 2 órakor, a gyalogközlekedés pedig délután három órakor lesz beszüntetve. Ezen időn túl a Lánchídra a közönség bebocsátatni nem fog és a Lánchídon nézőközönség nem tartózkodhatik.

5. A nyugati pályaudvar bejáratát és az érkezési oldal előtti teret a rendőrség délután két órakor elzárja és ezen időn túl a pályaudvar belső területére az ott megjelenni jogosult személyeken kívül senki sem léphet.

6. A nyugati pályaudvarról elutazó közönség délután két óráig csakis a Podmaniczky-utcai kapun át juthat a pályaudvar indulási oldalára.

Azok, akik a bevonulási utvonalon kívül eső városrészekből hajtatnak a vasúthoz, az Andrassy-utnak az Oktogon-terem túl eső mellékutcaján át, azok pedig, akik az elzárt területen belül eső városrészekből, tehát az V. és VI. kerület belső részeiből és Budáról indulnak, a külső Váci-uton és a Ferdinánd-hídon át juthatnak a Podmaniczky-utczába.

II. Az elutazás.

7. Ő felségeik október hónap 3-án utaznak el a székesfővárosból a nyugati pályaudvaron.

Az elutazás alkalmával ugyanazok a rendőri intézkedések lesznek érvényben, mint amelyek a megérkezés idején megállapítva lettek.

8. Létrákra, rőtönzött állványokra, vagy kocsikra felállani és a bevonulási utvonallra nyíló utcák torkolatát kocsikkal eltorlaszolni tilos.

Figyelmeztetem és kérem a székesfőváros kö-

zónságot hogy az ünnepélyes bevonulás, mint az elutasítás alkalmával a kivezényelt rendőri közegek intézkedéséhez mindenben alkalmazkodják, az utasítást el ne foglalja és a rendőrség által szükségképp elzárt területre való behatolása által az ünnepélyi rendjét ne zavarja.

Budapest, 1908. szeptember 28.

Boda Dezső dr. s. k. főkapitány.

A bécsi spanyol nagykövetség részéről ma Budapestre érkeztek casa-calvo-i Arellano márkai nagykövet és Ezheleta és Aguilar nagykövetségi titkárok, akik a spanyol királyi pár budapesti tartózkodása alatt a magyar fővárosban fognak időzni.

A spanyol király mellé beosztott katonai díszkíséret tagjai: báró Steininger tábornok, Leitschaft ezredes és Schwarzenberg herceg lovassági százados ma délután Budapestre Hütteldorfból utaztak s ott bevárják a spanyol királyi pár vonatát, amelylyel azután Budapestre viszszaútnak. A vendégek érkezése is megkezdődött már. Tschirsky német nagykövet, Sir Goschen angol nagykövet, Crozier francia nagykövet, Ushida japán nagykövet és Avarna herceg olasz nagykövet Bécsből Budapestre érkeztek. Ma este érkezett meg báró Aehrenthal közös külügyminiszter báró Gageron követ kíséretében és a Hungária-szállóban vett lakást. Báró Burián István közös pénzügyminiszter szintén ma este érkezett meg a magyar fővárosba. Az udvarhoz tartozók közül Frigyes főherceg és Izabella főhercegné ma este leányaikkal, Gabriella és Izabella Mária főhercegnékkel gróf Saintquentini Bigot főudvarmester, Wimpffen grófnő főudvarmesternő és Ludwigstorff bárónő udvarhölgy kíséretében Budapestre érkeztek és az Angol királynő-szállóban vettek lakást. Konrád bajor herceg ma déli egy óra negyven perczkor érkezett és a budai királyi várpalotában szállott meg.

EGYHÁZAK.

— (Az egri érsek jubileuma.) Eger város és az egri egyházmegye lelkesen ünnepelte ma főpásztorát, Samassa József bíboros-érseket abból az alkalomból, hogy ma betöltötte életének nyolcvanadik esztendőjét. Az agy főpap egyike a magyar egyházfejedelmek legkiválóbbainak, aki liberalizmusáról és türelmességéről ismeretes. Az egyetlen katolikus egyházfejedelelem volt, aki annak idején résztvett a Kossuth Lajos temetésén s ezzel nagyban hozzájárult a maga népszerűségéhez.

— (Az Evangéliumi Szövetség megalakulása.) A református nagy hét második napját az Evangéliumi Szövetség megalakításának eszméje foglalta le. Reggel kilenczkor már zsúfolásig megtelt a vármegyeház díszterme, ahol az alakuló gyűlést tartották. Az elnöki tisztet gróf Degenfeld József töltötte be. Mellette voltak az elnöki emelvényen Baksay Sándor, Erőss Lajos, Antal Gábor püspökök, Nagy Károly, az erdélyi egyházkerület főjegyzője, Balthazar Dezső, az ORLE. elnöke, Dóczy Imre, az Orsz. Ref. Tanáregyesület elnöke, továbbá több teológiai tanár és esperes. Gróf Degenfeld József elnök örömmel üdvözölte a nagyszámban megjelent közönséget. Szerinte ez a nagy érdeklődés azt bizonyítja, hogy mindenki belátja, hogy sürgősen szervezkedni kell. Nem kíván most rámutatni az okokra, amik e szervezkedés sürgősségét követelik. A múlt napokban megtették ezt Zsilinszky Mihály és gróf Tisza István. Csak azt óhajtott bejelenteni, hogy egy szűkebb gyűlésen kimondták az Evangéliumi Szövetség megalakítását, az alapszabályokat kidolgozták és a mai alakuló közgyűlés elé terjesztik. A megjelenteket szívélyesen üdvözölve, a közgyűlést megnyitotta. Antal Gábor, a dunántúli egyházkerület püspöke, az egyházkerületi egyesület, Baksay Sándor püspök a dunamelléki evangélikus körök, Dóczy Imre az Orsz. Ref. Tanáregyesület, Szimon Károly a Ref. Tanítóegyesület csatlakozását jelentette be. Balthazar Dezső, az Orsz. Lelkészegyesület elnöke indítványozta, hogy a közgyűlés fejezze ki köszönetét gróf Degenfeld Józsefnek az alakulás körül kifejtett buzgóságáért. Bejelentette továbbá, hogy az ORLE., egyénenként 1600 református lelkes, valamint az egyesület, mint intézmény, csatlakozik a szövetség zászlaja alá, hogy a nemes, hazafias és magyar törekvést támogassa. Nagy Károly erdélyi főjegyző ezután az alapszabá-

lyokat olvassa fel. György Endre indítványára kimondja a közgyűlés, hogy az Országos Evangéliumi Szövetség helyett nevezzék a szövetséget Országos Vallásegyletségi Szövetségnek, amiben a cél is kifejezésre jut és megvilágítja azt is, hogy nem felekezeti célokat, hanem szabadelvű tendenciákat kíván szolgálni. Kajel Endre és gróf Degenfeld József hozzászólása után az indítványt elfogadták. Az alapszabályok letárgyalása után az ideiglenes tisztkart választották meg. Elnök lett gróf Degenfeld József, alelnökök Zsilinszky Mihály és Antal Gábor ref. püspök, jegyzők Nagy Károly és Geduli Henrik, titkár Hamar István, pénztáros dr. Szabó József, ellenőrök Szöcs Farkas és Nikolics Kálmán. A tisztkart megválasztása után elnök a közgyűlést berekesztette.

Zsaroló szövetség egy püspök ellen.

— Párvy püspök zsarolói a bíróság előtt. —

Budapest, szeptember 30.

A budapesti törvényszék ma kezdte meg Sárkány Lajos bíró elnöklete alatt annak a nagyszabású büntígynek a tárgyalását, amelyet dr. Párvy Sándor szepesi püspök indított Kovács Klotild és társai ellen hamis eskü büntette és zsarolás kísérletének vétsége miatt. Az érdekes bűnpör tárgyalása elé nagy érdeklődéssel néztek mindenfelől.

A mai tárgyalásról szóló tudósításunk a következő:

A pör előzményei.

A bűnpör genezise különben a következő: Kovács Klotild néhány évvel ezelőtt gazdasszonynak szegődött be Plattthy Zsigmond lipótszentiváni plébánoshoz, akitől 24.000 korona kártérítést kötött ki arra az esetre, ha ok nélkül elbocsátáná. Nemsokára különféle dolgokat kezdett suttogni a falu népe az új gazdasszony erkölcsiéről s az egyházmegyei hatóság kénytelen volt felszólítani a plébánost, hogy Kovács Klotildot távolítsa el házából. Kovács Klotild azonban békés uton nem távozott s az egyházmegyei hatóság határozatát dr. Párvy Sándor püspök karhatalommal hajtatta végre. Kovács Klotild erre beszut esküdött a püspök ellen s az adaváló pánszláv körökkel együtt folytonosan támadta és zaklatta a püspököt, akit bepörölt a plébánossal szemben kikötött 24.000 koronáért is a löcsei törvényszéknél.

Már ebben a rendes pörben tanuként szerepelnek Bodor Gézá, Kovács Klotild féltestvére és Dán Anna szakácsné, akik ma együtt ülnek Kovács Klotilddal a vádlottak padján. Ez a két asszony azt a vallomást tette akkor, hogy a püspök egy császárfürdői látogatás alkalmával megígérte Kovács Klotildnak a 24.000 korona kifizetését. A 24.000 koronás pört azonban ezen vallomások daczára is elvesztette Kovács Klotild, mert egy másik pörben, amelyet ugyancsak a püspök ellen rágalmozás címén indított — önmaga tette azt a kijelentést, hogy nem tudja, miért bántja őt a püspök, holott nem is találkoztak soha. Ebből az önkéntes kijelentésből azután megállapította a törvényszék, hogy a császárfürdői találkozás sem történhetett meg. Alig hogy véget ért a 24.000 koronás pör a legfelsőbb fórum előtt is, a császárfürdői állítólagos találkozás más formában ismét a bíróság elé került. Ezúttal nem Kovács Klotild, hanem egy Hegedüs Sarolta nevű nő lépett fel a püspök ellen, előadván, hogy 1904. november 4-én Kovács Klotild, Bodor Gézá és Dán Anna társaságában a Császárfürdőben meglátogatta a püspököt, aki állítólag tréfából az aranylánczát elvette tőle. Hegedüs Sarolta a nyakláncz visszaadása iránt indította a pört s Kovács Klotild, Bodor Gézá és Dán Anna voltak a tanui. Persze a kereset és a pör részletei újból hasábos cikkekben láttak napvilágot a Népszava s a Budapesti Napló hasábjain s Kovács Klotild már azt hitte, hogy elérte célját. A püspök jogi képviselője, dr. Nagy Emil ügyvéd azonban erélyes eszközöz nyult. Feljelentette az egész társaságot hamis eskü és zsarolás miatt s előkelő tanukkal igazolta, hogy abban az időben, amikor az állítólagos látogatás történt, a püspök oly nagybeteg volt, hogy egy előkelő egyházfejedelelem látogatása alatt is kénytelen volt ágyban maradni. A rendőrség a tanuk vallomása alapján letartóztatta mind a négy asszonyt, akik azóta — Hegedüs Sarolta kivételével — vizsgálat alatt vannak. A vizsgálat alatt — Kovács Klotild kivételével — valamennyien beismerték, hogy hamis vallomást tettek a püspök ellen s kiderült az is, hogy Hegedüs Saroltának sohasem volt több ékszere egy darabnál s ennek zálogszeduláját is megtalálták a lakásán tartott házkutatás alkalmával.

Ebben a stádiumban került ma az ügy tárgyalásra. Az ítélőtáncban Sárkány Lajos elnökölt. A vádhatóságot dr. Balázs Elemér királyi ügyész

képviselte, a főbűnöst, Bodor Gézá és Kovács Klotildot dr. Fényes Samu, Hegedüs Saroltát dr. Tarján Mihály, Dán Annát pedig dr. Admetó Géza védi.

A tárgyalásra, mely az esküdtszéki teremben folyik, hetvenkét tanút idéztek meg, köztük magát Párvy püspököt is. A tanuk nagy számánál fogva a tárgyalás előreláthatólag több napig fog tartani.

Kovács Klotildot, a bűnszövetség fejét, a fogházból kísérték az ítélőtánc elé. Büntársait a vizsgálat során szabadon bocsátották. Kovács Klotild suhogó selyem ruhában jelent meg bírái előtt. Mikor a folyosón végigvezették s meglátta ott szabadlábban lévő médiumát, Hegedüs Saroltát, érzékeny hangon szólt oda neki:

— Isten veled!

A bűnös asszony nagy mértékben hisztérikus, ami sápadt arcán s föltöbbször ideges viselkedésén is meglátszik. Ugyanezt a benyomást teszi Hegedüs Sarolta s Bodor Gézáé. Az utóbbi a ridiküljében hordja a bromot, melylyel a tárgyalás közben az izgatottságát csillapítani igyekezik.

A vádlottak nációnaléja.

Az elnök a vádlottakat első sorban az általános kérdésekre hallgatja ki. Először Kovács Klotildot szólítja a korlát elé.

Az elnök: Mi az ön neve?

Kovács Klotild: Kramm Fedorné, született Kovács Klotild. — Ezt a nevet ön nincs jogosítva használni. Ennek daczára így nevezi magát? — Ön bizonyítani akarom, hogy jogom van ehhez a névhez. — Hol született? — Kézdivásárhelyen, 1871. októberben. — Családi állapota? — Özvegy asszony vagyok. — Mi az ön vallása? — Római katolikus. — Mi a foglalkozása? — Plattthy Zsigmond házvezetője vagyok. — Vagyon van? — Igen. — Miből áll az? — Apámtól kapok 600 korona apánást a saját részemre, 300 koronát a fiam taníttására, 500 koronát firdőzésre, Plattthy Zsigmondtól pedig 50 koronát kapok havonta. — Milyen iskolát végzett? — Egyet sem végeztem. Nevelőnök tanítottak. — Büntetve volt? — Nem, soha. — De legalább is tiltott név használatáért Uipesten? — Az nem áll.

Ezután Bodor Gézá az általános kérdésekre elmondja, hogy Kézdivásárhelyen született, 40 esztendő postai alkalmazott. Iskolát nem végzett, vagyona van, büntetve nem volt.

Dán Anna Széken született, 27 éves szakácsné, jelenleg Bodor Gézáéknál van alkalmazásban. Büntetve nem volt.

Hegedüs Sarolta Kolozsvárott született. Postai tisztviselő, büntetve nem volt.

Az elnök fölolvassa Párvy püspök beadványát, melyet tegnap intézett a törvényszékhez. A püspök abban kijelenti, hogy a följelentéssel tartozott az állásának. Miután azonban a jogrend szenvedett sérelmet s a vádat közérdekből a királyi ügyész viszi, saját személyében magát sértettnek nem érzi s a tárgyaláson magát képviseltetni nem óhajta. Bejelenti egyúttal a püspök, hogy amennyiben a törvényszék a kihallgatását szükségesnek látja, kész azonnal az ítélőtánc elé megjelenni.

Megidézte továbbá a bíróság Kohl Medárd püspököt is. Az idézés azonban azzal a megjegyzéssel érkezett vissza, hogy a püspök bérmauton van. Kohl Medárd különben levelet is írt a törvényszéknek, melyben kijelenti, hogy az egész ügyről semmit sem tud s a vádlottakat nem ismeri.

Dr. Fényes Samu védő kijelenti, hogy arra fog törekedni, hogy az ugynevezett botrányos részletek kiküszöböltesse a pörből. Az ő feladata csak az, hogy a védenézet megtisztítsa attól a sártól, melyet rájuk zudítottak.

Az elnök: A fölszólalásra nem volt szükség. Arra való az elnök, hogy a botrányhajlásának, ha ilyen fölmerülne, elejét vegye. A püspököt akkor fogja megidézni a bíróság, ha annak szükségét látja.

A vádirat fölolvása után külön-külön hallgatták ki a vádlottakat.

Kovács Klotild vallomása.

Kovács Klotildot hallgatták ki először. Az elnök figyelmeztette, hogy tisztességesen viselje magát s ne adjon neki alkalmat arra, hogy fegyelmű jogával éljen.

— Beismeri-e — kérdezte az elnök — a terhére rótt bűncselekményeket?

A vádlott: Nem ismerem be.

— Hát akkor mondja el a védelmét és a tényállást a valósághoz híven.

— Engedje meg a tekintetes törvényszék, hogy legegyszerűbben kezdjem. Nekem még sehol sem volt módom ezeket elmondani. 1902-ben elhatároztam, hogy elmegyek Plattthy Zsigmond plébánoshoz. Megirtam neki jó és rossz tulajdonságaimat és kértem, hogy ne tartson engem utolsó cselédjének és arra is kértem, hogy a gyermekemet együtt neveltesse papnak. Én izolálva akartam élni a világtól, mert tudom, hogy ha papi házhoz megyek, a világ előtt megszűnik a becsületem s a tisztességem. Plattthy azt írta, hogy csak jöjjenek és megígérte azt is, hogy

huszonnégyezer koronát ad nekem az esetre, ha engem a plébániáról bármi jogcímen eltávolítanának.

— Ön azt vallotta a vizsgálat során, hogy 1901-ben ment Platthyhoz?

— Ez tévedés. Én 1902 augusztus 23-án mentem el hozzá. Azelőtt Hatala plébánosnál voltam, akit bepöröltem, mert nem akarta kiadni a holmi-mat. A helynök nagyon megharagudott rám, hogy a pör révén Hatalát kompromittáltam s mindent elkövettem, hogy engem a plébániáról eltávolítsanak. Levelet írt Platthy-nak s abban azt mondta, hogy sok panasz érkezik hozzá ellenem. Az azonban nem való, hogy a helynök engem ki akart lakoltatni, még mielőtt Párvy Sándor a püspöki széket elfoglalta.

— Ha ez nem áll, akkor mi oka volt önnek arra, hogy állítólag Dessewffy révén be akart jutni Párvy püspökhöz, hogy a kilakoltatása miatt panaszt tegyen nála?

— Azért mentem hozzá, mivel sokan mondták, hogy a helynök ellenem tör s biztosítani akartam magamat a zaklatás ellen. Megtudtam, hogy a püspök a Császárfürdőben tartózkodik s elhatároztam, hogy föl fogom keresni. Tudtam, hogy Kheberics püspöki titkár halálos ellenségem s Platthy-nak is ellensége. Azért Zichy Leona grófnő név alatt tudakozódtam, hogy fogad-e a püspök.

— Ezt a vizsgálat során nem mondtotta.

— Ott csak a legszükebbekre szorítottam.

— Konstatálom, hogy az ön szükre szorítottása ötvenhárom oldalra terjed. (Derültség.) Hogyan jött be a püspökhöz?

— November 22-én a nővérem, Bodorné neve alatt jelentkeztem a püspöknél kihallgatásra. A nővéremmel, Csekme Emmával, Dán Annával és a kis fiammal villamos vasútra ültünk s kimentünk a Császárfürdőbe. A parkban találkoztunk Hegedüs Saroltával, aki kijelentette, hogy ő is velünk jön.

Az elnökök: Ön a polgári pörben arra tett esküt, hogy november 4-én vagy 5-én járt a püspöknél. A vizsgálat megállapította, hogy a püspök akkor olyan beteg volt, hogy magával tehetetlenül feküdt az ágyban. Közben ön a tanúk vallomásából meggyőződött arról, hogy abban az időben a látogatás nem történhetett meg, azért most oly időre teszi azt, amikor a püspök már nem volt beteg.

A vádlott: Én azért ragaszkodtam a november 4-hez, mert a keresetben az ügyvédem ezt a dátumot állapította meg.

Az elnökök: Hogy fogadta önöket a püspök?

A vádlott: Én csak azt tudom, hogy a dívánon ült. Azt mondtam neki, hogy Kovács Klotild nővére vagyok, hogy messziről jöttem s kértem, hogy hallgasson meg. A püspök meghallgatott. Elmondtam neki, hogy Kheberics kilakoltatással fenyeget s kértem a püspököt, hogy védjen meg. A püspök kijelentette, hogy az ügyről jelentést tétet majd magának s a szerint fog intézkedni. Szóba hoztam a 24,000 koronát, amelyet Platthy végkielégítésként nekem biztosított, mire a püspök megígérte, hogy azt meg fogja nekem fizetni.

Hegedüs Saroltával már előbb is találkozott?

— Igen, a Kossuth Lajos-utcában találkoztunk s akkor elpanaszolta, milyen rossz helyzetben van. Elvittem a nővéremhez, Csekme Emmához, aki több ruhadarabot adott neki, egyebek közt azt a csipke-zsebkendőt is, melyről itt szó volt. Ugyanakkor adta neki kölcsön az aranymedaillont s a láncot, melyet Hegedüs Sarolta a nyakán viselt, mikor a püspöknél jártunk.

Látta előbb is Csekme Emmánál ezt a medaillont?

— Láttam.

Hogy nézett ki?

— Ovál alakú volt, belül egyik felében egy kereszt volt, a másik fele üres volt. Kívül gyémántokkal volt kirakva.

Csekme Emma azt mondja, hogy abban a medaillonban, melyet ő Hegedüs Saroltának adott, nem volt kereszt.

Mikor én láttam, kereszt volt benne.

Kettőfél órakor azoknak a leveleknek a fölolvására került a sor, amelyeket Kovács Klotild írt a közéletben szereplő előkelő állású egyénekhez, akik előtt a legocsmányabb vádakkal illette Párvyt. Ezen levelek szoros nexusban állanak a zsarolási váddal.

Dr. Balás Elemér ügyész indítványozta, hogy a bíróság zárt ülésben olvassa fel ezeket a leveleket. A bíróság az ügyésznek ezen, a hallgatóság kizárásával tartott folytatódó tárgyaláson előterjesztett indítványának helyt adott s déli 1 órakor zárt ülésben megkezdte a levelek felolvasását. — Kovács Klotild pedig, akit a hosszú ideig tartó kihallgatás szemmel láthatólag kimerített, elnöki engedéllyel leült a két bírónő között egy székre s arcát kezébe temetve, hallgatta a frivol levelek tartalmát.

A délutáni tárgyalás.

A délután négy órakor kezdődő folytatódó tárgyaláson a bíróság zárt ülésben folytatta a levelek felolvasását. Ezen leveleket Kovács Klotild

intézte nagyjából részben a székesi püspökhöz. A levelek hangja kérő, de tartalma tele van piszkolódásokkal a székesi egyházmegye papjai ellen. Esti hét óráig tartott ezen levelek felolvasása. Közben minden egyes levélre nyilatkozott — természetesen terjedősen és szapora bőbeszédűséggel — a vádlott. A zárt ülés után megnyitott nyilvános folytatódó tárgyaláson elnök újból a vádlottot szólította a bíróság elé. Megkérdezi a vádlottot, igaz-e, hogy a püspököt a bécsi nuncziusnál, sőt még a pápánál is feljelentette?

— Csak a nuncziusnál jelentettem fel ajánlott levélben, a pápánál nem.

— A bécsi nunczius ezzel szemben kijelenti, hogy Párvy püspök ellen feljelentés sohasem érkezett.

Igaz az, hogy Streliszky fényképésznél Párvy püspök arcképét akarta megszerezni. Ezt Dán Anna vallja, elmondva, hogy erre azért volt önnek szüksége, hogy megmutassa nekik, hogy hogyan néz ki a püspök. Esetleges szembesítés esetén, erről, így kitanítva, a püspököt felismerhessék.

Bodorné kihallgatása.

Este fél nyolcz órakor Bodor Gézára került a sor.

Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?

— Nem, én ártatlan vagyok, mert az igazat vallottam. — Ön is jelen volt a császárfürdői látogatásnál. — Igen. — Kik voltak még ott? — Többen, köztük Udvary képviselő ur is. — Mikor volt ez? — 1904. év őszén. — Kik voltak még akkor önnel? — Hegedüs Sarolta, Dán Anna. — Ön is benn volt a püspöknél? — Nem, mi kinn maradtunk, Chrebedics kanonokkal beszélgettünk. — Udvary is ott volt? — Nem volt akkor már velünk. — Hát Dán Anna? — Az ott volt. — Ön azt vallotta, hogy 10—12 perczig volt benn Klotild és Hegedüs Sarolta a püspöknél. — Ez határozottan nem tudom ma már állítani, de bemenni láttam öke.

Látott ön Hegedüs Saroltán ékszerrel a császárfürdői parkban való találkozás alkalmával? — Igen, egy vékony aranyláncot. — Le tudná azt írni? — Most már nem tudom leírni. — Pedig a vizsgálóbíró előtt részletesen emlékezett. Ön ott egy medarkonról beszélt, amelyben egy mozaik kereszt volt. Látta ön ezt? — Igen. — Hát Csekme Emma? — Az is látta. — Ön mégis 25-én a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy még önök Chrebedicscel beszélgettek, nem tudja, hogy nővére és Hegedüs Sarolta jártak-e a püspöknél? — Ez tévedés lehet. — Ön levelet is írt Párvy püspöknek? — Nem én írtam, hanem a nővérem írta az én nevében. — Ön a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy nem látta bemenni nővérét a püspökhöz. — Én a vizsgálóbíró előtt nagyon ideges voltam.

Dán Anna vallomása.

Következett Dán Anna szakácsnő. Először a császárfürdői látogatóról beszélt. Kovács Klotildnak beszélte kellett a püspökkel a 12,000 forintos kártérítési ügyben, melyet a püspök megígért neki. Bodorné magát Platthy Margit néven mutatta be Chrebedics titkárnak, akivel félrevonulva beszélt. Ez alatt Kovács Klotild és Hegedüs Sarolta bementek a püspökhöz. Mikor kijöttek, a püspök kikísérte őket. Ekkor Hegedüs Sarolta kérte az ékszerét, a nyakláncot vissza, de a püspök nem adta oda neki. — Jöjjön el majd holnap érte, — de egyedül!

— Ön a vizsgálóbíró előtt egészen másként vallott.

Igen, mert a vizsgálóbíró ur áldott állapotomra való hivatkozással figyelmeztetett, hogy változtassam meg vallomásomat, mert máskülönbben gyermekem a börtönben lát majd napvilágot s az életben ezért mindig szemrehányással illet. Mig ha úgy valok, akkor a püspök ur gondoskodni fog rólam és gyermekemről s elhelyez egy intézetben.

Hát az sem való, hogy magát Kovács Klotild feljelentette lopásért? — Igen. — Látta a püspök arcképét? — Igen, otthon nálunk. — Hogy került az oda? — Az asszonyom Olaszországba küldte. — Azt az állítólagos 1000 koronás ékszerrel miért ajándékozta volna Hegedüs Saroltának Csekme Emma? — Mert kézimunkát készítettem neki. — A vizsgálóbíró előtt mindent miert ismert be s mondott el részletesen mindent, hogyan tanította be Kovács Klotild? — Mert akkor áldott állapotban voltam. Ha nagyságos elnök ur lett volna hasonló állapotban, énök ur is beismert volna mindent. — Én bajosan lehetnék olyan állapotban.

Elnök ezután ismertette azt a levelet, amelyet Kovács Klotild írt Dán Anna nevében Platthy Zsigmondnak, tudatva ezzel, hogy tőle teherbe esett s ezen a címen 300 forintot követelt Platthytól. Dán Anna most augusztusban szült s így elnök megállapította, hogy a levél megírásakor Dán Anna teherben nem lehetett, mert a levél 14 hónappal előbb íratott.

Dr. Fényes Samu védő kérte az idő előrehaladtására való tekintettel a tárgyalás elnapolását holnapra. Elnök ezt a kérelmet elutasítja s a védő a kérelem hangja miatt rendretasítja.

Hegedüs Sarolta kihallgatása.

Dr. Balás Elemér ügyész kérelmére a bíróság a három kihallgatott vádlott távollétében rendeli kihallgatni Hegedüs Saroltát.

Hegedüs Sarolta nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogyan ismerkedett meg Kovács Klotildal, aki elvitte színházba, kocskáztatta s mindenképpen a kedvében igyekezett járni. Részletesen beszámolt Kovács Klotildnak bámulatos ügyességgel szőtt azon tervéről, amelylyel őt is bevonta a Párvy-ügybe. Tudtán kívül a nevében keresetet adott be a székesváraljai bíróságnál a püspök ellen. Erről ő csak akkor szerzett tudomást, mikor a bíróság a keresetet pótlás végett visszaküldte neki. Mikor ezért szemrehányást tett Kovács Klotildnak, ez durván rátámadt: — Mit akarsz te nyomorult postás, ne ellenkezzél! Hiába tagadsz, majd eljön Csekme Emma s levall ellened, annak többet hisznek, mint neked! Ezután már fenyegetésekkel lépett fel vele szemben. Elvitte Nagy János ügyvédhez, továbbá Mandel és Scheinmann ügyvédekhez s ez utóbbiak meghatalmazást volt kénytelen adni Kovács Klotild fenyegetésére az ékszer kiadása iránt indítandó perben.

A rendőrség előtt, beismerem — ugymond a vádlott — nagyon csúnyán vallottam, úgy, amint azt nekem Kovács Klotild bebeszélte. Valósággal szuggerált. — Szokott ön szépszókon is résztvenni? — Igen gyakran. — Mire kellett a Párvy püspök arcképe? — Egy napon behitt Streliszky műtermébe s ott azzal, hogy Párvy püspök rokona, Meszlényiné néven elkérte ennek arcképét s ezt otthon megmutatta nekem is, meg Dán Annának is, hogy tudjuk, hogy néz ki a püspök. Majd áttért Scheinmann Emil ügyvédnek ezen ügyben tanusított eljárására. Mikor már veszedelmessé kezdett válni a sommás kereset a tanukra, dr. Scheinmann egy napon az irodájában négy szemközt azt tanácsolta a vádlónőnek, hogy a pört ne vonja vissza. Nyomban azután behivatva két irodai alkalmazottját s ezek előtt meg így azzal fordította a vádlottot:

— Én nem erőltetem, ha akarja, visszavonhatja a perét, ha akarja, fenntarthatja, nyilatkozzék tanuk előtt, mi a szándéka? A vádlott a pár percczel előbb tett négy szemközt biztatására az ügyvédnek a pör fenntartása mellett nyilatkozott. Kijelentette továbbá a vádlott, hogy ő Párvy püspököt sohasem látta, ez tőle semmiféle nyakláncot el nem vett, a püspököt ő meg nem látogatta soha. Elnök kérdéseire elmondta ezután az ő orvosi megvizsgálásának előzményeit. Ennek a vizsgálatnak az lett volna czélja, hogy a perben igazolva legyen, hogy Hegedüs Sarolta nem öntudatlan eszköze volt Kovács Klotildnak s nem állott ennek szuggeszciója alatt. A vádlottak szembesítése a holnap reggel 9 órakor folytatandó tárgyaláson lesz. A mai tárgyalás esti 10 órakor ért véget.

TÁVIRATOK.

A svéd választások.

Stockholm, szeptember 30. A második kamrai választások befejezést nyertek. A választási eredmény megközelítőleg a következő: jobb-párt 85 mandátum (eddigi 100), balpárt 100 (90), mérsékelt 10 (20), szociáldemokrata 33 (17). A kamara tagjainak száma összesen 230.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	szept. 29.	szept. 30.
Buza	locobuza	107 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{1}{8}$
	szeptemberre	107	—
	decemberre	108 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{3}{8}$
Tengeri	szeptemberre	86	—
	decemberre	76 $\frac{1}{2}$	67 $\frac{3}{4}$
Csikagó.			
Buza	szeptemberre	99 $\frac{3}{8}$	99
	decemberre	99 $\frac{3}{8}$	99 $\frac{3}{4}$
Tengeri	szeptemberre	78	76

New-York, szept. 30. Gyapot New-Yorkban helyben 9.30 (9.20 tegnap), gyapot októberre 8.92 (8.93), gyapot decemberre 8.67 (8.72), gyapot New-Orleansban helyb. 9.— (9 $\frac{1}{16}$), petroleum stand white Filadelfiában 8.45 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 30. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.25 (tegn. 10.17), zsír októberre 10.25 (tegnap 10.17), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertésus októberre 15.60 (tegnap 14.90)

A német birodalmi bank.

Berlin, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) A birodalmi banknál a benyújtások és az igények holnap is meglehetősen jelentékenyek lesznek, de lényegesen mögötte fognak maradni a tavalyinak, mert számba kell venni, hogy a jegybank helyzete ezúttal kedvezőbb, semmint volt tavaly. A giropez állománya erősen csökkent, mert a kormány a fizetések teljesítésére tekintélyes összegeket vont el.

Gyulai Pál bucsuzik.

Budapest, szeptember 30.

Mind ritkábban és mind élesebb sirámmal hasítja a levegőt a hajókiáltó bugása, a kiháló Dunasoron már nyugodtan nyomon lehet kísérni egy-egy pusztulásba lebegő falevél sorsát a Bristoltól a Hangliig — és dunaparti kávéházakban, ahol egy-egy kis négyszögű asztal majd az egész magyar irodalmi közéletet (íróstul és egyszerűs mind publikumostul) látja el coffein-mámmoral, szelid melankóliával röpköd a hír, hogy Gyulai Pál elhagyni készül a Budapesti Szemle szerkesztői pozícióját.

Ez az őszi dátum pedig nem volna kicsinylendő jelentőségű a magyar tudományos irodalom rövidke történetében. A Budapesti Szemlét ugyan divat már régóta az összes holt tudományok hivatalos temetőjeként, a nyilvánosság kizárásával megjelenő lapok ideáljaként emlegetni, de ezuttal, mikor Gyulai Pál neve elhagyni készül a Budapesti Szemle borítékát, mondjunk le a croquis-elmesség e legolcsóbb rekvizitumáról és állapítsuk meg, hogy a magyar tudományosságna igen komolyan szüksége van a Budapesti Szemlére.

Miként minden talpalatnyi térre melyen a mi körülményeink között a tudományos foglalkozás iránti kedvet szolgálja adatik. Égezően szüksége van egy revuere, mely a mi irodalmunk és tudományunk értékeit túl a napi szempontokon, konzervativizmus nélkül, mégis óvatos értékeléssel megállapítsa. Vagy legalább is a külföldi eredményeit regisztrálja. Minderre szükség van. És nem dicsérik vele a magyar köztudatot, midőn ezt hangsúlyozni szükségesnek véljük.

A Budapesti Szemlét eddig elválaszthatatlannak tudtuk Gyulai Pál nevétől. A legutóbbi időben már igazán csak ez a név adta meg díszét és jelentőségét. De Gyulai Pál, egy szép öregség határán, bucsuzik a Szemlétől, melynek erős kézre van szüksége, hogy az utóbbi évek interregnumainak zavaraiából kivezetné. Nem valami kebelbeli epigonra, aki legfőleg csak tradíciókat tudna ápolni. Tudnivaló, hogy a legjobb tradíciók is dogmákká fagynak az epigonok hideg kezében. Azt az erős rázkódást, melyet a Szemle Gyulai Pál elvesztésével szenved, csak úgy tudja kiheverni, ha valaki egyéni súlyllyal rendelkező író volna Gyulai Pál egyéniségének folytatója.

Ugyanazokban a körökben, melyeknek nem a főispáni kinevezések, hanem az ilyen haszontalan irodalmi ügyek okoznak izgalmakat, csodálatos egyértelműséggel nyilvánul meg az a felfogás, hogy Gyulai Pál utódja nem lehet más, mint Ambrus Zoltán. Az emberek szinte csak összenéztek és minden aikon ott lebegett ez a név, mely a mai magyar irodalom büszkesége. Ambrus Zoltán méltatása nem ide tartozik, de talán fölösleges is. Az ő nemes veretű, nem mindenkinek megnyilatkozó írói egyénisége ma már olyan stációhoz ért el, melyhez a megbecsülést nem gyakran juttat élő kortársakat. Ambrus Zoltánról ma már fölösleges, de a Gyulai Pál stációjának megüresedése jó alkalom elmondani, hogy Gyulai Pál óta a legelső esztétikus és a legelső stilisztá.

Ambrus a legjobb közvéleményének jelöltje az állásra, mely nem kiadók magánügye, hanem a magyar irodalomé. Őt nem mellőzhetik az illetékes körök valamely befentes érdekében azzal az akadémikus körökben gyilkos hatású váddal, hogy az irodalom forradalmárai közül való. Őt nem üldözhetik a közosság vádjával, egész irodalmi multja és egész egyénisége gonyolná ezt a rosszul alkalmazott kifogást. Viszont kétségtelen, hogy ő melegebb kontaktust teremtene a mai eleven irodalom és a kissé tönkelt absztrakcióvá finomodott Szemle között...

A Tudományos Akadémia önmagát becsüli meg, ha nem csinál ebből a jelentős ügyből családi ügyet és Ambrus Zoltán nevével díszíti a Budapesti Szemle homlokát.

UJDONSÁGOK.

— A király a Rudolf-szobor leleplezésén. Gróf Paar a király megbízásából értesítette Molnár Viktor államtitkárt, mint a Rudolf-szobor bizottság elnökét, hogy a király a boldogult Rudolf trónörökös városligeti szobrának leleplezésén meg fog jelenni és pedig délelőtti tizenegy órakor október hó 12-én.

— Az Uránia-egyesületnek az a felhívása, amelyet a törvényhatóságokhoz intézett, általános visszhangot keltett. Egymás után értesítik a szoborbizottságot, hogy küldöttségileg részt vesznek a szobor leleplezési ünnepélyén.

— A nagybeteg román király. Ma már a román félhivatalosok megbánják, hogy a román király betegségeiről kissé szabadabb módon adtak hírt tegnap. Az „Agence Roumaine“ formálisan megcáfolja a külföldön a király egészségi állapotáról elterjedt híreket. Valamennyi bukaresti lap ma a következő közleményt tartalmazza: A király egészségi állapotáról szóló hírek igen megnyugtatók. A gyomorgörcsök, amelyekben a király szenvedett, amidőn Noorden tanárt Szinájába meghívták, teljesen eltűntek. A gyomorhurutnak nyilván nem szűnt meg azonnal minden jelensége, a táplálkozás azonban jelenleg sokkal jobb. A táplálék változatosabb. A gyomorégés csak hosszabb időközökben lép fel és rövid ideig tart. Tudvaló, hogy a gyomorhurut csak lassan gyógyul. Ha azonban a jelenleg észlelhető javulás tovább tart, úgy a király képes lesz a legrövidebb idő alatt ismét szokott foglalkozását folytatni, amidőn azonban szintén követni fogja a teljes gyógyulása céljából előírt táplálkozási és életrendi tanácsokat.

— Az abruzzói herceg és miss Elkins. Ugy látszik, az utolsó akadályokat is legyőzte már az abruzzói herceg, amely miss Elkinssal való házassága elé gördült. A Rómában megjelenő „Vita“ című újság a herceg házasságáról ezeket írja: Az abruzzói herceg legközelebb Amerikába utazik, ahol megesküszik miss Elkins-szel. A herceg házassága elé Olaszországban az illetékes körök sohasem gördítettek semmi akadályt és minden erre vonatkozó híresztelés csak üres szóbeszéd volt. Az olasz király mindjárt az első alkalommal megadta beleegyezését a kötenő frigyhöz. A herceg csak a tengeri hadgyakorlat végét várja be és azután azonnal elutazik Amerikába. Az esküvőt novemberben fogják megtartani és pedig a fiatal pár kívánására a legnagyobb egyszerűséggel. Amikor a fiatal pár Olaszországba érkezik, több tengerész-hajó indul eléjük és diszkréretül csatlakoznak a herceg hajójához. A „Corriera della Sera“ értesülése szerint a diszkréretben a következő hajók vesznek részt: a „Viktoria Emanuele“, „Regina Elena“ és a „Napoli“ páncélosok, valamint a „Piemonte“ nevű cirkálógőzös. Olasz tengerészkerőkből köz tudomásu dolog, hogy az abruzzói herceget legközelebb ki fogják nevezni az olasz hajóhad másodadmirálisává.

— Török bégek Budapestén. Abdi Reuf bég bécsi török katonai attasé és Hikmet Rehad bég török ügyvivő ma Budapestre érkeznek. A két török előkelőség a spanyol királyi pár budapesti látogatása idején a fővárosban marad.

— A harc a tüdővész ellen. Egy magyar orvos új szérumáról érkezik hír Washingtonból. Az új szérumnak egyelőre csak diagnosztikai jelentősége van, de a tuberkulózis ellen való küzdelemnek ez is lényeges eszköze lehet. Washingtonban a nemzetközi tuberkulózis kongresszuson Detre László budapesti egyetemi magántanár ismertette az általa föltalált szérumot, amely lehetségessé teszi, hogy huszonnégy óra alatt fölhíserjék, vajjon marhatuberkulózisról, vagy igazi tüdővészről van-e szó, úgy, hogy az orvosok e szerint kezelhetik a beteget.

— Házkutatás egy szerkesztőségben. Az aradi rendőrség tegnap házkutatást tartott a „Tribuna“ szerkesztőségében, ahol a nevezett lapban ez évi május hó 28-án megjelent „Kossuth Ferencz emberei“ című cikk kéziratát keresték. A házkutatás eredménytelen maradt, mire az eljáró rendőrközeg jegyzőkönyvet vett fel. A házkutatást a nagyváradi kir. ügyészség rendelte el, mely az említett cikket inkriminálta és sajtópört indított a Tribuna ellen.

— Megverték a horvát bányhelyettest. Ma délután négy órakor a zágrábi Mária Valéria-uton szenczációs eset történt. Egy Jurisa János nevű jogszigorló megtámadta és fölpofozta dr. Crnkovich Miklós bányhelyettest, kiragadta kezéből sétatálcáját és azzal ütlegelte. Az afférről a következő részleteket jelentik nekünk:

Jurisa János jogszigorlót a rendőrség tegnapelőtt két heti fogházra ítélte, mert ittasan gunydalokat énekelt a bánra a palota előtt. A jogász azt hitte és társainak mondta is, hogy Crnkovich helyettes bán személyes közbelépésére ítélte el ilyen súlyosan a rendőrség és fogadkozott, hogy ezért boszút fog állni a viczebánon. Mikor ma délután Crnkovich eltávozott hazulról, Jurisa rálesteit a Mária Valéria-ut sarkán, ráugrott, öklével háromszor az arcába csapott, aztán kiragadta kezéből botját és kegyetlenül elverte. Időközben nagy néptömeg csődült össze és megtapsolta a jogászt, aki még egyre ütötte a bányhelyettest s ezt kiáltotta:

— Nesze neked, te alávaló éhenkórász! Ezt megérdemelted!

A támadás után Jurisa a Korzó-kávéházba sietett s onnan telefonon feljelentette önmagát a rendőrségnél. Közölte azt is, hogy a kávéházban fogja bevárni a rendőröket, akik utána jönnek. Jogászok és nagy közönség körülfogták Jurisát, ünnepelték, mint valami nemzeti hőst. Addig tartott az ováció, míg megjelent egy rendőrtisztviselő több detektívvel és letartóztatta a jogszigorlót. Eppen akkor néhány hölgy virágbokréttát adott át neki, társai pedig vállukra emelték s úgy vitték ki a kávéházból a kocsihoz, amelyen a rendőrség Jurisát bekísérte. A közönség egy uton követte és még akkor is lelkesen tüntetett mellette.

A kihallgatás során azt vallotta Jurisa, hogy meg akarta magát boszulni a bányhelyettesen, mert nem is annyira Rauch bán, mint inkább Crnkovich az értelmi szerzője a diákok ellen foganatosított durva rendszabályoknak. A rendőrség előtt nagy közönség gyülekezett és ovációt rendezett Jurisának.

A Pokret és a Novosti lapok ezen incidensről külön kiadást adtak, amelyeket azonban az esemény tendenciózus kiszínezése miatt elkoboztak.

— Ujabb laibachi zavargások. A „Slovenski Narod“ ma reggeli száma Meyer hadnagynak Laibachba való visszatéréséről és az újabb kalandjáról ad hírt. Amikor a közönség meglátta a hadnagyt az utcán, fenyegető állást foglalt el. A polgármester újabb zavarok kikerülése végett felkereste a 26. ezred parancsnokát és kérte, hogy bírja rá Meyert, hogy ne mutatkozzék az utcán. Ennek azonban semmi eredménye nem lett, mert Meyer vasárnap tüntetőleg sétált a város sétányán. A közönség természetesen felismerte és hangosan kezdet tüntetni ellene. Ekkor hozzálépett Hirt Ferencz, az Agrarmer Tagblatt laibachi levelezője és a hadnagy elkövetett tetteért számolni akart vele. Meyer azonban ráugrott és fölpofozta a hírlapírót. Hirt védekezett, Meyer kardot rántott és éppen le akart sujtani ellenfele fejére, mikor a rendőrök szétválasztották őket. Meyer jónak látta ellállni, mert különben a közönség meglincselte volna.

— Bombamerénylet egy konzulátus ellen. Bordeauxban tegnap késő este a német konzulátus épülete ellen bombamerényletet követtek el, amelynek nem voltak súlyosabb következményei. Azt hiszik, hogy éretlen csiny volt az egész.

— Házasságok. Vértés Dezső fővárosi kereskedő eljegyezte Purjesz Lujzát, Purjesz Mórca szállító leányát Szentendről.

Fényes esküvő volt ma délben a Kálvin-téri református templomban. Daniel Annát, Daniel Gábor v. b. t. t. volt képviselőházi alelnök leányát és dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag unokáját vezette oltárhoz Szalachy Béla tartalékos huszárfőhadnagy.

Strba Mihály petroczi (Bácsmegeye) gözmalomtulajdonos oltárhoz vezette Argalás Lajos palánkaí borkereskedő leányát, Rózsikát.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Kirabolt postahivatal. A sobolini postahivatalból egy cserkeszbanda, amely ostrom alá vette a hivatalt, 23.000 rubel értékű nyersaranyat és 50.000 rubel készpénzt rabolt.

— A legújabb csatahajó vízrebocsátása. Az „Erzherzog Franz Ferdinánd” nevű legújabb magyarosztrák csatahajót ma délelőtt bocsátották vízre Triesztben. A vízrebocsátás nagy ünnepek közt ment végbe. Jelen voltak: Mária Jozefa főhercegnő és fia, Károly Ferencz József főherceg, továbbá István főherceg és családja. Az utóbbiak yachtukon tartózkodtak. A hajó keresztanyai tisztét Mária Annunciata főhercegnő vállalta, míg Ferencz Ferdinánd főherceget fivére, Ferdinánd Károly főherceg képviselte. Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok a főhercegnőhöz intézett beszédében hangsúlyozta, hogy az új hajó, mely őfelsége szakadatlan gondoskodásának és a monarchia népei áldozatkészségének köszöni létét, első hajója annak a hajóosztálynak, melyet egy kiselejtezett osztály pótlására építenek. A tengernagy kifejezést adott a haditengerészet büszkeségének és örömeinek afelett, hogy őfelsége elrendelte, hogy az új hajó Ferencz Ferdinánd főherceg nevét viselje. Mária Annunciata főhercegnő kifejezte reményét, hogy a hajó disze lesz flottánknek és zászlóját mindig becsülettel fogja viselni. A vízrebocsátás a legnagyobb pontossággal ment végbe, a Stabilimento Technico előtt félkörben álló hadihajók üdvözlései és az ünnepi vendégek, a nagyszámban megjelent közönség és a hajógyár munkásainak ovációja közepette.

— Csávolszky németése. Ma délután négy órakor helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra Csávolszky Lajosné. A temetési szertartás a kerepesi-úti temető halottsházában folyt le. Ott volt felállítva a díszes ravatal is, amelyet a szertartás kezdetéig csaknem teljesen elborított a sok virág és koszorú. A temetésen a főváros társadalmának színe-java megjelent, hogy elkísérje Csávolszky Lajosné utolsó útjára; s a megjelentek mély részvételt látták, hogy a szeretett nő elvesztése mennyire megtörte a gyászoló férjet. A rövid szertartás után díszes gyászhintóra tettek a koporsót és megindult a menet a nyitott sir felé, ahol még egyszer beszentelték a koporsót, aztán csöndesen a mélybe eresztették.

— A Lasker—Tarrasch mérkőzés. Münchenből jelenté tudósítónk: Ma bevégeződött a világbajnokverseny. A tizenhatodik játszmát, amely spanyol megnyitáson négyes huszárcsel volt, Lasker egy pompás támadással megnyerte s ezzel szert tett a nyolczadik egységre is Tarrasch három egységével szemben. Lasker tehát világbajnok maradt s megkapta a kitűzött 4000 márká díjjal együtt a hétezeröttszáz márká tiszteletdíjat is, míg ellenben Tarrasch kénytelen beérni a 2500 márká vigaszdíjjal, minthogy a tiszteletdíjról előzetesen lemondott és ezzel lehetővé tette a világbajnok-verseny megtartását.

— A tüntetés után. Ma este a főváros három helyén tartották a munkások gyűlést: a Práter-utcában, a Szövetség-utcában és a Váci-úton. Mind a három gyűlés tárgya a választói reform volt. A gyűlés végeztével, mely mindenütt a legnagyobb rendben folyt le, a munkások az Erzsébet-körutra mentek ki és innen vagy négy-öttszáz a Népszava szerkesztőségére elvonultak, életve a titkos választói jogot. A Népszava erkélyéről Kovács József tartott beszédet, amelynek elhangzása után a tömeg a Rákóczi-úton, Károly-köruton, Váci-úton és az Andrásy-úton végig az Oktogon-terre vonult, ahol azonban a rendőrség Seszler és Bónis kapitány vezetésével feloszlatta a tüntetőket. Nyolcz tüntetőt le is tartóztattak, akik ellen a rendőrség megindította a kihágási eljárást. A nyolcz előállított egyén a következők: Stern Vilmos 17 éves szabóság, Hoppan István 27 éves cipész, Röhrer Ármán 23 éves férfitáncos, Klein Samu 19 éves asztalos-tanoncz, Schwartz Aladár 16 éves aranyműves, Siposs János 19 éves kovácssegéd, Vörös Ferencz 17 éves lakatos és Fiala Alajos 17 éves gyári munkás.

— Rablógyilkos merénylet Csepelen. Vakmerő rablógyilkos merénylet történt tegnap délután Csepel-szigeten. Stoklász Ferencz ráczkevei szőlőnagykereskedő kocsin igyekezett hazafelé. Amikor a csepeli védőgárda ért, három ember a kocsi elé ugrott, megrohanták és az egyik késével mellbe szurta. Ki akarták rabolni, de a merényletet Malaczkó János és Pintér József csepeli rendőrök észrevették. Amikor a támadók a rendőröket meglátták, futásnak eredtek. A rendőrök azonban hosszas hajszá után elfogták őket. Kiderült, hogy a merénylők Ludányi István, Venczel János és Nagy Dániel veszedelmes utonállók. Letartóztatták őket, Stoklász állapota veszélyes.

— A kolera. Ugy látszik, a kolera terjedése már kisebb arányokat ölt. Ma Pétervározt 223 megbetegedés és 96 halálozás történt, ami az előbbi számokkal szemben határozott csökkenést mutat. — Kassa város mai közgyűlésén többek közt foglalkoztak a kolera elleni védekezés ügyével. A főorvos erre betértesztette, hogy a kolera elleni védekezési munkálatok 14.000 koronát tesznek ki, amit a közgyűlés meg is szavazott. A közgyűlés egyúttal elhatározta, hogy a belügyminisztertől ezen összegnek visszatérítését kéri.

— Huszonöt év az „Egyetértés” szolgálatában. Az „Egyetértés” kiadóhivatalának egy derék alkalmazottja huszonöt esztendő jubileumát ünnepli ma. 1883. október 1-én lépett a lapvállalat szolgálatába és azóta kitaró hűséggel és odaadással szolgálja az „Egyetértés”-t. Nagy dolog ez a munkás negyedszázad, még egy férfi életében is, hát még ha az illető asszony. Pedig a mi jubilánsunk az Wiedorn Hugónának hívják és ma az „Egyetértés”-nek expeditora. Ő az egyetlen női hirlapexpeditor egész Magyarországon és felelősségteljes munkáját kiváló szakértelemmel végzi. Az „Egyetértés” minden munkása, kivétel nélkül, jó szívvel köszönti ezen a nagy napon a derék Wiedornét és kívánja, hogy még soká megmaradjon friss erőben, egészségben az „Egyetértés” szolgálatában, ahol hűségét, szorgalmát érdeme szerint mindenki meg is becsüli.

— A levegő meghódítása. Az utóbbi hetekben Wright volt az, akinek légi utjairól beszélt mindenfelé a fáma. Rekordjai valóban világraszólók is voltak. Minden újabb fölszállásakor egyszersmind levette a saját előbbi rekordjait is. Most a levegő másik meghódítójának, Farmannak sikeres légi utjáról érkezik tudósítás Párisból. Farman Henrik tegnap Chalonsban óriási sikert ért el. Az erős szél miatt csak öt óra ötvenöt percet, tehát két percczel a nap lementé után szállhatott föl s így elért sikerének hivatalosan nincs értéke, mert a szabályzat csakis naplemente előtt elért rekordok számítanak. Farman negyvenhárom perc alatt tizen-négyszer röpkölt körül egy háromszöget, amelynek oldalhosszúsága egy kilométer. Összesen negyvenkét kilométer utat tett meg, nem számítva a kanyarulatokat, amelyeket meg kellett tennie s amelyek beszámításával a megtett ut jelentékenyen nagyobb volt. Időre átszámítva a gyorsaság óránként 58.37 kilométer volt s ha a kanyarulatokat beszámítjuk, legalább hatvan kilométerre tehető, úgy, hogy Farman a hivatalos időrekordot jelentékenyen meghaladta.

— A berlini katasztrófa után. Ma temették el a magasvasut katasztrófája alkalmával szerencsétlenül járt Rosenthal Eliz doktornét. A temetésen megjelent a közmunkaminiszter és a kormány több tagja a vasutigazgatósággal együtt. A koporsót egészen elborították a koszorúk, amelyeknek számát ötszázra becsülik.

— Öngyilkos tisztviselő. Balogh Imre nevű aradi dóhányjövendőki tisztviselő tegnap melbe lötte magát s néhány órával később meghalt. Az öngyilkos zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, hogy szílleivel meghasonlott s azért válik meg az élettől.

— Fővárosi Orfeum. Október 1-én lép fel először a világhírű csoda-artista, Sylvester Schaeffer, az ifjabb, kinek eddigi fellépései a kontinens valamennyi nagyvárosaiban szenzációk feltűnést kellett. Sylvester Schaeffer egy havi vendégjátékáért 24.000 koronát fizet az igazgatóság. Ez a legmagasabb összegű gázsí, amit artista valaha Budapesten megkeresett.

— Halálozások. Sántha Antalt, a Nemzeti Színház közszeretettben állott „Sántha-bácsiját” ma délután színészek, színésznők nagy részvéte mellett temették el. A kerepesi-úti temető halottsházában nagyszámu gyászoló közönség jelent meg. Ott voltak Tóth Imre igazgatóval az élőkön a Nemzeti Színház majdnem valamennyi tagja, Ujváry, Szirmai Imre, Kassai Vidor és sok nyugdíjas színész és színésznő. A megboldogult Fábray Viktor evangélikus segédlelkész költői szárnyalású beszédében bucsuztatta el. Majd Mátrai B. Béla, a Nemzeti Színház rendezője mondott neki pályatársai nevében utolsó istenhozzátot. Azután kocsihoz tettek a koporsót, melyet a koszorúk tömege borított és a kerepesi-úti temetőben átadták az örök nyugalomnak.

6 visít Fénykép 1⁵⁰ Ft
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Krecsányi Ignác jubileuma.

Budapest, szeptember 30.

Magyarországon már köznapias sablonná válik a jubileumi ünnepek hosszú sorozata. Hiszen alig mulik el nap, amely nyilvánosságra ne hozná egy-egy nagy multu férfi érdemeit, melyek bizony nagyon gyakran igen problematikus értékűek, de ki törődik ezzel? Elvégre „mulató ország” vagyunk s az a fő, hogy ehhez mindig jogcímetek találjunk. Mert annyi bizonyos, hogy valakit ünnepelni csak mi tudunk. Mily ritkaság, ha akad végre olyan is, aki nagy szerényen ki akar térni minden ünneplés elől. A csodálatos pedig az, hogy a jubilánsoknak éppen ez a része tartozik azok közé, kiknek egész pályafutását nyomon követte a népszerűség és a köztisztelet.

Amikor a nyár derekán kipattanották Krecsányi Ignácra, hogy harminczöt éve járja már a színigazgatóság rögös utját, melyből huszonöt a Fővárosi Nyári Színházra jut, jóbarátai és tisztelői, kik közé méltán számíthatjuk a főváros nagyközönségét is, ez alkalommal széles mederben indították mozgalmat, hogy a jubilaris napot kellő fényvel megünnepelhessek. Aki azonban teljes életében kerülte a nagy nyilvánosságot és egyedül kötelességtudásának élt, most sem tagadta meg multját. Krecsányi Ignác szépen megköszönte a nagy megtiszteltetést és a jóízű humorával akart kitérni minden ünneplés elől. Törekvése azonban hajótörést szenvedett. A hozzá legközelebb állók, társulatának tagjai ma este szinte orvul támadták meg ott, ahol életének legnagyobb részét töltötte, a színpadon.

Láttunk már sokkal nagyobb arányú ünnepléseket, de melegebbet keveset. A szónokok szavaiból, kik az ünnepeket nagy érdemeit méltatták, a melegség sugárzott ki, mint hű tükre annak a szeretetnek, melylyel Krecsányit környékezik mindazok, akiknek alkalmuk volt őt megismerni.

Talán felesleges volna itt az ő érdemeit felsorolni, melyek egybe vannak forrva a vidéki színészet fellendülésével. Hiszen mindenki ismeri azokat a szolgálatokat, melyeket a magyar kulturának tett. Csak végig kell néznünk mindazon állomáshelyeknek a sorozatán, ahol Krecsányi társulatával megfordult és látni fogjuk, hogy azok egy része olyan, ahol a magyar szó azelőtt száműzve volt. A nemzetiséglaktá vidékek erős bástyái voltak ezek, melyeket csak hosszú és szívós ostrom után lehetett meghódítani a magyar kulturának. Krecsányi mai jubileuma ünnepe a magyar kulturának is, melynek a jubilaris egyik legderakabb harcosa. S ha nálunk kevés érzék is van az emberekben azokról, kiknek kell lenni a hálat azokkal szemben, kik oly nehéz misszió teljesítésében morzsolták le életüknek javarészét, mi tudnánk egy módot, mely teljesen kárpótolná Krecsányit a kulturánk érdekében vívott hosszú harcokért. Ez a budai állandó színház problémájának megoldása volna. Csak mint óhajit írjuk le azt, mert ott, ahol még nem régen egy elsőrangú műintézetet ütöttek agyon, ott aligha fognak szavaink meghallgatást találni. Pedig egy állandó színház Krecsányival az élen egy virágzó műintézetet biztosítana fővárosunk annyira elhanyagolt budai oldalának.

A Fővárosi Nyári Színházban már jóval hét óra előtt gyűltek össze az ünneplők, kik között a társulat tagjain kívül ott volt a színészlég előkelősége. Pontban hét órakor jelent meg a színpadon, mely zsufolva volt szebbnél-szebb koszorúkkal, Krecsányi igazgató. A zajos éljenzés lecsillapultával gróf Festetics Andor üdvözölte meleg szavakkal a jubilaris a vidéki színészet nevében, beszéde végeztével felolvasta Apponyi kultuszminiszter következő levelét:

Tisztelt Igazgató ur!

Életének mai nevezetes fordulópontján, mikor visszatekintve az egy kultura lelkes szolgálatában eltöltött pályáján, büszkeséggel töltheti el eredményes működésének felemelő tudata. Üdvözlöm a magyar kormány nevében és köszönetet mondok a magyar színészet kulturális munkájában kiváló szerepet betöltő tevékenységéért.

A miniszteren kívül még Molnár Viktor államtitkár üdvözölte levélben a jubilánst.

A miniszter levelének felolvasása után Szilágyi Vilmos a Színházszövetség, Várady Sándor az Opera személyzete, Molnár László a Nemzeti Színház személyzete és Góth Sándor a Vigaszínház személyzete nevében üdvözölte Krecsányit. A fővárosi műintézetek igazgatói közül Mészáros Imre az Operaház, Tóth Imre a Nemzeti Színház, Beöthy László a Király- és Magyar Színház és Feld Zsigmond a Városligeti Szinkör igazgatója üdvözölték szívélyes szavakkal a jubilánst. Végül Szeghő Endre megható és meleg szavakkal tolmácsolta a Fővárosi Nyári Színház társulatának jókívánatait és biztosította igazgatóját további vonzalmokról és szeretetükről. A beszédek elhangzása után Krecsányi a megindulástól remegő hangon mondott köszönetet, kérve az ünneplőket, hogy továbbra is, mint eddig, tartsák meg az ő szerény alakját emlékeztükben.

Az ünneplés hivatalos jellege ezzel véget ért. Krecsányi a gratulációk tömegétől kisérvé, zugó éljenzés közepette hagyta el a színpadot. A távollévő tisztelői és jóbarátai száznál több sürgönyben fejezték ki jókívánataikat. Huszonnyolc babér- és egy ezüst babérkoszorú, melyet társulatától és tisztelőitől kapott, számolnak be arról a rokonszenvről és meleg szeretetről, mely eddig pályáján kísérte.

Az ünnepély után megkezdődött a „Kurucz fűfűg” előadása, zsúfolt nézőtér előtt. A közönség úgy a jubiláns igazgatót, mint a szereplőket zajos ovációban részesítette. Az előadás végén Krecsányi igazgató megható szavakkal köszönte meg a közönség jóindulatát és az ő társulata iránti érdeklődést, végül pedig szívélyesen búcsút mondott a Fővárosi Nyári Színház közönségének.

(*) **Szentirmay Elemér nem halt meg!** Egy este megjelenő lapírársunk híradása után, a legtöbb reggeli lappal együtt, mi is megírtuk, hogy Szentirmay Elemér meghalt. Ezzel szemben örömmel értesülünk, hogy az ősz népdalköltő nemcsak él, hanem a múlt évtől sokkal nyugodtabban töltötte, úgy, hogy nincs kizárva annak lehetősége, hogy hatalmas, szívós szervezete legyőzi a betegséget. Szentirmay reggel egy kevés nyálalékot is vett magához. Orvosa szerint nagy nyugalomra van szüksége, miért is látogatókat nem bocsátanak be hozzá. Tegnap és ma sokan érdeklődtek állapota iránt, köztük: az Operaház igazgatósága, Blaha Lujza, Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság titkára, Zemlényi Árpád, Z. Révész Anikó zongoraművész, Holló Barnabás, Erdélyi Dezső és mások. A beteg dalköltőt Népszínház-utca 40. szám alatti lakásán Andorfi Péter és családja gondozza.

(*) **Lánczy Ilka árváért.** Márkus Emília, a Nemzeti Színház tagja nagyszabású mozgalmat indított meg a minap elhunyt Lánczy Ilka árváért, amelyhez a társadalom számos kiváló tagja is csatlakozott. A művésznő gyűjtése már eddig is szép eredménnyel járt; esetleges adományokat lakásán: Rákóczi-ut 1. szám alatt, a Nemzeti Színház bérpalotájában fogad el.

(*) **A Jókai-szobor javára** nagyszabású hangversenyt rendezett Komáromban Simor Jenő, a zeneakadémia által kitüntetett tanár. A legnehezebb klasszikus darabokat a legnagyobb virtuozitással és igazi bensőséges lélekkel játszotta. A hangverseny jövedelmét a Jókai-szobor javára ajánlotta fel. Kivül még Fischer Ervin kiváló zongoraművész vett részt az estélyen. A vármege és a város publikuma teljesen megtöltötte a vármege dísztermét.

(*) **Telepy Károly emlékezete.** Ma van két esztendője, hogy Telepy Károly festőművész, a magyar képzőművészet egyik uttörő bajnoka meghalt. Halálának évfordulója alkalmából az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, amelynek több mint negyven esztendőn át oszlopa volt, kegyelettel áldozott emlékének. Dr. Ambrozovics Dezső, a társulat titkára és Lesskó János helyettes titkár a délelőtti folyamán hatalmas babérkoszorút tettek le

a művésznék a kerepesi-temetőben lévő sírára, amelyet kegyeletes kezek egészen elárasztottak virággal.

(*) **A Munkácsy-szoborpályázat** határideje ma déli 12 órakor járt le. A pályázó művészek közül Tóth István és Horvai János álló szoborral, Pásztor János pedig egy ülő és egy álló szoborral vesz részt. A terveket a Mücsarnok szoboreszernokában állították fel, ahol azokat még a jövő héten fogják elbírálni.

FŐVÁROS.

A nafta-kérdés.

— A fővárosi közgyűlés. —

Budapest, szeptember 30.

A nyári szünet után ma délután tartotta meg a fővárosi törvényhatósági bizottsága első közgyűlését. A városatyák pihent tetterővel és nagy számmal jöttek el az első ülésre, mely mindvégig feszült hangulat mellett zajlott le. Minden pillanatban hevesebb jelenetekről lehetett tartani s ha rendkívüli felfordulás mégsem következett be, ez nem annyira a tanács-tagokon, mint inkább a napirendre került ügyek természeténél fogva.

Vázsonyi Vilmosnak a nafta-kérdésben Kovács Pálra tett megjegyzése mégis alkalmas adott Szalay Mihálynak és dr. Andreánszky Jenőnek, hogy a vitát magasabb hőfokra hevítsék. A tanács természetesen kellő méltánálással fogadta a rögtönzött jelenetet, melynek az elnök az ülés felfüggesztésével sietett véget vetni.

A városatyák jókedvűen vonultak be a társalgóba, ahol csendesen megállapodtak, hogy a nafta mégis csak jó fűtőanyag lehet, ha ennyire tűzbe tudta hozni őket.

Magát a naftakérdést természetesen nem intézték el; majd a jövő — alkalmasabb — ülésen hozzákendek a végleges elintézéshez. Elvégre kezdenek ez is szép.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Füllep Kálmán főpolgármester négy óra után nyitotta meg a közgyűlést. A nyári pihenő után szívesen üdvözölte a törvényhatósági bizottság tagjait. Azután bejelentette, hogy a király születése napján ő és a polgármester a kabinetroda után üdvözölték őfelségét, amiért a király legmagasabb köszönetét nyilvánította. Indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítették meg Falk Miksa és Császár Jenő emlékeztet. Helyettük dr. Meller Mór és Vikár Béla póttagokat hívják be a törvényhatósági bizottságba. Dr. Kollár Lajos bizottsági tag és Császár Jenő viselte bizottsági helyeket mához két hétre fogják betölteni. A tanácsjegyzői állásokra — közvetlenül a mai közgyűlés előtt — megejtették a jelölést.

Indítványokat adtak be: Dr. Szalay Mihály (hogy a robbanó és gyúlékony anyagok gyártásáról és árusításáról szabályrendeletet készítsenek), dr. Bilhari Mór (hogy a Margit-hídon a gyalogjárót a kocsitól korlátal választásuk el), Kállai Gyula (hogy a fővárosi bérlői postabefizetési lappal is fizethessék a bérösszeget) és Bittner János a szerb sertésbuz behozatala dolgában. Valamennyit kiadták a tanácsnak.

Végre öt órakor rátérhettek a napirendre. Buzay tanácsjegyző ismertette a Szent János-kórház fűtésének dolgát. A tanács azt javasolja, hogy az akasztásra tett ajánlatok egyikét se fogadják el, hanem rendezzék be a pénzügyileg előnyösebb naftafűtést.

A tanács javaslata ellen Szalay Mihály bizottsági tag nagy venenciával szállott síkra.

— Így ütök el! — mondotta — keresetűktől a magyar gyárosokat és munkájuktól a magyar munkásokat!

Dr. Hecht Ernő is a tanács javaslata ellen szólt. Székula Gyula nem járulhat hozzá a kérdés elodázásához.

Bárczy István polgármester maga is amellett van, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak, mert az egész dolog a nyáron történt s így ő maga sincs abban a helyzetben, hogy tizetesen megvédhetné a tanács álláspontját. (Élénk helyeslés.)

Gelléri Mór hozzájárul a polgármester javaslatához. Adler Zsigmond elsősorban közegészségi szempontból óhajtana megvilágítani a nafta-fűtést. Ludvik Endre kórházi igazgató azt panaszolja, hogy az elmúlt évben is sokat szenvedtek a kórházak a szénhiány miatt. Csaknem ki voltak téve annak a veszélynek, hogy a betegek fájni fognak és sötétben maradnak.

Kovács Pál a törvényhatóság tagjait meggyanúsította azzal, hogy szénszállítók vannak köztük. Az elnök ezért rendreutasította őt.

Vázsonyi Vilmos azt hiszi, hogy a közgyűlés nem az a forum, amely a nafta és a közszen elnyeit és hátrányait eldönteni hivatva lenne. Ebben a kérdésben szakembereknek kell véleményét mondaniok. Ha a polgármester e pillanatban nincs kellőképp tájékozva a dolgról, hát várjanak a jövő közgyűlésig. Nem késnek el vele. A jövő közgyűlésre kimerítő tájékoztatást várnak.

Beszédeben Vázsonyi éles szatirával jegyezte meg, hogy Kovács Pál tulságosan sokat foglalkozott a nafta-kérdés tanulmányozásával. Nem csoda — mondta — hiszen Janczer ur (aki a nafta-fűtési ajánlatot tette) a barátja!

Andreánszky Jenő Vázsonyival szemben védelmébe vette Kovács Pált.

— Önök — szólt a demokraták felé fordulva — mindenkit meggyanúsítanak, aki nem tartozik köztük. Kovács különben is csak az eljárás tisztviselőt akarta megvédeni.

Szalay Mihály: Ugyanazt, akit ön ki akart buktatni a tanácsból!

Andreánszky: Ez egyszerűen hazugság! Elnök: Ezért a kifejezésért Andreánszky bizottsági tag urat rendreutasítom!

Szalay Mihály (Andreánszky felé): Ez közönséges gazság!

Elnök: Szalay bizottsági tag urat rendreutasítom s az ülést öt percze felfüggesztem.

Az öt perc elteltével az elnök kérte a közgyűlést, hogy tartózkodjék oly hangtól, amely nem méltó a fővárosi törvényhatóságához.

Andreánszky: Az ember önkéntelenül bele-sodródik abba a hangba, amely itt uralkodik. (Derültség.)

Szalay Mihály ezután megkövette a közgyűlést azért a kifejezésért, amelyet használt.

Heltai Ferenc szerint a fővárosi reputációjának elsőrendű érdeke, hogy az ügyet visszaadják a tanácsnak, mert nem tartja komolyan a mérnöki hivatal számításait, amelyek megtakarítást tüntetnek fel a naftafűtés mellett. Érdekes ugyanis, hogy a mérnöki hivatal nem a salgótarjáni akasztással, hanem a petrozsényi legiob minőségű szénrel hasonlította össze s míg amannál kitűnt volna, hogy a szénfűtés olcsóbb, mint a naftafűtés, emennél természetesen arra az eredményre kellett jutnia, hogy a nafta olcsóbb a széntüzelésnél. Mindezek a dolgok érthetővé teszik, hogy a polgármester — felelőssége érzetében — azt indítványozta, hogy adják vissza az ügyet a tanácsnak.

Bárczy István polgármester szólalt meg fel. Kovács Pálnak akart csupán felelni. Kijelenti, hogy ő nem dezavualta indítványával a tanácsot, de szükséges, hogy az ügy teljesen tisztába hozassék, főképp akkor, ha a tanács eljárása ilyen éles kritika tárgyává tétetik.

A közgyűlés óriási többséggel hozzájárult a halsztó indítványhoz.

Következtek az interpellációk, melyek során Kasics Péter, Pető Sándor és Hecht Ernő szó-láltak fel. Az interpellációkat kiadják a polgármesternek.

A közgyűlést mához egy hétre folytatják

(*) **Lemondott bizottsági tag.** Kollár Lajos törvényhatósági bizottsági tag lemondott a kijelölt választmányban és a közigazgatási bizottságban viselt tagsági állásáról. Helyébe a főpolgármester a kijelölt választmány tagjából Gaszner Pál királyi adófelügyelőt nevezte ki.

(*) **Orvosi kinevezés.** A főpolgármester dr. Werner Sándor Szent István-kórházi gyakornokot ségédorvossá nevezte ki.

(*) **Másfél milliós pör.** Rendkívüli aranyu periratot ad be ma a fővárosi tisztviselőség a bírósághoz. A fővárosi csatornarendszerhez tartozó főgyűjtő nagy részének az építését Majorossy Géza és Fleischmann Antal társvallalkozók végezték. Négy nagy szakaszban teljesítették ezt a munkát, négyrendbeli szerződés alapján. A munkáért a főváros több mint négy és fél millió koronát fizet.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbajosok-mak és ezékszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel. jezen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

tett ki a vállalkozóknak. Ezek azonban még másfél millió koronát követeltek a fővárostól. Követelésüket átruházták az Egyesült Ipar-Részvénytársaságra, aki ezen összeg iránt pert indított a főváros ellen. A perhez becsatolt számlák mindegyike egy-egy követet tesz ki; harminczhét ilyen számlát csatoltak a perhez. A számlákkal, építési naplókkal, tervekkel és egyéb okiratokkal együtt már az eddigi periratok is egy kis irattárt tesznek ki. A most beadott vizsgonválasziratot már több mint egy éve készíti elő a főváros, az utolsó három hónap alatt a tisztii ügyészség kebelében mintegy külön irodát szerveztek erre a célra, melybe a polgármester egy főmérnököt és egy mérnököt is beosztott dr. Kobler Ferencz tisztii ügyész mellé, aki a periratot készítette. A perirat kétszáz nyomtatott nagy ívrétű oldalra terjed, számos ábra magyarázza a műszaki részleteket, egy négy oldalra terjedő tartalomjegyzék tájékoztat a beosztás felől. Az ügyész ellenköveteléseket is támaszt a vállalkozók ellen, amelyek körülbelül 50.000 koronára rúgnak. A per elbírálása óriási feladatot ró a felekre és a bíróságra. A perirat talán a legnagyobb, melyet magyar bírósághoz benyújtottak. A periratváltást ezzel különben még nem fejezték be, a felperes végiratot, a főváros ellenvégiratot fog még adni, az év végéig azonban még befejezik a periratváltást. Addig azonban, míg bírói határozatra kerül a sor, évek is elmúlhatnak.

(Fővárosi szántóföldek árverezése. A főváros tulajdonát képező szántóföldek közül azokat, amelyek Kelenföldön a Gubaesi-dűlőben, Gyár-dűlőben és Kereszturi-dűlőben vannak, most árverezik. A bérbeadás időtartama öt, illetőleg hat év. Az árverés nyilvános és szóbeli és a helyszínén tartják meg október 7-ig naponként délelőtt.

EGYESÜLETEK.

(—) Állami tisztviselők gyűlése. Az állami tisztviselők országos egyesülete október 6-án délután hat órakor egyesületi helyiségében (II. Főherceg Albrecht-ut 11.) rendes választmányi ülést tart. Az ülésen a tisztviselők szakos évi jelentéseinek kivül tárgyalni fogják a nyugdíjasok ügyében kiküldött bizottságnak jelentését.

Nyilt-tér

rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

AZ
«**ÜSTÖKÖS**»
a legjobb magyar vicclap.
Hetenkint 20 oldal. Színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az «**ÜSTÖKÖS**»-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.— koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. évi január hó 1-től megjelent számokat is 3.— koronáért)

Előfizetési drak:

Egy negyed évre (okt.—decz.) 3 kor.
Egy fél évre 6 kor.
Egy évre 12 kor.

Utalvány czim:

«**ÜSTÖKÖS**» kiadóhivatala
Budapest, V., Szabadság-tér

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Ötödik nap. —

Az ötödik nap nevezései ismét kitünően sikerültek. A nap főszámapént a Kétéves kanczák államdíja szerepel, melynek 10.000 koronáért legjobb kétéveseink közül találunk egy párat nevezve, ugymint: Slecinka, Kunilinde, Halt, Hanum, Györgyike, Academie, Folyta, Regina, Königsee. Az eddigi teljesítmények alapján Söllinger százados kitünő kanczája, Kunilinde oly kiemelkedő eséllyel indul, különösen, ha hozzáveszünk azt is, hogy a rája legveszedelmesebb ellenfeleitől engedményeket is kap, — hogy a nyertőt csak benne kell keresnünk. A helyért már sokkal nagyobb küzdelem fog lefolyni Slecinka, Halt és Györgyike közt. — Az Őszi handicap a másik érdekesebb száma a holnapi napnak, melynek 2000 méteres távján hároméves és idősebb telvéreink találkozhatnak egymással. A handicapper jól sikerült munkája után itt már sokkal nehezebb a helyzet, mint a kanczák versenyében s így a verseny nyitlnak mondható. A mi véleményünk szerint a nyertőt a kis súlyúak közt kell keresni és ezek között mi az első esélyt Ténsasszonynak adjuk, míg a helyekre Kaczert és a top-weightot wlvó Kukuruzot várjuk. Meglepetésszámba menne Arvaleány győzelme. Az idén először kiirt Népligeti díj 1100 méterére szintén jó társaságot látunk benevezve; ezek között szembe-tünik Menotte, Vincenz Albert, Trombitás, Álnok, Varróleány, Bella és az Egyedj L.-istálló lovai. Mi a nyertőt Vincenz Albertben látjuk, hozzá legközelebb pedig az Egyedj L.-istálló kiküldöttje és Varróleány lehet.

Jelöltjeink:

- I. Zombory ist. — Bajtárs
- II. Geist ist. — Egyedj L. ist. — Kaczér
- III. Kunilinde — Slecinka
- IV. Rohonczy ist. — Steirer
- V. Vincenz Albert — Egyedj L. ist.
- VI. Herzog ist. — Uchtritz ist.

() Külföldiek a MAC viadalán. A jövő vasárnap legnagyobb sporteseménye iránt az egész országban nagy az érdeklődés. A MAC őszi versenye, amelyen a 25 éves jubileumi vándordíjak sorsa dől el, az egész év legértékesebb versenye, amelyen ezeket érő díjakért folyik a mérkőzés. Ennek tulajdonítható, hogy ezen a napon találkozik Magyarországon atlétáinak elitje a külföld legjelesebb atlétáival, a cseh, osztrák és német bajnokokkal, akikhez csatlakozik az idén a világszerte ismeretes nevű Lightbody D. James, az amerikaiak kedvenc atlétája, kiknek alkalma lesz tehát a legjobb magyar atlétákkal találkozni. Ki lesz a jobb, Bodor vagy Lightbody? megverik-e a cseh Dworakot, a magyar hosszútáv-futók: Lovas, Becske, Penninger? Ezek a kérdések forognak közzájón most a sportvilágban. Megjavitia-e Kováts a magyar gátrekordot vagy a cseh Laurence viszi el a Szokoly-kupát? Ezenkívül minden számban találkozik egy-egy magyar kiváló atléta egy-egy külföldi nagysággal. A hatalmas végküzdelmek a rekordok sorozatában hatalmas rést fognak ütni és szeretnők látni, ha a dicsőség a magyar atléták nevéhez fűződnék. A viadal, amelyre a vidékről is igen sokan látogatnak el, délután fél 3 órakor kezdődik a margitszigeti sporttelepen.

() Marathon-futás Olaszországban. Milanból írják lapunknak: Tegnapelőtt délután tartották meg óriási érdeklődés mellett a 42 kilométeres olasz Marathon-futást, amelyben egy Giuseppe Losi nevű tizenkilencéves kőművesegéd érkezett be elsőnek 2 óra 45 perc, 6 mp. alatt. Összesen 500 versenyző indult.

() Bajnoki mérkőzés. Az őszi bajnoki forduló egyik érdekes küzdelme kerül vasárnap délután eldöntésre a Soroksári-uti pályán a Fővárosi Torna-Club és a Magyar Testgyakorlók Köre között. Legutolsó találkozásuk alkalmával az M. T. K. küzdelem után 2:1 arányban nyőzött. Azóta a Főv. T.-C. nagyot javult és az M. T. K.-nak ugyancsak minden tudását kell latba vetnie, ha a Főv. T.-C. ellen győzni akar.

TÖRVÉNYSZEK

§ A Kuria és a budapesti ítélőtábla bíráinak lakbérpótléka. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a mai napon a következő levelet intézte Grecsák Károly kuriai bíróhoz, mint az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület elnökéhez: Folyó évi május hó 13-án benyújtott kérelmére tisztelettel értesítem Méltóságodat, hogy az egyesületnek azt a kérelmét, hogy a kir. Kuria rendes és kiegészítő bírái, valamint a budapesti kir. ítélőtábla bírái részére lakpénzülkön felül fejenként évi 600 korona lakbérpótlék engedélyeztessék, elvi okokból teljesíthetőnek nem tartom, azonban az igazságügyminiszter ural egyetértőleg azon leszek, hogy a szóban levő bírák részére minél előbb megfelelő hivatalos helyiségek bocsátassanak rendelkezésre.

§ Teljes ülés a Kurian. Ma délelőtt a kir. Kuria rövid összes ülést tartott Bernáth Géza másodelnök vezetésével, amelynek egyetlen tárgya azoknak a részvét és köszönő nyilatkozatoknak tudomásvétele volt, amelyek Oberschall Adolf néhai elnök elhalálása alkalmával a kir. Kuriahoz érkeztek. A számos részvétnyilatkozat közül kiemeljük a külügyminiszter, közös pénzügyminiszter, a berlini, párisi, amsterdami, londoni és brüsszeli jogi egyesületek meleg részvétiratait, valamint az elhunyt családjának köszönő levelét.

§ A büntető-novella életbeléptetése. A büntető-törvénykönyv kiegészítéséről szóló új törvény ma, október elsején lép életbe. Nevezetes büntetőjogi reformok, a modern kriminál-politikában rég leszűrődött eszmék valósulnak meg e novellával. Az új rendelkezések nagy változásokat fognak előidézni a büntető bíráskodásban s az a novelláris intézkedés, mely a feltételes elítélés intézményét meghonosítja — valószínűleg gyökerében érinti egész büntető eljárásunkat. A feltételes elítélés joga ugyanis a bírói mérlegelésnek juttat nagy szerepet, aminek hiányát, a törvény átléphetetlen korlátait gyakran vérző szívvvel kellett eddig a bírónak éreznie. Az új reform értelmében a bíró kiszabja a büntetést, de annak végrehajtását az elítéltnak a próbaidő alatt való viselkedésétől teszi függővé. A felfüggesztés így ugyszólván valamely erkölcsi büntetés jellegével bír, mely hivatva lesz a büntetés önzertét és önbizalmát felkelteni, akaraterjét nevelni. A novella a feltételes elítélés kedvezményét azonban csak a csekélyebb büntetésekre terjeszti ki, amikor a kiszabott büntetés az egy hónapot meg nem haladó fogház-, vagy elzárásbüntetés.

Mindez különösen méltánylást érdemlő esetekben alkalmazandó; így az életkor, a cselekmény indoka, az őszinte beismerés stb. jönnek számba. Főleg a rendőri szerveknek bő alkalmuk lesz a vélt esetekben adott felfüggesztéseknél jóleső méltányosságot gyakorolni és eddigi nagyon is fogyasztékos népszerűségüket emelni. Az új novellának a fiatalokura vonatkozó humánus rendelkezései csak 1910. január elsejével lépnek életbe.

Az anyagi büntetőjog terén is lényeges változások történtek. Nevezetesen: a pénzhamisításnál a minősítés és büntetési mérték tekintetében. A szemérem elleni büntetéseknél egy új pontot vettek fel: a kerítés büntetőségét. Az e téren való szigorú intézkedések azt a szomorú s hatásában még a nemzeti becsületet is érintő okokban leli magyarázatát, melyek az itt burjánzott leánykereskedés megsemmisítését célozzák.

Különleges intézkedések történtek azonfelül a lopási szakaszoknál is, ahol például a lopás értékhatára kétszáz koronában állapították meg. Azonfelül a csalásnál, mely hivatott azoknak a károknak és pusztításoknak elejét venni, melyeket a csalók és szélhámosok legkülönbözőbb fajtája főleg fővárosunkban elkövetni szokott. Ezentul ugyanis a csa-

lás kísérlete is büntetendő. A család indítványos jellege megszűnik; azt hivatalból is üldözik és a fondorlat maga is elegendő s nem kell annak ravasznak lenni, csupán csak fondorlatos cselekménynek.

§ Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet. Az 1908. évi XL. t.-cz. intézkedik az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről. Ezen törvény 16. §-a alapján alapszabályok készítenők, amelyek a törvényt kiegészítő szabályokat és intézkedéseket foglalkoztatnak. A budapesti ügyvédi kamara nyugdíj-bizottsága már napok óta dr. Szivák Imre kamarai elnök elnöklése mellett tárgyalja ezen alapszabályokat. Előreláthatólag a bizottság munkálataival a hét folyamán elkészül s akkorra az igazságügyminiszternek be fogja mutatni. Amint értesülünk az igazságügyminiszteriumban szintén azon vannak, hogy a nyugdíjintézet 1909. január 1-én működését megkezdhesse.

KÖZGAZDASÁG.

A földművelésügyi tárca 1909. évi költségvetése.

Budapest, szeptember 30.

Östermező állam vagyunk s így néptünk gazdasági fejlődésének legjelentékenyebb tényezője a földművelésügyi kormányzat mindenkorai irányja. Ebből a szempontból különös figyelmet érdemel a földművelésügyi tárca költségvetése, melyet ma tett közzé a minisztérium. Ebben a költségvetésben a fejlődés szembeszökő jeleivel találkozunk az egész vonalon. Valóban, Darányi Ignácénál méltóbb kezében alig lehetne öskuluránk vezetése. Tárcajában jövő évi előirányzata szerint emelkednek: a rendes kiadások 4,344.934 koronával, nyugdíjak 135.353 koronával, tárczát terhelő kölcsönök 61.192 koronával, átmeneti kiadások 9,816.314 koronával, összesen 14,314.002 koronával, ellenben apadt a szükséglet a beruházásoknál 16.791 koronával, a tiszta költségnövekedés tehát 14,357.793 korona. Ezzel szemben azonban nagyobb a bevétel a rendes kezelésben 1,974.334 koronával s kisebb a bevétel a rendkívüli kezelésben, a hitelművelet után fedezendő 10,000.000 korona figyelmen kívül hagyásával 266.058 koronával, amely két tétel egybevetésével marad tényleges bevételi többletként 1,708.276 korona, amit levonva a fent kimutatott tiszta költségnövekedésből, marad 1909. évre a miniszteri tárca magasabb dotációja gyanánt 12,632.72 korona.

A telepítések.

Végiglapozva a terjedelmes költségvetési tervezetet, a kiadások emelkedésénél legszembeszökőbb az a tízmillió koronás tétel, amely az országos telepítési alap gyarapítására fordítandó s amely összeg az első részletét képezi annak a 100 millió koronának, amely a már teljesen kész s a legközelebb a törvényhozás elé terjesztendő törvényjavaslat szerint tíz évi egyenlő részletben a nevezett alap gyarapítására szolgál s amely összeg nemcsak a szoroson vett telepítési, hanem egyszerűen a birtokfeldarabolási (parcellázási) tevékenység előmozdítására van rendelve. Ennek figyelembevételével az említett 10 millió koronás első részlet, miután abból az országos telepítési alaphoz a pénzügyi készletekkel szemben fennáll, mintegy három és félmillió koronás tartozás kiegyenlítették, általában telepítési és birtokfeldarabolási célokra, valamint hasznosbirtok alapon létesítendő szövetkezetek támogatására s a kormány egész birtokpolitikai tevékenységének előmozdítására fog igénybe vétetni.

A fizetésrendezés.

Az állami alkalmazottak illetményének rendezésére és javítására az egész tárca keretében kerekaszámú 1,600.000 korona esik, amely összegnek jó részét a legkisebb javadalmazású közegek, mint díjnokok, altisztek és szolgák fogják élvezni. Ezenkívül a tisztviselők előmeneteli viszonyainak javítása érdekében, a kisebb létszámoktól teljesen eltekintve, rendezettek az erdészeti, gazdasági, állatorvosi, műszaki és a tudományos intézeteknél alkalmazott tisztviselők létszámai. A miniszternek ez az összevont alkalmazottak méltányos kivánságait felőrlő s az egyenlő elbánás elvén alapuló gondossága az érdekeltek körében annál nagyobb megnyugvást

kelthet, mert ahol, mint például az állatorvosi személynél, a létszámrendezés még nem végleges, a költségvetést kísérő indoklás a jövőre nézve a személyzet javára teljesen kielégítő megoldást biztosít.

Az erdészeti tisztviselők létszám-emelése sem tekinthető még véglegesnek, miután azonban ezen szolgálati ágazatnál a többi főiskolai előképzettséget feltételező szakmával egyenlő elbánást, kizárólag pénzügyi szempontokból az a körülmény hátráltatta, hogy ez a személyzet a rendszerszerű s más állami tisztviselők által is élvezett fizetésén, pótlékán és létszámon felül fa- és földjárandóságot, illetőleg ezek megváltási árát is élvezzi s az érdekeltek közgyűlése ezen mellékjárandóságokat a teljes létszámrendezés engedélyezése ellenében felajánlotta, a miniszter az indoklásban a tisztikar megnyugtatásul megjegyzi, hogy mihielyt az említett mellékjárandóságok megszüntetésére nézve oly módozatot talál, amely úgy az államkincstár, mint a tisztviselők érdekeit egyaránt megvédi, azonnal még pedig lehetőleg az 1910. évi állami költségvetés során fogja oly irányú előterjesztéseit megtenni, amellyel az erdészeti tisztviselők létszáma, a többi hasonló elméleti előképzettséget feltételező tisztviselői létszámokkal, minden tekintetben egyenlősítettik.

Munkásjóléti intézmények.

A gazdasági munkások érdekében a gazdasági munkaházak építésének előmozdítására szolgáló eddigi 300.000 korona hitelt a miniszter 1909. évre 500.000 K-ra s így 200.000 K-val felemeli, hogy ennek segélyével a munkaházak építése iránt állandóan fokozódó érdeklődést, megfelelő állami támogatást engedélyezésével fenntartva s a munkások részére otthon teremtve, őket mint megelőzött s hasznos elemet állandóan az országhoz kössön. Miután pedig a gazdasági munkaházak építésének előmozdításáról szóló 1907. évi XLVI. t.-cz. 8. szakként intézkedik, hogy az ilyen házak építésének előmozdítására engedélyezett évi hiteleknek a számadási év végéig fel nem használt maradványa 1907. évtől kezdve „Országos gazdasági munkaház építési alap” létesítésére illetőleg gyarapítására fordítandó, amely alaphoz rendeltetése a gazdasági munkaházak építésének engedélyezése, ez az egész 500.000 korona felemelt hitel a munkások anyagi jólétének előmozdítására fog szolgálni.

Az „Országos gazdasági munkaház építési alap” egyébként 1907. év végével létesült s annak vagyonálladéka, a miniszter által a költségvetéssel egyidejűleg előterjesztett jelentés szerint készpénzben 121.265 korona 69 fillér, követelésekben pedig, amelyek a törvény létrejötte előtti időben munkaházak építésére 20—30 évi törlesztésre adott kamatmentes állami előlegekkel szemben állanak, 125.000 K, vagyis együttvéve 246.265 K 69 fillér.

A munkásközvetítés költségei az Amerikából visszavándorolt nagyszámú munkás elhelyezése érdekében 20.000 K-val emeltettek, míg teljesen új tétel gyanánt szerepel „A földmivessé tudakozódó irodája” költségeire előirányzott 10.000 korona.

A tudakozódó iroda rendeltetése az, hogy a vidékről a székesfővárosba nagy számban feljövő földmivessé, akik különböző hivataloknál elintézés alatt levő ügyekben tájékoztatást keresnek, a külön e célra szervezett hivatalban kellően utbaigazittassanak. Ezenkívül az iroda személyzete akár szóbeli, akár írásbeli megkeresésre ilyen ügyekben eljár, eljárásának eredményéről az illető feleket azonnal értesíti.

A szövetkezetek.

Különböző irányú mezőgazdasági szövetkezetek támogatására 1909. évre a miniszter összesen 200.000 koronával nagyobb hitel engedélyezését kéri, amivel az a hitelrészlet 694.000 koronára emelkedik, ami a múltban 1900. év végéig e címen engedélyezett 80.000 koronával szemben abszolút véve is lényegesen mondható s módot nyújt a kormányzat arra, hogy minden helyes irányban működő szövetkezet támogatását és megerősítését célzatosan fogantathassa. A kiadás ezen nagymérvű emelkedésén felül, főleg a fogyasztó közönséget érdekelheti a szövetkezeti hitelösszegének oly módon történő kibővítése, amely szerint az 1909. évtől kezdve különösen a fogyasztás olcsóbbá tételét előmozdító szövetkezetek támogatására szolgál.

Vízutak.

A székesfőváros szempontjából elsőrendű fontossággal bír az, hogy a soroksári Dunaágának összesen 5,000.000 koronával előirányzott rendezésére, első részlet gyanánt a miniszter 1909. évre 1,000.000 koronát vett fel.

A soroksári Dunaág hajózhatóvá tétele, közgazdasági, közegészségügyi és a székesfőváros árbizton-

sága szempontjából szükséges, ugyanis ezen Dunaágnak elzárása folytán az 55 km. hosszú ág mentéi fekvő vidék kirtinó és olcsó víziutat veszített el, termelése és forgalma nem emelkedhetett kellően, míg másrészt az elzárt s friss vízzel kellően nem táplált Dunaágba ömlő szennyvizek és gyári hulladékok annak vizét, sőt a környék levegőjét inficiálták.

A rendezés tervei a múltban már elkészítették s így maga a végrehajtás, amely 1909—1913 évekig van tervezve, a jövő évben teljes erővel megindulhat.

Állategészségügy.

A ragadós állati betegségek, mint a lépfene, serezőgő üszök és sertésorbánccal elleni védojtóanyagoknak nagyobb mérvű elterjedését hazánkban főleg az a két körülmény gátolta, hogy egyrészt azokra a verseny nélküli magántermelés mellett eléggé magas volt a másrészt, hogy az ojtóanyagok tisztasága és abszolút megbízhatósága ellen több ízben jogos panaszok merültek fel. Ez indította a minisztert arra, hogy az 1908. évi költségvetésben egyelőre kísérletképpen a védojtóanyagoknak állami kezelésben való előállításánál fennálló költségeire fedezetet kérjen. Az állami termelés közül szerzett tapasztalatok, amelyek beigazolták, hogy az ojtóanyagok tisztán s az eddiginél jóval olcsóbb áron hozhatók forgalomba, az 1909. évi állami költségvetési előirányzatban annyiban nyerne kifejezést, hogy az ojtóanyag nagyban termeléssel felmerülő s évenként ismétlődő költségekre a rendes kiadások között 200.000 korona, míg az ojtóanyagtermeléshez szükséges épületekre, istállók, kezelési és raktárhelyiségekre, valamint ezek berendezésére a rendkívüli kiadások beruházások címe alatt 215.000 korona irányoztatik elő.

A Szabolcs vármegyében felállítandó új földmivesséiskola építésének megkezdésére 60.000 korona és felszerelésére első részlet gyanánt 10.000 korona irányoztatott elő a rendkívüli kezelésben, míg a rendes kiadások között gondoskodás történt az új iskola tanszemélyzetéről s a jövő évi utolsó negyedévben felmerülő gazdálkodási és ügyviteli költségeiről.

Az új földmivesséiskolában a rendes mezőgazdasági művelésen és állattenyésztésen felül a szőlőművelésben, a kertészetben, főleg azonban a konyhakerti vetemények termelésében nyerne a tanulók kiképzését, hogy az ott elsajátított ismeretek segélyével saját gazdaságaikban s amennyiben mint gazdasági cselédek nyerne alkalmazást a környékbeli kis- és középgazdaságokban, a belterjes és így nagyobb jövedelmet nyújtó gazdálkodási módszereket bevezessék.

Egyesületek.

Gazdasági egyesületek segélyezésére 50.000 koronával nagyobb hitelösszeg irányított elő, hogy az e téren támasztott jogok igények kielégíthetők legyenek s amennyiben a rendes segélyezések mérve ezt megengedi, egyes gazdasági egyesületeknek, a gazdaköröknek, székházak megszerzésére irányuló tevékenységére is támogatható legyen.

Megfelelő közlegelők hiányát állattenyésztésünk nagy mérvben érzé, miután egyrészt a legelőterületeknek a közbirtokosok között történt felosztásánál ezek igen sok helyen egészen megszűntek, míg több vidéken a legelőterületek elhanyagolva, rendeltetésüknek már alig felelnek meg. Ezen a hiányokon amelyek a gazdaközönséget állatállományuk állandó istállóztatására kényszerítették s igen gyakran állati betegségek fellépését és elterjedését idézték elő, a miniszter gyökereken azzal óhajt segíteni, hogy a közlegelők létesítésének, szerzésének és javításának előmozdítására szolgáló hitelt az eddigi 200.000 koronáról 300.000 koronára emelte fel.

A vetőmagtenyésztési intézet gyorsabb felállítása érdekében, amelynek létesítésére az első részlet 1908. évben engedélyeztetett, a miniszter 130.000 koronát s így 45.000 koronával többet vett fel.

A méhészet, kertészet, gyümölcsészet és fatermesztés, valamint a kísérletügy számadási ágak javadalmazása is több-kevesebb emelésben részesült, amely emelések közül a legjelentősebb az, amellyel a kísérleti állomásoknál működő szakközégek létszáma azért szaporítottatik, hogy a mezőgazdasági termények hamisításának meggátolásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. gyorsabb és pontosabb végrehajtása biztosítottassék.

A hegyvidéki akció.

A hegyvidéki, székesföldi földmivelő nép segélyezésére irányuló állami tevékenység költségei 262.300 koronával emeltettek. Ez a többlet részben az akció természetes fejlődésével kapcsolatos költségekre szükséges, részben pedig azért irányoztatott elő, hogy az állami segélyezési akciónak Szatmár- és Szilágy vármegyékre tervezett kiterjesz-

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPENZÉRT félárban:
rubázkodhatik minden ember finoman és elegánsan
Az országos elsőrangú
Zélinger Samu
Budapest, IV., (Bolváros)

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu
mintá gyapjuszövetekből mélték szerint készítek:
Ánóm öltönyt... 21 frtért
szaryon Ánóm prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Museum-körül és Kossuth Lajos-utca sarok mellett.

tésével felmerülő költségekre a fedezet rendelkezésére álljon. De szükséges volt a hitel emelése azért is, mert a folyó évben Árva-, Liptó- és Turóc vármegyékben megindított, ugynevezett felvidéki akció költségei is természetesen emelkednek. Jelentősebben tétel továbbá a „selyemiparfejlesztés emelése” cím alatt állami selyemsodrógyárak építésére és berendezésére előirányzott 440.000 korona beruházási hitel.

Végül, bár látszólag jelentéktelenebb költség-többlettel jár, de kilátásában esetleg annál nagyobb fontosságu lehet a miniszternek az az intézkedése, amelylyel a kőolaj és szénkutatások fokozottabb felkarolása érdekében a földtani intézet személyzetét egyelőre két szakegyenlőre kívánja szaporítani.

A hatalmas költségvetési tervezet természetesen még számos igen fontos és nagy tételt tartalmaz. Mi csak a főbb tételeket ragadtuk ki: de ezek is erős bizonyosságot tesznek arról, hogy a nemzetfenntartó östermelő osztályunk ügyei minden téren alapos gondozásban részesülnek benne.

A Gazdasági Bank R.-T. tőkeemelése. Gazdasági életünk fejlődésében a kisebb pénzintézeteknek igen jelentős szerepük van. Éppen ezért, amennyire sajnálatos jelenség az, hogy kis bankjaink egyre-másra számolnak föl, annyira örvendetes, ha valamelyik kisebb bank az egészséges fejlődés útján halad. Ezen az uton van most a Gazdasági Bank R.-T., mely 1905-ben alakult 1 millió korona alaptőkével. Most örömmel halljuk a hírt, hogy rendkívüli közgyűlést hív egybe alaptőkéjének 5 millió koronára való felemelése végett. Új jegyzések által 1½ millió van biztosítva, úgy, hogy a fennmaradó 2½ millió beszerzése későbbre marad. A bank egyes mezőgazdasági gőcpontokon fiókot létesít és a mezőgazdaságot érintő üzletágakat intenzíven fogja kultiválni, mely célból az alapszabályok megfelelően módosítatnak. Az intézet új czége: „Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság” lesz. A közgyűlésen az igazgatóság kibővítették és értesülésünk szerint az elnöki, két alelnöki és igazgatósági állások a következőkkel fogják betölteni: Széll Ignác v. b. t. t., Lestyánszky Sándor nyug. földmívelésügyi államtitkár, báró Fejérváry Imre, dr. Kostka Antal jogügyi igazgató, kántorjánosi Mándy Samu, Tóth Zsigmond.

A Nádor-esatorna Társulat közgyűlése. Székesfehérvárról írják: A Nádor-esatorna Társulat tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott gróf Széchenyi Sándor, Tolna vármegye volt főispánja, társulati alelnök elnöklésével. A közgyűlés az előző választmányi ülések határozatait jóváhagyta. Gróf Zichy Aladár, gróf Zichy János, gróf Zichy Rafael nagybirtokosoknak 40.000 koronát térít meg a társulat, miután birtokrészükön saját költségükön építettek zsilipeket. A közgyűlésen ezenkívül több folyó ügy nyert elintéztést.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet közgyűlése. Ma tartotta meg XV. évi rendes közgyűlést a „Hermes”-bank Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag elnöke alatt. Mint mi már előre megírtuk, a közgyűlésen az igazgatóság teljesen változatlan maradt s a „Hermes” ügyeinek vezetése továbbra is Kornfeld Zsigmond kipurált kezei között igen jó helyen lesz. Megalapított a nyugdíjnyújtó is, melyről már tegnap megemlékeztünk. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztését, mely szerint a kimutatott 277.464,59 korona tiszta nyereségből részvényenként 18.— korona osztalék fizetessék, elfogadta, ugyszintén elhatározta, hogy a tartalék-alap alapszabályszerű és rendkívüli dotálása után a társasági tisztviselők és szolgák részére nyugdíjalapot létesít. A kilépő igazgatósági tagokat, u. m. Kornfeld Zsigmond, Trebitsch Ignác, Hoffmann Károly és Ehrlich Emil a közgyűlés újból megválasztotta, ugyszintén a felügyelő-bizottság eddigi tagjait Beer Arnold, Gárdos Alfréd, König Lajos és Strelisky Dávidot. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság Kornfeld Zsigmondot elnökké, Tre-

bitsch Ignác és Ullmann Adolfot alelnökké választotta meg.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket közli: Kesztenbaum Ödön kereskedő, Budapest; — Weisz József és Samu részletüzlet, Ujpest; — Kastolik A. és I. cipőkereskedők, Fiume; — Freistadt Lázár Mihály papirkereskedés, Pozsony.

A Ganz-czég nagyobb üzlete. Ismeretes, hogy Temesvár város közgyűlése még június 22-én tartott ülésében elhatározta, hogy a Bégán létesítendő vizerőmű turbina-telepe 350.000 koronával előirányzott gépberendezésének szállítására vonatkozólag szűkebbkörű ajánlati tárgyalás tartassék és ehhez a Ganz és Társa, valamint a Magyar Siemens-Schuckert Művek hazai czégeken kívül két külföldi czég is hívassék fel ajánlattételre. Az ajánlatok be is érkeztek. 1. A Magyar Siemens-Schuckert Művek négy különböző alternatív ajánlatot tett 356.000—364.000 korona közötti összegekben. 2. A Ganz-féle villamos részvénytársaság hasonlólag négy rendbeli alternatív ajánlatot tett 337.000—344.000 korona közötti összegekben. A most említett két hazai czégen kívül Reisinger Aurél mérnök is tett ajánlatot és pedig: 3. 286.000 koronával, melyben a turbinákat a Voigt-czégtől, a generátorokat ellenben Oerlikon-czégtől, a távvezetékét saját munkásaival felépítve ajánlotta. Az ajánlatokat különféle bizottságok tárgyalták, a végeredményben a szállítással a Ganz-gyárat javasolták megbízni. A gyár ajánlatát ugyanis pótlólag 294.000 koronában állapította meg és kedvező fizetési feltételeket engedélyezett a városnak, amennyiben hozzájárult ahhoz, hogy a vállalati összeg (294.000 korona) a város részéről három egyenlő részletben olyképp fizetessék ki, hogy az első részlet az üzembehelyezés után egy hónap múlva, a második részlet további hat hónap múlva, a harmadik és utolsó részlet ismét további hat hónap múlva mindenkor kamatmentesen legyen esedékes. Temesvár város közgyűlése tegnap tárgyalta a szakközvetítő véleményét és a szállítással megbízta a Ganz-gyárat.

A Házinyulterjesztők Országos Egyesülete a Lovrini Házinyul- és Baromfiterjesztők Egyesületével karöltve október 24., 25. és 26-án Lovrinban (Torontálm.) vásárral egybekötött országos házinyul-, baromfi- és galamb-kiállítás rendez. A kiállítás védnökségét gróf Nákó Sándor főmezei kormányzó, diszelnökségét pedig Lipthay Frigyesné báróné vállalta el. Állami érmeket és állami baromfi-vásárt a földmívelésügyi miniszter biztosított. Kiosztatnak még egyesületi érmeket, díszokleveleket és pénzdijak, valamint értékes tiszteletdíjak. A kiállítással kapcsolatosan házinyulterjesztő országos kongresszus tartatik. Bővebb felvilágosítással és bejelentő ivalékkal az egyesület titkársága (Budapest, II. ker. Trombitás-ut 15.) szolgál.

Az ultimo. Az Osztrák-Magyar Bank budapesti és bécsi főintézeténél tegnap 20—20 millióra, összesen 40 millió koronára rugnak a benyújtások. A mai benyújtások összege 19.1 millió korona, amely összeggel szemben csak 9 millió korona az esedékesség.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereseményeket sorsolták ki:

80.000 koronát nyert:	91433.
10.000 koronát nyert:	23979.
5000 koronát nyertek:	5896 14244 32637 43664 54707 57230 97252.
2000 koronát nyertek:	285 2288 2855 5297 13546 23614 27216 31858 40817 47763 62211 66328 67076 68806 71414 71916 75297 91905 123854.
1000 koronát nyertek:	1661 6682 7075 8166 8500 15641 17242 23049 26036 27013 27482 29350 29889 35362 37610 38300 38631 40602 41566 45260 45188 46177 49468 50907 50405 50703 55138 57838 59032 64445 66030 66818 71521 72798 73834 75502 78801 80712 82351 83017 86337 89772 89263 89931-90557 91749 92161 93028 96962 96258 97266 105529 112450 113546 114782 118879 120125 122462 122272 122234 124347.
500 koronát nyertek:	1353 2316 6355 30449 4482 9999 13921 14126 17216 19778 24329 28947 31497 34947 34451 35554 36814 36193 38648 39955 42859

45847	47843	48205	48749	48366	49836	49056	50990
51957	54086	54672	56150	57027	57584	58816	59999
59411	60529	62562	63979	63480	64779	65556	68219
70879	71260	75549	76336	77012	78863	79361	80935
81952	82730	85333	88504	92734	96875	96589	100644
100812	102023	107870	110 162	110554	110866	111495	
113471	115147	115147	115904	115373	117563	118109	
121249	121071	123199	124557	124292.			

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Az aradi Westinghouse-gyár részvénytársaság megalakulása. Az aradi Westinghouse-gyár részvénytársaság, miután a megfelelő számú részvényeket jegyezték — amint értesülünk — vasárnap délelőtt tíz órakor tartja meg alakuló közgyűlést Aradon a városháza tanácstermében.

A gyümölcs- és szőlőkiállítás díjazása. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által a városi Iparcsarnokban rendezett és sikerült országos gyümölcs- és szőlőkiállítás zsűrije három napi működés után ma befejezte feladatának jelentősebb részét. Az egyes bíráló-bizottságok külön végezték nehéz munkájukat, a 170 kiállító által beküldött verseny-termékek szakszerű vizsgálatát, a döntést azonban az összzsűri hozta meg, rudnai Molnár István miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi miniszter kiküldöttjének elnöke alatt. A bíráló-bizottság nagy munkát végzett, mert a kiállított gyümölcsfajták, szőlőfélék, befőttek stb. egytől-egyig oly szépek, kiválóak és izletesek, hogy szinte kivétel nélkül megérdemelnék a jutalmazást. A zsűri a kiállításon vtrsenyen kívül résztvevő kiállítóknak részben jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg, részben pedig elismerő oklevélben részesítette őket.

Mikor az ezredes ur rosszul ebédel. Mai számunkban megírtuk azt a botrányos esetet, hogy Szépfalu a czeglédi 2. számú cs. és kir. lovatató bizottság kiszállt ugyan, de mert csak olyan kocsit küldtek érte az egyszerű kispagdák, amilyen volt, és mert a bizottsági elnök nem kapott a falusi csárdában lukullusi ebédet, hát dühében otthagya a vásárra összesereglett gazdákat és — csikókat. Ma újabb részleteket kaptunk a botrányról. Sikerült megtudnunk a bizottsági elnök nevét is. Igen jó magyar hangzásu neve van az ezredes urnak: Jékeynek hívják. Ajánljuk felettes hatósága figyelmébe. Ez ügyben tudósítunk ma a következő részleteket közli velünk:

Szépfalu községben vasárnapra lóvásár volt kitűzve. A vásáron igen sok gazda jelent meg, akik körülbelül kétszázötven lovat hoztak magukkal. Jékey ezredes, a czeglédi katonai lovatató bizottság elnöke, egy katonai állatorvos és egy számtiszt kíséretében a közeli Hidegkut községben időzött, ahova Szépfalu előjárósága közönséges parasztkocsit küldött érte. Az ezredes hangosan méltatlankodott a parasztagdák eme eljárása miatt. Amint a községbe érkezett, a nagykorcsnába hajtatott, ahol valami harapni valót kért. A korcsma egyszerű kosztján azonban nem izlett az ezredesnek, aki úgy látja, gyomorhajos lehet. Jékeyt a kocsi-ügy meg a rossz koszt roppant felbőszítette, s kategorikusan tudtára adta a gazdáknak, hogy ő semmiféle lovat meg nem néz és nem vásárol. A jelenetnek tanui voltak Gyika Elemér, a lótenyésztési bizottság elnöke, Sármezey Árpád szépfalusi földbirtokos és Csenkey Károly ujaradi állatorvos, akik a gazdákkal együtt kérték az ezredest, tartsa meg a vásárt, mert különben a lovak tulajdonosai nagy kárt szenvednének. Az ezredes azonban hajthatatlan maradt és kocsit kért, hogy a községből nyomban eltávozhasson. Mikor a gazdák látták, hogy az ezredes nem tréfál és a bizottság nem fog hozzá a lovak megvizsgálásához, maguk is dühbe löttek és kijelentették hogy a bizottságnak nem adnak kocsit az elutazásra. Ugy is történt. Az ezredes előbb kéreccsel, majd fenyegetéssel próbált kocsihoz jutni, pénzt is ígért, de a falubeliek semmi áron sem voltak hajlandók az ezredes eltávozását lehetővé tenni. Végre Sármezey Árpád földbirtokos segítette ki a bajból a bizottságot az által, hogy előzékenyen saját fogatát ajánlotta fel. Így azután Jékey ezredes és a bizottság többi tagjai ott hagyhatták Szépfalut, a gazdákat és a lovakat. A megkárosodott gazdák, akiknek az ezredes gyomra sok pénzükbe került, erősen zúgolódtak és kijelentették, hogy többé nem viszik a lovaikat a katonai bizottság elé vásárra.

Sürgösen várjuk ez ügyben a szigorú vizsgálót.

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági ipari és házi célokra

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgőnyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

Szomorú statisztika. Hónapról-hónapra megjelennek a Központi statisztikai hivatal pontos közleményei, amelyek hónapról-hónapra szomorubb képet festenek közgazdasági viszonyainkról s kereskedelmi mérlegünknek különösen Ausztriával szemben való passzivitásáról. A legújabb füzet az 1908. évi augusztus havi külkereskedelmi forgalomnak adatait tartalmazza, szembeállítva az előző év augusztus havának forgalmi eredményeivel, valamint az év első nyolc hónapjának forgalmi adatait, ugyancsak a mult év megfelelő adataival. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 950.7 millió koronával szemben ez év január-augusztus havában 1.012 millió korona volt s ebből 783.3 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivételünk az 1907. évi 913 millió koronához képest 35.3 millió koronával emelkedett és értéke az 1908. év első nyolc hónapjának 682 millió koronával részesegett. Az 1908. év nyolc első hónapjában árumérlegünk összesen 63.7 millió, Ausztriával szemben pedig 101.3 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel — mint mindig — most is a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez árak behozatali értéke a f. év első nyolc hónapjában 279.9 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb mint 273.5 millió koronával részesegett. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 55.5 millió korona (ebből 50.2 millió Ausztriából), vas és vasárúkból: 67.7 millió korona (ebből 53.6 millió Ausztriából), gépek és készületekből 38.7 millió korona (ebből 26.2 millió korona Ausztriából). Legfontosabb kiviteli cikkek ezúttal is a gabonaneműek és a liszt. Az utóbbiból január-augusztus havi kivitelünk 109.7 millió koronát tett, (1907-ben 128.4 millió koronát), amiből 99.8 millió korona értékű Ausztriába szállított. A vágó- és igás állatok kivitele az előző év nyolc első havának eredményéhez képest emelkedett s 121.4 millió koronáról 150.4 millió koronára növekedett. Homok- és kristály-cukorból kivitelünk 18.7 millió koronát tett, mely összeg az előző év január-augusztus havi kiviteléhez képest 4.6 millió korona értékemelkedést mutat. A faneműek kivitele is emelkedett valamivel, amit a bádolt és fűrészelt épület- és műfa kivitelünk növekedése okozott. A külkereskedelmi közlemény egyuttal Budapest 1908. augusztus havi gabona- és lisztforgalmáról is közöl adatokat s ezeket az év nyolc első hónapjára vonatkozólag összefoglalva is feltünteti. Ezek szerint január-augusztus hónapokban Budapestre érkezett 3.104.026 métermáza buza, 244.927 métermáza rozs, 382.540 métermáza árpa, 961.522 métermáza zab, 1.570.712 métermáza tengeri, 14.599 métermáza repce, 68.018 métermáza liszt és 11.921 métermáza korpa, míg ugyanazon időben 176.470 métermáza buza, 178.262 métermáza rozs, 81.114 métermáza árpa, 690.239 métermáza zab, 969.414 métermáza tengeri, 5987 métermáza repce, 2.945.938 métermáza liszt és 567.650 métermáza korpa szállított el.

Sorsolások. A Magyar Földhitelintézet ma tartotta a szabályozási és talajjavítási 4%-os és 3½%-os zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, mely alkalmossal: I. a szabályozási és talajjavítási 4%-os záloglevelekből 8 db 10.000 frtos, illetőleg 20.000 koronás, 97 db 1000 frtos, illetőleg 2000 koronás és 87 darab 100 frtos, illetőleg 200 koronás 371.400 korona értékben, II. a 3½%-os záloglevelekből 6 db 10.000 koronás, 76 db 2000 koronás és 103 db 200 koronás 232.600 korona értékben sorsoltatott ki. — A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület nyerevénykötvényeinek nyolczadik nyerevényhuzása 600.000 K-ás főnyerevényre október 5-én délután 4 órakor fog az egyesület központi épületében (IV., Egyetem-utca 2.) az igazgatóság ülésstermében kir. közjegyző közbejöttével megtartatni.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 30. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Neudert Aurél szegedi fővármegyei ellenőr IX. fizetési osztálybeli ellenőrré, Krepelka Ferenc tisztjelöltet, okleveles fémkohómérnököt a selmeczbányai bányászati és erdőészeti főiskolához tanársegéddé, Szentmiklósy Árpád nyug. cs. és kir. főhadnagyot ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a dévai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth Ilona felsőorvosi állami elemi iskolai tanítónőt a nagykarolyi gazdasági ismétőliskolához gazdasági szaktanítónővé, Makayné Pekó Valéria békéscsabai állami elemi iskolai tanítónőt az ugyanottani gazdasági ismétőliskolához rendes tanítónővé, Thomayer János számvevőségi kiegészítő szolgát, Lang Gyula számvevőségi kiegészítő szolgát és Pataki Ferenc igazolványos volt csendőrmestert pedig a vezetés alatt álló minisztérium számvevőségéhez szolgákká; a kassai itélőtábla elnöke Szilágyi Rezső nagytárkányi lakos végzett joghallgató a kassai itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségben díjtalan joggyakornokká; a temesvári itélőtábla elnöke dr. Kirch János temesvári törvényszéki díjtalan joggyakornokot a temesvári itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki és szolgálatfételre a karánsebesi törvényszékhez osztotta be.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Svarcz Vilmos budapesti lakos „Feketé”-re, kiskoru Klein Károly budapesti lakos „Kishegy”-re, Kohn Dezső frankfuti lakos „Kertész”-re, kiskoru Mischák Erzsébet budapesti lakos „Lándori”-ra, Kovácsik Márton budapesti lakos „Kovács”-ra, Feldmann Jenő (Jakab) budapesti lakos saját, valamint Feldmann László, József és Márton nevű kiskoru gyermekei „Fenyves”-re, Roth Mandl (Miksa) budapesti lakos, valamint Dezső nevű kiskoru gyermeke „Rakos”-ra, kiskoru Blond Albert élesdi lakos „Szöké”-re, Tariska Gyula bárdi lakos saját, valamint kiskoru gyermekei: Tariska Zsófia, Gyula, Imre, Lajos, Bálint és Erzsébet „Török”-re, Csizovszki Ferenc kezei lakos, valamint Ferencz nevű kiskoru gyermeke „Andrási”-ra, Weiner Pál lajostmizsei lakos saját, valamint Ilona nevű kiskoru leánya „Vitéz”-re, kiskoru Romaszky Kálmán és kiskoru Handschuhler Jenő révi lakosok „Pap”-ra, kiskoru Wrana Mária, Ilona és Erzsébet aranyosmaróthi lakosok „Várdi”-ra, Thürmenstein Gusztáv József budapesti lakos, valamint Frigyes nevű kiskoru gyermeke „Török”-re, Matyáta Román budapesti lakos „Molnár”-ra, Báder Lipót (Pál) zalaegerszegi lakos „Füredi”-re, dr. Klein Béla mezőkaszonyi lakos „Kis”-re, Rosenthal Jakab debreczeni lakos, valamint Klára, Gyula és Endre nevű kiskoru gyermekei „Király”-ra, Rukensuk János, valamint Rukensuk János kiskoru gyermekei budapesti lakosok „Révész”-re, Langer Simon budapesti lakos, valamint Elemér, Miksa, Gyula, Elza, Ibolya és Lóránd nevű kiskoru gyermekei „Andor”-ra kiskoru Grünbaum József egerszóláti lakos „Geréb”-re, Jusztics Ferencz kassai lakos „Czobor”-ra, Niet Dávid őrszállási lakos „Nemes”-re, Nicolaviciu (Nikolaievits) Ottó rákospalotai lakos „Szentmiklósi”-ra, Schwarcz Lipót budapesti lakos saját, valamint Schwarcz József és Schwarcz Endre nevű kiskoru gyermekei „Sándor”-ra, kiskoru Smátrala Sándor sopronyi lakos „Szendé”-re, Kohn Marcus muravidi lakos, valamint Gusztáv nevű kiskoru gyermeke „Kovács”-ra, Engel Ármán budapesti lakos „Angyal”-ra, Goldstein Simon zentai lakos és Kálmán nevű gyermeke „Polgár”-ra, Weitzfeld Félix (Ferdinánd) dr. szabadkai lakos és Julianna nevű gyermeke „Vajdá”-ra, kiskoru Posztpis Ilona és Béla budapesti lakosok „Palásti”-ra, Breuer Ferencz budapesti lakos, valamint Ilona, Andor és István nevű gyermekei „Barabás”-ra, Goldstein József (Samu) kereskedő, budapesti lakos, valamint Pál, László és Alice nevű gyermekei „Sándor”-ra, Schwannauer Ferencz kaposvári lakos és János nevű gyermeke „Sas”-ra, Tuschnay János István budapesti lakos „Tusnai”-ra, Weisz Manó budapesti lakos „Vajdá”-ra, Weinberger Ábrahám (Andor) kassai lakos „Vas”-ra Rosenfeld Annadi szanádi lakos saját, valamint János nevű kiskoru gyermeke „Révész”-re, Fuchs Manó ungvári lakos, valamint Mária nevű kiskoru gyermeke „Füredi”-re, Klein Ede budapesti lakos „Kis”-re, Kukolán János természetkés lakos saját, valamint kiskoru fia, Kukolán Sándor „Kovári”-ra, dr. Bleier László mezőberényi és Bleier Emil budapesti lakosok „Bán”-ra, Kronstein Sándor albertirsai lakos saját, valamint Itván nevű kiskoru fia „Kovács”-ra, kiskoru Breitner József (Ákos) budapesti lakos családi nevének „Beretvás”-ra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nyitári törvényszéknél jegyzői, a kolozsvári dohányárú-raktárnál ellenőri, a pozsonyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnek pénzügyi számtisztai járási számvivői, a bazini járásbírószáznál telekkönyvvezetői állásra 2 hét; a jászberényi járásbírószáznál fogháznál fogházörmesteri állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkötő Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 30-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap még a délkeleti részeken fordult elő némi eső, egyebütt az idő száraz és részben derült volt. A hőmérséklet alig változott; a maximum: Crkveniczán 25 C° és a minimum: Ögyallán 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Száraz és nappal enyhe idő várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max	min.
A.-Szlátina	69.8	6.7	W	3	3	16	5
Ungvár	69.6	10.1	N	1	3	17	7
Késmárk	70.5	9.0	N	2	2	12	8
Losonc	71.2	4.0	N	1	0	19	3
Ogyalla	71.0	3.5	N	1	0	20	2
Budapest	70.6	9.5	NE	1	0	19	9
Hérsény	71.2	11.7	N	2	0	18	10
Keszthely	71.2	11.0	N	2	0	18	5
Pécs	70.1	9.3	NE	1	1	17	9
Zagláb	71.3	13.1	N	1	1	19	10
Fiume	70.1	14.2	NE	1	0	24	12
Szeged	69.8	11.3	N	2	3	17	9
Temesvár	68.6	9.2	N	4	0	17	7
Nagyvárad	68.7	9.4	E	0	2	17	2
Kolozsvár	69.5	8.8	SW	3	0	15	8
Nagyszombat	67.1	8.6	NW	1	4	14	6
Szatmár	—	10.0	W	1	3	18	6
Eger	—	7.2	N	1	2	16	6
Átváránya	—	7.8	NE	1	4	10	3
Selmeczbánya	—	8.8	N	4	1	16	6
Komárom	—	7.4	—	0	0	19	4
Magyar-Ovár	—	8.8	NW	1	1	18	—
Sopron	—	11.2	NW	3	4	18	8
Eszék	—	9.2	—	2	1	15	8
Crkvenica	—	17.2	—	1	1	25	12
Doboz	—	9.2	NE	1	2	17	7
Kecskemét	—	3	—	—	—	—	—
Oroszáza	—	10.3	N	2	3	16	9
Arad	—	19.1	W	5	2	17	8
Zsombolya	—	0	—	—	—	—	—
Versecz	—	7.9	E	1	1	18	6
Orsova	—	7.1	SW	1	1	20	5

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
szept. 30.	szept. 29.	szept. 30.	szept. 29.
Inn	Ehárding 1.07 1.18	Jász	M.-Sziget 0.24 0.21
Duna	Passau 2.06 2.19		Tekoha 0.22 0.23
	Linz 0.50 0.44		V.-Namény 0.65 0.40
	Bécs 0.06 0.49		Tokai 0.24 0.02
	Pozsony 1.17 1.39		Fiszalföld 0.38 0.11
	Komárom 2.02 2.47		Szolnok 0.32 0.08
	Budapest 1.38 1.93		Csongrád 0.97 0.68
	Paks 0.88 1.61		Szeged 0.42 0.17
	Mohács 1.56 2.77		T.-Becse 0.02 0.41
	Gombos 2.44 0		Titel 1.68 2.13
	Hídvég 1.81 2.62	Óndava	Hoór 1.12 1.18
	Pancsova 0.72 1.16	Tapolc	Bárta 0.45 0.30
	Orsova 1.50 1.72	Rodroz	Ladmező 0.12 0.30
Morva	Szabolcs 0.30 0.38	Sajó	Zsola 1.18 1.17
Vág	Morvafalu 0.30 0.16	Hernád	H.-Námeti 0.02 0.03
	Zselma 0.11 0.14	Bereityó	Margitta 0.30 0.31
	Trencsén 0.37 0.44		B.-Ullalu 0.39 0.38
Kába	Szt.-Goltthárd 0	Körös	N.-Várad 0.34 0.84
	Sárvár 0.15 0.10		Balányos 0.20 0.19
	Győr 1.67 1.96		Tonke 0.26 0.86
Dráva	Varasd 1.30 1.34		Gyrrahonc 0.25 0.28
	Zákány 0.52 0.46		Rorosjenő 0.62 0.62
	Bárcs 0.11 0.04		Békés 0.54 0.54
	Eszék 0.07 0.97		Gyoma 0.50 0.51
Iszta	M.-Sziget 0.44 0.48	Háros	Gy.-Fehérvár 0.41 0.40
Száva	Zánób 0.16 0.16		Branycska 0.06 0
	Szilveska 1.06 1.34		Soborsin 0
	Mitrovicza 0.50 0.57		Arad 1.38 1.86
	Dács 0.57 0.48		Makó 0.43 0.43
	Szatmár 0.38 0.05		Kiszé 0.44 0.40
Északi	N.-Máltény 0.40 0.42	Temes	K.-Kostély 0.44 0.40
Latorna	Munkács 0.43 0.08	Béga	Kiszé 0.44 0.40
Lahorna	Homonna 0.30 0.08		Tomcsvár 0.95 1
Ung	Perecseny 0		Becskerek 0.90 0.91

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

- Gyógytényezők:**
- Elektromágneses gyógyítás.
 - Röntgen sugarakkal való kezelés.
 - Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 - Kék fényvel való kezelés.
 - Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 - Villamos fényfürdők.
 - Villamos massage (Vibratio).
 - Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 - Villamos vízfürdők.
 - Szénsavas fürdők.
 - Főbb javallatok
 - Altalános idegesség (neurasthenia, hysteria).
- Ideggyengeségi állapotok**
- Almatlanság.
 - Hűdések (Paralysis).
 - degfájdalmak, idegzásabák (Neuralgiák, Ischias).
 - Gerincvelősorvadás (Tabes).
 - Szívbetegségek.
 - Véredényelmeszesedés.
 - Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
 - Székrekedés.
 - Anyagszerebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérérgesség).
 - Bőrbojok. Bőrvízketeg.
 - Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
 - Aranyeres csomók.
- Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívántra prospektus.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 30.

A készáru piacra a malmok vételkedve ma va- lamivel gyengébb volt és mindössze 20.000 méter- mázsát vásároltak, lanyha irányzat mellett, 5-10 fillérig olcsóbb áron. Rozs 5 fillérrel olcsóbb, zab és tengeri változatlanok. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlat- nál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, eleinte valamelyes vételkedve mégis mutatkozott, csakhamar azonban erős túlsulyra jutott a kínálat, mire aztán végképpen lanyhult az irányzat és mér- sékeltlen esőkentek az árfolyamok. A tegnapi zár- lathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az ok- tóberi buza tíz fillérrel, az áprilisi buza négy fillér- rel, az októberi zab nyolcz fillérrel, az áprilisi zab két fillérrel, a májusi tengeri szintén két fillérrel gyön- gült, ellenben az októberi rozst tizenkét fillérrel és az áprilisi rozst négy fillérrel javult.

A készáru piacra elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 kg. 24.05 korona, 300 mm. 80 kg. 24.— korona, 400 mm. 80 kg. 23.05 korona, 150 mm. 80 kg. 23.— korona, 200 mm. 80 kg. 23.85 korona, 500 mm. 80 kg. 23.80 korona, 1600 mm. 80 kg. 23.65 korona, felső, 400 mm. 79.3 kg. 23.75 korona, felső, 100 mm. 79 kg. 23.90 korona, 300 mm. 79 kg. 23.75 korona, 100 mm. 79 kg. 23.70 korona, 200 mm. 79 kg. 23.65 korona, 200 mm. 79 kg. 23.55 korona, 1300 mm. 78.5 kg. 23.80 korona, fekvő, 100 mm. 78.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.30 korona, 150 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 1000 mm. 78 kg. 23.60 korona, felső, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77 kg. 23.50 korona, 100 mm 77 kg. 23.10 korona, 100 mm. 77 kg.

23.10 korona, 200 mm. 77 kg. 23.— korona, felső, 350 mm. 77 kg. 22.— korona.

Pestvidéki: 400 mm. 79 kg. 23.60 kor., 300 mm. 79 kg. 23.60 kor., 100 mm. 78 kg. 23.60 kor., 200 mm. 78 kg. 23.30 kor., 150 mm. 78 kg. 23.20 kor., 300 mm. 76 kg. 23.20 korona.

Felsőmagyarországi: 400 mm. 80 kg. 23.60 kor., 500 mm. 80 kg. 23.50 kor., 100 mm. 78.5 kg. 22.80 kor., 200 mm. 77 kg. 21.20 korona.

Ujvidéki: 1800 mm. 78 kg. 23.20 korona.

Bánsági: 1250 mm. 78 kg. 23.80 korona.

Rozs. 100 mm. 18.75 kor., 100 mm. 18.75 kor., 300 mm. 18.75 kor., 500 mm. 18.70 kor., 200 mm. 18.70 kor., készpénzfizetés mellett.

Zab. 100 mm. 16.50 kor., 100 mm. 16.20 kor., 100 mm. 16.20 kor., 160 mm. 16.10 kor., 100 mm. 15.90 kor., 100 mm. 15.— kor., készpénzfizetés mellett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ- kező volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki uj, Fejérmegyei uj, Pestvidéki uj, Bánsági uj, Bácskai uj, Rozs l-rendű uj, Arpa takarmány l-rendű, Zab l-rendű, Tengeri belföldi uj, Repce: Káposztarepce, Kőles. Includes prices for various types of grain and oil.

A határidőpiacon kötöttet:

Dőlelött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.52, 11.53, 11.50, 11.55, 11.46 Buza 1909. áprilisra 11.79, 11.78, 11.82, 11.75, 11.78, Rozs 1908. októberre 9.30, 9.28, 9.36, Zab 1908. októberre 7.98, 7.99, 7.91, Tengeri 1909 májusra 7.37, 7.39, 7.36, 7.37.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for 1908. októberi buza (11.49-11.50), 1909. áprilisi buza (11.79-11.80), 1908. októberi rozs (9.36-9.37), 1908. októberi zab (7.97-7.98), 1909. májusi tengeri (7.37-7.37).

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 28-tól szeptember 29-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table showing arrival and shipment statistics for Buza (51071, 2687), Rozs (3096, 985), Arpa (6636, 5861), Zab (9900), Tengeri (3203, 7949), Liszt (979, 15996), Korpa (—, 3965).

Értéktőzsde.

Kedvező külföldi hírekre szilárdan indult a mai tőzsde, később azonban kisebb realizálásokra gyen- gébb visszaesés állt be. A déli tőzsdén tartózkodó irányzat mellett mérsékelt volt a forgalom. Berlini és bécsi vásárlásokra a vezető értékek árfolyamai javultak. Államvasuti és Déli vasuti részvények 2, illetve 2.5 koronával emelkedtek. A helyi közleke- dési vállalatok közül a közúti vasúti részvények vol- tak élénk kereslet tárgyai, ezek egész 558 koronáig emelkedtek, zárlatig azonban 556.50 koronára vissza- estek. A helyi piacon élénken keresték a Kereske- delmi bank és a Danubius-részvényeket; forgalomban volt a Városi vasut, a Beocsini cement-, a Cukor- ipar- és a Ganz-részvényekben részben javult, rész-

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Lists prices for various types of grain like tiszavidéki uj, fejérmegyei uj, pestvidéki uj, bánsági uj, bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce. Lists prices for other grain types and oil.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rozsa, Sárga. Lists prices for different potato varieties.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Penz, Ara. Lists prices for various types of produce like disznózsír, szalonna, szilva készáru, heremag.

Allamadésság közkölcsonók

Table listing various government bonds and their prices, including Magyar aranyáradek, All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.3%, 1870. nyemereni kölc. 100 ft.

Záloglevek. Elsőbbségek.

Table listing various types of mortgages and their prices, including Belvár. tkpt. r.-t., Egyesült. lóv. takpt., Kisbirt. orsz. földh. 34 év.

Biztosító társaságok.

Table listing various insurance companies and their prices, including Első magyar ált. biztosító, Fonciere pesti bizt. int., Magyar jég- és vizontb. 5%

Bankok részvényei.

Table listing various bank stocks and their prices, including Angol-oszt. ak bank, Magyar k. sz. osztlársaj., M. jász- és p-b. okt. k.

Takarékpénztárak.

Table listing various savings banks and their prices, including Pé. városi takarékpénztár, Budapest-Erzsébet városi tak., Buda és Lipótvárosi bank.

Gőzmalmak.

Table listing various flour mills and their prices, including Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lujza.

Különféle vállalatok.

Table listing various other companies and their prices, including Bpest-szt.örinezi teglárnyár, Egyes. tégl. és cementgyár, Eszaki. egy. közs. banya 5%

ben pedig változatlan áron. A járadékpiac csendes. Forgalmra került a mai nap folyamán: Osztrák hitel 648—647 koronán, Magyar hitel 749.50—750.50 koronán, Államvasut 695.75—699.25 koronán, Déli vasut 126—127 koronán, Leszámitolóbank 487—489 koronán, Jelzálog 435.50—436.— koronán, Rima 563.50—564.— koronán, Városi villamos vasut 265—266 koronán, Közuti 555.50—558.—557.— koronán, Hazai bank 283.25 koronán, Kereskedelmi bank 3415 koronán.

Előzőzsde.

Előzőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 648.—647.—, Magyar hitelrészvény 749.50—750.—, Osztrák-magyar államvasut 695.75—699.25, Déli vasut 126.—127.—, Rimamurányi vasut 563.50—564.75, Magyar leszámitoló-bank 487.50—489.—, Jelzálogbank 435.50—436.—, Közuti vaspálya 555.50—557.50, Városi villamosvasut 265.50—265.75, Danubius hajógyár r.-t. 258.—261.—, Kereskedelmi bank 3395.—3405.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 647.25—648.50, Magyar hitelrészvény 750.—751.—, Osztrák-magyar államvasut 698.75—699.—, Déli vasut 126.50—128.25, Rimamurányi vasut 568.75—564.25, Magyar leszámitolóbank 487.85—489.—, Jelzálogbank 435.50—435.75, Közuti vaspálya 556.75—658.—, Városi villamos vasut 265.25—266.—, Magyar koronajáradék 92.60, Konvertált jelzálog-sorsjegy 117.50, Észak magyar kőszénb. r.-t. 276.—277.—, Drasche-féle téglagyár 458.—, Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 594.—595.—, Beocsini cement-gyár r.-t. 600.—, Danubius hajógyár r.-t. 220.—, Magyar hadfelszerelési gyár 220.—, Magyar villamosági r.-t. 298.—

Utózőzsde.

Az utózőzsde barátságos hangulat mellett nyugodt ányzattal folyt le. A forgalom mérsékelt maradt. Költetett: Osztrák hitel 647.—647.75 Magyar hitel 749.75, Leszámitoló 488.—, Rimamurányi 563.—, Magyar általános kőszénbánya 667.—, Orosz kölcsön 97.—, Várossi villemos 265.75, Közuti 557.25.

BÉCSI GAZDASÁGTŐZSDE.

Bécs, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) A lanyha irányzat az északamerikai piacokról, amelyek ma újabb hanyatlást jelentettek, átterjedt az európai nagy tőzsdékre is és ma mindenfelől gyöngült ár-

jegyzésekről jött hír. Budapesten buza 5—10 hanyatlott s az itteni piacon is jó 5 fillérrel olcsóbb lett, anélkül, hogy a konzum folytonos szigorú tartózkodása miatt valamirevaló fizlet tudott volna kifejlődni. A forgalom egyébként is élettelen volt. Rozs ára alig változott, de inkább gyöngé irányzatot követett. Eladásra került 1000 métermáza tótfelvidéki 74 kg. 9.77½ koronán bécsi raktárházból. Takarmány-árak alig gyöngé tartottak, míg árpa ártartó volt. E czikkben is csak kevés kötés fordult elő, mert a vásárlási kedv csekély volt s ennek megfelelőleg kínálat sem mutatkozott.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.20—12.60 korona, marosi 12.—12.40 kor., bánáti 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 11.60—12.— korona, mosoni 11.70—12.— korona, új déli vasuti 11.70—12.—, marchfeldi 11.40—11.85 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.65—9.85 korona, csepeli 9.60—9.80 kor., pestmegyei 9.75—9.90, déli vasuti 9.60—9.85 korona, különféle magyar 9.60—9.85 kor., osztrák 9.70—9.90 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40—9.60 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., középduunai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.85—9.—, új —.— kor., cinquantin 9.70—10.—, új —.— kor.

Magyar zab: minőség szerint 8.25—8.85 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 30. A szilárd irányzat a mai előzőzsdén is tartotta magát, miután a cseh tartománygyűlésen a tőke helyreállítását remélik és a külföldi pénzekről is kedvező jelentések érkeztek. Mindazonáltal csak egyes értékek iránt mutatkozott érdeklődés, míg az egész piac nyugodt volt. A kulisszában államvasuti részvények újból emelkedtek. A déli vasutak emelkedése is folytatódott. Hitel-

részvények, miután a hitelintézet új nagy üzletéről szóló hírt nem erősítették meg, nyugodtabbak voltak, de javult árfolyamukat megtartották. A keleti vasutak részvényei arra a hírre, hogy Bulgária a kelet-ruméliai vonalat meg akarja váltani, emelkedtek. Brüxi szénrészvényeket is jelentékenyen magasabb árfolyamon kínáltak. A többi értékekben a forgalom tartozkodó volt, de az irányzat egészen az előzőzsde zárlatáig barátságos maradt. A déli tőzsdén déli vasuti részvények berlini vásárlásokra valamivel élénkebbek voltak, a többi értékek nyugodtak. Később hitelrészvények berlini vásárlások folytán újból keresettebbek.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 647.25, Magyar hitel. —.—, Länderbank —.—, Államvasut 698.50 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 126.25 —.—, Alpési bányafársulat 669.50, Rimamurányi 564.—, Májusi járadék 96.05, Magyar koronajár. —.—, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 184.25, Német márka 117.46.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 647.25, Magyar hitel 749.—, Länderbank 441.—, Unio-bank 549.50, Államvasut 698.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 127.—, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 669.—, Májusi járadék 96.05, Magyar koronajáradék 92.70, Török sorsjegy 184.25, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 563.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—

Bécs, szeptember 30. (Osztrák értékek zárlata. 4-2 százalékos papír-járadék 96.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.50, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 479.50, Angol osztrák bankrészvény 296.—, Bécsi Bankverein 516.60, Osztrák-magyar bank 1750.—, Déli vasut 125.25, Dunagőzhajózási társ. 1005.—, Dohány rész. 396.—, Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.42 Osztr. koronajáradék 96.10, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 646.40, Union-Bank 548.50, Osztrák Länderbank 440.50, Osztrák-magyar államvasut 696.25, Elbavölgyi vasut 425.—, Alpési részvény 668.75, 20 frankos 19.11, Lon-

BRÁTAY
SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTÉKTELEN
UTÁNZATOKTÓL!

NÉLKÜLÖZHETETLEN
HÁZISZER.
KAPHATÓ MINDENÜTT

Csütörtök, október 1
doni v
jegy 18
Bé
4 száz
köles
748.50
Rimam
Adria
ronajár
kötv.
Kassa-
zálogb
Be
tőzsde
élenk
ezek k
Prinz
ket tün
lamossa
és Hals
közül
józási
részvé
bírodal
érdekl
tek. Az
ien jelo
ról és
ami az
lyasolt
és a
zott te
az irán
szilárd.
nem vo
felül, n
98
dék 98
osztrák
oroszb
csön 7
truszt
járadék
4 szá
Magyar
államv
járadék
Gelsen
Fr
papírj
járadék
93.40,
magyar
—.—
203.67
145.90
százalé
dék —
magyar
Elbevö
váltóár
bányar
Ha
ezltstj
23.75,
hitelés
149.50,
aranyj
Lon
Pá
járadék
aranyj
vény 1
dék 10
5 szá
kos 18
Kons.
Amort.
Orosz
utalván
lékos
173.50,
hitelint
gyar Je
Banque
vasut
Keleti
gépgyá
35.—,
kőszén
Rand 1
—.—
terdam
(rövid)
Belgijur

doni váltóár 233.42, Lipótkohó 430.—, Töröksors-jegy 184.30. Gyengült.

Bécs, szeptember 30. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.80, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 748.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 487.—, Rimamurányi 560.—, Magyar cukoripar 1783.42, Adria hajózási részvénytársaság 401.—, Magyar koronajáradék 92.65, 4 százalékos magyár földteherm. kötv. 92.80, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.60, Kassa-Oderbergi vasutársaság 358.—, Magyar jelzalogbank 434.50, Magyar keresk. bank 34.10.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 30. (Tőzsdei jelentés.) A tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg. Leginkább élénk kereslet tárgyát képezték a vasutársaságok, ezek között is az amerikaiak, a Déli vasut és a Prinz Heinrich-vasut, amelyek lényeges emelkedéseket tüntettek fel. Ugyanígy keresettek voltak a villamossági részvények is, amelyek közül a Siemens és Halske-félék 1 1/2%-nál többel emelkedtek. Bankok közül Disconto-Kommandit részesült előnyben. Hajózási részvények egyenletlenül mozogtak. A Lloyd-részvények gyengültek. Járadékok közül a 3%-os birodalmi kölesön részlegyei iránt mutatkozott némi érdeklődés. Bányatekerek határozatlan irányt követek. Az üzlet későbbi menetében azonban kedvezőtlen jelentések érkeztek a rajna-weszfáliai caspiacsról és ennek következtében átlagosan gyengültek, ami az egész tőzsdehangulatot kedvezőtlenül befolyásolta. Zárlat felé magasabb londoni árfolyamok és a Disconto-Kommandit részvényekben mutatkozó terjedelmes fedezetek megszilárdították ismét az irányzatot. A zárlat ingadozó árfolyamok mellett szilárd. A készpénzpiac iparértékeinek irányzata nem volt egységes. Napi pénz ultimón át 5% és azon felül, magánleszámitolási kamatláb 3 1/2%.

Zárlatkor jegyezték: 4-2 százalékos papírláradék 98.90, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 204.20, Déli vasut 25.—, orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos ui orosz kölcsön 77.—, Disconto Commandit 180.60, Dinamit-truszt —, Harpeni 206.90, Unifikált török járadék 94.40, 4,2 százalékos ezüst-járadék 95.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.20, Magyar koronajáradék 92.70, Osztrák-magyar államvasut 149.70, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 225.80, Gelsenkircheni 193.30, Laurakohó 211.—, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 30. 4-2 százalékos papírláradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 204.20, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Északnyugati vasut —, Bústiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.67, Bécsi Bankverein 141.40, Villamos részvény 145.90, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.15, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 92.70, Osztrák-magyar bank 125.50, Déli vasut részvény 24.—, Elbe-ölgvi vasut —, Bécsi váltóár 850.60, Párisi váltóár 81.10, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 30. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.40, 1860. sorsjegy 153.75, Déli vasut 23.75, 4 százalékos aranyjáradék 98.—, Osztrák hitelrészvény 203.35, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.50 Szilárd.

London, szeptember 30. Angol consol 85 3/4.
Páris, szept. 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.07, Osztr. aranyjáradék 99.75, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 492.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 263.—, 5 százalékos marokkói járadék 514.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.60, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.70, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.65, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.65, 4 százalékos unifikált török jár. 92.95, Török sorsjegy 173.50, Török dohányrészvénye 422.—, Osztrák föld-hitelintézet 1138.—, Osztr. Ländlerbank 476.—, Magyar jelzalogbank 463.—, Banque de Paris 1535, Banque Ottomane 720.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 134, Meridional vasut —, Keleti vasutak 588.—, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 648.—, Rio Tinto 17.30, Sucrerie d'Égypte 35.—, Tula 270.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 174, Chartered 22.25, De Beers 335.50, East Rand 113.—, Jagerstontein 112.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 66.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16. Olasz aranyváltó (rövid)

1/8. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 30-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 123—124 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 124—125 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 125—127 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg földli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi szeptember 28. napján volt készlet 35325 drb., 1908. szeptember hó 29-én felhajtott 327 darab, 1908. szeptember 29-én elszállított 173 darab, 1908 szeptember 30. napjára maradt készletben 35479 drb. A hizott sertésleltár irányzata: lanyha.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 30. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 327 darab sertés. — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás 55 drb sertés. — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 718 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1101 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 992 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 109 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 98—102 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 94—96 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 120—130 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 118—132 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 116—136 fillér. Husserlés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 100 — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJON MATYÁS

ÖNKÉNTESÉK

felszerelését jutányos árban vállalja el, a jó hírnevéről ismert egyenruházatiintézet

JELINEK EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST,

IV., Kigyo-tér 1. (Királyi bérpalota.)

Arjogyzék ingyen és bérmentve.

Vidékre szabadszunkat saját költségün kön küldjük.

Vadászoknak és turistáknak

nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett

Nimród

meleg és hideg italtartó lapos bőrök floczei bőlelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgáltatást teszi, mint a drága

THERMOS PALACZK

a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bőrből, floczei bőlelve saját találmányom, legolesobbán kapható:

408. LÁSZLÓ szilgyártó, Dllól-ut 19. szám

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü

páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét

gyártmányt kérni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szirtek hajója.

— Norbert Guise. —

Ott messzi ragyog a két Oczeán,
Vásznat dagaszt a suhanó szél,
Itt sötét sziklák merednek égbe
A nyugvó tenger pereménél...

Rettegve fordít kormányt a hajó,
Ha utján halul erre tévedett;
Sir, sir a lánca, a káromlás matróz,
Sűrű keresztet vaczogva vet.

Szirtek hajója, kaczagva látom...
Csak én nem félem a szirtet, én,
Hiába nyújt száz sziklakart értem,
Hiába mered rám feketén.

Csak én nem félem a vést. Lebegő
Csolnakon habról-habra szököm
S ha a tört hullám vízzel szór be,
Megrázom vígan az üstököm...

Kaczagva halok meg, ha egy rossz perc
Valamelyik éles szirtet elől:
S haj, hogy futnak a hajók a vízből
Ki-kibukkanó arczom elől...

Moinár Béla.

(A nagy város szíve.) Párisban a mult héten egyik nap este hat órákor az Arc de Triomphe alatt furcsa kis csapat kellett feltűnést. Az egyik pad körül egy hét tagból álló család telepedett le, várakozva, hogy valamelyik járókelőtől alamizsnát vagy munkát kapjon. Az embereknek feltűnt ez a csoport s kérdésekkel halmozták el a házaspárt. Valóságos Robinsonjai voltak az életnek, akiket fekete folyamok, az utcák zajos áramai arra a kis szigetre vetettek, ahol most állottak. Az apa fejét rázva, tompa hangon mesélte el:

— Nevem Gay. Dole környékére valóok vagyunk. Nyugodtan élünk a Jurában. Selliéres község polgármestere számára dolgoztunk. Egy napon hirdést látunk meg egy újságban. Egy jótékony asszony hirdette, hogy családot keres, amely nála szolgálatba lépjen. Száz frankot kínál havonta és

utiköltséget. Azt hittük, megalapítjuk szerencsénket. A polgármester titkára segítségével megkaptuk a helyet és csakhamar elküldték nekünk a száz frank utiköltséget, hogy azonnal utazzunk egy Seine-et Oise-beli faluba. Az első hónapban husz frankkal, a másodikban megint husz frankkal fizettek nekünk kevesebbet, a harmadikban hatvan frankkal. Amikor az aratásnak vége volt, így szóltak hozzánk: „Menjétek, nem vagytok elég erősek a munkára.” Menjünk? Hová? Mivel? Heten voltunk, a zsebünkben öt frank, azzal nem lehet Doleig jutni. Versaillesig tudtuk csak a vasuti költséget megfizetni, onnan gyalog jöttünk ideig. Ma éjjel valami menedékhelyen aludtunk. Most pedig idejöttünk, ehhez a padhoz. Munkát senki sem akar adni, földmives vagyok s mindenki az arczomba nevet, amikor munkát kérek tőle; Párisban nincs földmivelés. Elmentem a rendőrséghez, hogy küldjön vissza hazánkba a Jurába. A rendőrtiszt a prefektúrához utasított. Ott azt mondták: „Nem küldünk addig szülőföldre, amíg nem igazolod, hogy ott fenn tudod tartani magad”... Most itt vagyunk és várjuk az éhenhalást...

Valóságos csödület támadt a kilencztáru család körül, amíg végül a rendőrség közbelépett és a szerencsétleneket a maga gondozásába vette.

(Régi hadgyakorlatok.) Manapság a hadgyakorlatokat azért rendezik, hogy a katonaság fogalmat alkothasson magának egy igazi háborúról és a különböző harcászati módokkal is megismerkedjék. Régebben ez nem volt így. XIV. Lajos, a napkirály szintén nagy hadgyakorlatokat rendezett, de ezeknek célja egészen más volt. 1698-ban a napkirály De Beuflers parancsnoksága alatt egy 60.000 főből álló sereget indított Compiègne alá, hogy Maintenon asszonyt bemutasson egy háborúsdit. A tisztek ebből az alkalomból legszebb egyenruhájukat vették fel és sokan valóságos fényűzést fejtettek ki, csak hogy elegánsan és tetszettel jelenjenek meg az udvar, de különösen az udvar kísérelében levő hölgyek előtt. A hadgyakorlatok augusztus 29-én kora reggel kezdődtek és ezért a király már előző nap egész udvarával Versaillesből Compiègnebe vonult. Mint Saint-Simon történetíró írja, a napkirály „felette örvendett, hogy az egybegyűlt hölgyeknek bemutathatta a tábori élet és a háboru izgalmait.” A rendes gyakorlatok azonban nem elégítette ki valami nagyon a királyt és a hölgyeket, mert a király egyszerre merészet gondolt és Compiègne ostromlását rendelte el. Szeptember 13-án volt a nevezetes nap. Az ég tiszta volt, a nap aranyosan ragyogott és a régi bástyafalakon helyet foglalt a király és az egész udvar. Mint

Saint-Simon írja. Maintenon asszony gyaloghintójában ült és az egész síkságot áttekintette. Balra tőle a burgundiai hercegnő és az udvarhölgyek foglaltak helyet, míg jobb oldalán hajadonfővel állt a király, és minden pillanatban lehajolt a márkinéhoz és magyarázott neki. Maintenon asszony néha kérdéseket is intézett a királyhoz, de többnyire a király minden felszólítás és kérdés nélkül magyarázta neki az egyes mozdulatok okát és célját. A hadgyakorlat szép kis pénzbe kerülhetett a királynak, illetve a szegény adófizető polgároknak, mert a lovassági tisztek egyenkint 600 livret, a gyalogsági tisztek pedig 300 livret kaptak ajándékba a hadgyakorlat után. Beuflers tábornok pedig 10.000 livret kapott.

(Nem ismeri az urat.) A bíróság előtt áll kabátlopásért vádolva egy „ur”.

A bíró: Adja elő a tényállást.

A vádlott: Ártatlan vagyok. Esküszöm, hogy nem ismerem azt az urat!

Előhívják a kárvalottat.

A bíró: Mondja szemébe a tanu vádlottnak, hogy lopott. Még most is ártatlannak mondja magát.

A tanu (rápillantva a vádlottra): Hiszen rajta van még most is a kabátom.

A bíró: ???

A vádlott (elrémülve dadogja): Ké-kérem!... E-e-ez igaz! de én ezt az u-urat m-mégsem ismerem.

(A házassági ígéret.) Amerikában tudvalevőleg nem ígérgethetnek nyegle ficurak nyakra-főre házasságot, hogy tapasztalatlan leányokat lépze csaljanak, mert nagyon meggyűlik a bajuk a tréfát nem értő hatóságokkal. Sőt még komoly bácsik sem tehetik ezt következmények nélkül. Csikágóban pl. egy gazdag kereskedő, Garland F. White, tavaly vált el a feleségétől. Az idén találkozott asszonyával s valahogy nagyon megtalálta sajnálat, hogy elvált tőle, megkérdezte tehát, hogy nem lépne-e vele újra házasságra?

— Hogyne! — válaszolta örömmel az asszony.

— No, akkor összeesküszünk újra — szólta a régi férj.

Pár hét mulva hallja csak meg az egykori feleség, hogy férje egy szép szőke kasszarindérral kelt egybe egy hirtelenében. Több se kellett neki. Fiskálist fogadott s százezer koronás pert akasztott volt férje nyakába házassági ígéret megszegéséért. Nálunk bizony ezt nem lehetne megselekedni.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

20

Ez a lánca pedig következőképpen képződött: mikor Reiersen asszony szobájából kijöttem, az a gondolatom támadt, hogy Eveline és talán az anyja is tud valamit a gyémánt hollétéről. Mialatt átmentem a kis konyhába, a könyököm megérintett egy kissé piszkos kávézóedényt, egy kannát s néhány csészét, melyeknek aljában ott volt a megszáradt pótkávé. Ez a véletlen elég volt, hogy egy kis gondolatmenetet hozzon mozgásba, mely fel volt ugyan állítva a fejemben, de talán soha meg nem indul, ha az asszony undort gerjesztő csészéi ott nem állnak. Egy mondatot juttattak az eszembe, melyet Eveline előző nap mondott a kihallgatásnál:

— Haza mentem az anyámhoz, miután előzőleg felszolgáltam a kávé a muzeumban.

... Elkészítette a kávé és látta, hogy a gyémántot mutogatják, észrevette az öreg, meghibbant elméjű prokurátor mohóságát, melylyel tulajdonába szeretne volna kaparintani, azt is hallotta, hogy 10.000 koronát kínált a gyémántért! Később, midőn már mindnyájan elhagyták a muzeumot, nyitva találja az ajtót, bemegy és tudja, látja, hogy csak a kezét kell kinyújtania és egy nagy összeg pénzhez jut. Talán valami szüksége volt rá, hogy milyen célból kellett neki a pénz, azt még most nem tudtam, de sejtettem.

Ha ez a gondolatmenet helyes, akkor a prokurátor tulajdonában van a gyémánt.

HETEDIK FEJEZET.

Jürgens prokurátor.

A tervem megvolt, — azonnal fekeresem Jürgens. Az a valószínűség, hogy az öreg, becsületes ember ez által orgazdává lett, nem riasztott vissza. Tudtam, hogy a gyűjtőszenyedély

előtt minden erkölcsi megfontolás szétfoszlik, különösen ebben az esetben, ahol az öreg már kissé gyengeelméjű.

Csak az okozott nehézséget, hogy az öreget rábirjam a beszédre, különösen ha nála van tényleg a teknősbéka.

Nagyon is erős módszerhez nem volt szabad nyulnom; hiszen egy gyenge agastyánról van szó; de csellel az eszén tulajni szintén nehéz volt.

Nagyon agyafurt volt az öreg és állhatatossága, melylyel egy már megkaparintott kincséhez ragaszkodott, szinte csodaszamba ment. Ismertem már régebbtől fogva e tulajdonságát.

Jürgens ismert engem. Hivatalomban volt néhányszor dolgom vele, mert meg akarták lopni. Azután Frickéknél is találkoztam vele néhányszor. Végül pedig, mint annyi más ember, én is elmentem néha hozzá, ha valami ritka szép példány jutott a gyűjteménye közé. Hiszen te is ismered a Jürgens-féle gyűjteményt a nemzeti muzeumban. Egészen külön osztályt képez. És az öreg még halála előtt a muzeumnak adományozta.

Mialatt otthon átöltözködtem, kifőztem a haditervet. Sem finomság, sem valami különös ravaszság nem volt benne; egészen közönséges fogás, de amint tapasztalhatod majd, elég jól bevált.

Jürgens a Munkedam-úton lakott. A tizenháromas számú ház előtt meghuztam a csengőt. Az öreg a második emeleten lakott. Az udvarra nyílt a konyha és egy cselédszoba, melyben a szakácsné, vagy házvezetőné lakott; az előszoba tulsó végén volt az inas szobája. Jürgens egy utcai szobában lakott, a többi három szoba pedig a gyűjteményét foglalta magába. Tanácsomra egy csomó elővigyázati intézkedéseket tett, hogy lopástól megkímélje magát. Súlyos ajtókat feltörhetetlen zárral készíttetett, az ablakokon vasrostélyt és néhány tüzbiztos vaszekrényt a legértékesebb tárgyak számára.

Az inas nyitotta ki az ajtót.

Mint már említettem előzőleg is, az öreg azért tartott inast, mert a lábai majdnem mere-

vek voltak. A szobában valahogyan kinosan még tudott csoszogni, de, az utcán tolószékben kellett vitetnie magát s ezért kellett az inas. Jürgens nagyon szerény, takarékos ember volt és kivéve a gyűjteményére költött összeget, majdnem fukarnak lehetett mondani. Mihelyt azonban valami ritkaságról, vagy régiségről volt szó, szinte pazarlóan bőkezű lett.

A prokurátor nagy kinnal felemelkedett a karszékből és elém támolygott. Egy kopasz fej kis sapkájával, nagy orr, beesett arc és két hatalmas „Vatermörder“ között a vékony, ráncos nyak, egy elsárgult, tubákkal leszórt nyakbodor, egy régi, fekete, rövid kabát, szürke nadrág, mely alól kikukkant a fényesre tisztított lábbeli. Ez volt az öreg Jürgens. A szeméi gyuladtak és könyesek, a pillantása pedig néha egészen bágyadt, fénytelen; néha azonban furiangosan bílogtak és elárulták, hogy az öreg valamikor nagyon ravasz volt és még most sem könnyű dolgot őt rászédni.

Egyik kezét felém nyújtotta, a másikával pedig egy hosszú arany láncon játszadozott, ami a nyakában függött és az órazsebben végződött. Ő maga kezdte meg a beszélgetést. A hangja kissé remegett és mikor engem megpillantott, nyugtalannak látszott.

Azt azonban már nem tudtam megállapítani, hogy ez az öreg korrall járó természetes szimp-tóma volt-e, vagy pedig valami titkolni valója és a jelenlétem riasztja.

— No, nézd csak, Monk ur, tényleg! — szól hozzám, — már régen volt szerencsém magamnál látni. Szabad talán megmutatnom néhány szép dolgot, amit legutóbb szereztem? Különb-ben önnök mindig olyan kevés az ideje, hogy azt hiszem, még nem is látta alaposan az én gyűjteményemet.

E szavak meggyőződtek, hogy az öreg, ha tényleg nála van a gyémánt, azt valami rejtékhelyre dugta. Az pedig sok volt nála, mert a régi butorok telve voltak mindenféle lehetetlen titkos fiókkal, rekeszszel és más hasonló rejte-

Folyt. köv.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. október 1-én

Nemzeti Színház

Napamasszony. Vigjáték 3 felvonásban. Irla: Victorien Sardou. Csillag Török L. Doros Bonis Nádai B. Horváth Mihály Kovács Helvay Bartos

III. Kir. Operaház

Bohémélet. Dalmi 4 kőben. Zenéjét szerzője Puccini Giacomo. Szövegét írta Giacosa és Illika. Fordította Radó Antal. Rodolphe Sohaunard Marcel Colline Musette Mimí Alcindor

Magyar táncgyuleg

Kezdeté 7 órákor

Magyar színház

A császár katonái. Dráma három felvonásban. Irla Földes Imre. Személyek: Karády István, Karády Zoltán, Karády Erzsébet, Schneller Lajos, Marjay István, Szilassy Ernő, Jókai Géza, Székely Ágost, Keller Gyula, Szekács János, Pintér István, Ferencz

Uránia színház

Az új Törökország. Kezdeté fél 8 órákor.

Vígyszínház

Tatárjárás. Operett három felvonásban. Irla Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versöire írta Kálmán I. Lohonyay tábornok Vendrey Froszka a leánya Komlósy Kellé J. Riza Hegedűs Lőrentsey Imrédy Nagyoróssy Wallenstein Illiké Turi

Királyszínház

Hollandi lány. Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Austen Hurgin. Zenéjét szerzője Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa. Paap Adrien, De Coop, hadnagy, Van Vuyt, karmester, Hook, pálinkagyáros, Sality, leánya, Prodanokshuga, Snapsz, gyárvezető, Mína, szakácsnő, Stinksz Simon

Várszínház

Zárva

Apolló - Projektográf

TELEFON 68-39.

Dél-Tirol

(Bozen és vidéke.) Vízisportok. — Hogy lehet könnyen pénzt keresni. — Hatásos ragasztószer. — Kís halászleány. — Művészi vész álma. Aranykeresők az egyiptomi sivatagban. A vízi nimfa. — Várnagy boszúja. — Szerencsés ötletek. — Bosszúálló szerelmes. — Egy ruha viszonzottságai. KEZDETE: 6 órákor

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma este háromnegyed 8 órákor Ujdonságok Estélye. Teljesen új szenzációs műsor. THE 4 DURHAM zenecentrikusok. THE 3 FRED motorkerékpározás az ördögkötőben. Nagy nemzetközi díj- és versenybirkózás. Díj 8000 kor. és az egész műsor.

Freureisz István éttermei

VIII. József-körút 56 sz. A szép terrazon kívül megnyitott a kellemes udvari kert-belyiség is. A kapunál külön bejárat. Kitűnő ételek és italok. müncheni és udvari sör. Félveztes kiszolgálás.

BUDAPESTI CABARET BONBONNIÈRE

VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-38.

Oktober 1-én kezdve minden este 9 1/2 órákor az új műsor. Willy Hagen Németország legnagyobb kabaré-művésze saját szerzeményű német műsorával. — Tyröhányi Olga, Wörbe Illi, Antaly Erzi, Kékény Ilon, Csabai, Sugar, Kövály Gyula, Boross, Kabók — Conférencier: Dr. Szalay József. BERTA PÁRMAJA jubileumi előadása teljesen új beállításal. Szenzációs művészimutatók. — A néma vádiott (Bohózat) 3 új színpadi tréfa, 20 új cabaret szám. — Jegy: 6, 5, 4 és 3 kor. — Kert Kautlós tőzsdéjében, Andrássy-út 29. Bárdnál Kossuth Lajos-u. 4. Székely, Erzsébet-körút 42. és a Cabaret pénztáránál. Mindenütt telefon.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR. Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor. Ma! fél 10 órákor! Ujdonság: A mülövés.

Bohózat, Irla: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Tük Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyanígy Trebitsch Sándor mintatörök háromor.

DER LUFTTURNER

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók. — Kezdeté fél 12 órákor —

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ünnepi megnyitás és felavatás! Szombaton, október 3-án Szenzációs attrakciókkal. Továbbá

9 órákor Vera Violetta 9 órákor Operette 1 felvonásban zenéjét szerzője: Eysler Ödön. Személyek:

- Aristide de Saint Glocho ... Csapó Jenő Adolo felesége ... Nador Lily René Plon-Plon ... Uivary Károly Vera ... Mezey Ilonka Marquis de Tivoli ... Gerő József Mabel Cocard ... Szecsi Mari Ninon ... Horváth Gizzi Halifax jégmester ... Parányi Adolf Történet Párisban a Palais de Glaceban éjjel.

As új díszletet Spanyraft operai főfestő tervezte. A kiállítás Barnab Gugóberlini műtermében készült. Jegyek a Royal Orfeum pénztárban d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig vehetők ugyis intén a városi jegyirodákban.

KALOGÉN BRAZAY SÓSBOR-SZESZ FOGKREME A LEGJOBB BRÁZAY

SIMPLON KÁVEHÁZ Esténként veszprémi KIS JANOSI cigányzenekara hangversenyez. Szolid osaládi találkozóhely! Színházi vacsora. József-körút 8. Népszínház-utca sarok.

Czimbalom kedvelők Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSZEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látószek is legelőadókban kaphatók. Inven árúvevők bérmentve.

Női ruha divat-kelme előadás Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmeté méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árúk nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 523. Alapítva 1895

Hovács Gyula zongora-teremtő Budapest, V. Ferenc-József-lér 5-6. Grocham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmonikumok legelőadókban árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása. Rézlelt és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközökkel. Állandó köpkiállítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

FÖVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató. VI. Nagymező-u. 17. Ma és minden este SYLVESTER SCHAEFFER Junior a osoda arlista vendégjátéka ELŐSZÖR BUDAPESTEN!! Az előadás kezdete 8 órákor. Jegyvétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztáránál. A tükkerben reggeli 6 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

REMI KÁVEHÁZ BÜFFÉ József-körút 4. (Nemzeti színházszal szemben.) Esténként nagy választék mindennemű hideg ételekben Egy színházi vacsora kenyérral 50 fillér Kis palack bor vagy sör 33 fillér.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszéküldősei helyén Gara Géza és Tsa drogéria Epest, VIII. József-körút 72. Tessenék megjelölni a kény.

HETI MUSOR.

Table with 8 columns: Október, Nemzeti Színház, III. kir. Operaház, Vígyszínház, Király Színház, Magyar Színház, Uránia, Póv. nyári színház. Rows for 2 Péntek, 3 Szombat, 4 Vasárnap.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök **magasabb összegre** konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levéleg díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönigvek **soronkívül** elintéztetnek. Megszavazás után **kamatmentes előleg** folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett **6-6 1/2%** kamatra **5-30 évi törlesztésre** engedélyeztetik, vagy **törletörlesztés** nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz.

TELEFON: 69-75.

TELEFON: 69-75

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrentie)

Amsterdam

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:

a biztosítások összege a **341 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **99 millió 440,898.20 kor.**

Eddigi kifizetések: **75 millió 856,650 kor. 79 fill.**

Legelőőbb díjak.

Gőzeke acetilen-lámpák

Ejelli szállításoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi, kocsis, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kerti, istálló

Acetylen-lámpák

BÁRDI JÓZSEF

Automobil R. T. Budapest

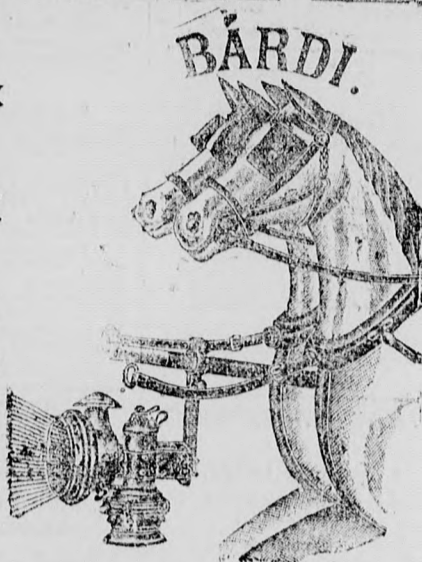
Főhízel: VI. ker. Mozsár-utca 9. szám.

Városi hízlet: VI. Liszt Ferenc-ter 15. szám.

Telefon: 41-00. Városi üzlettelefon: 118-34.

Sürgönyozim: PNEUMATIK.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

600.000 K főnyeremény készpénzben

nyerhető az OKTÓBER HÓ 5-ÉN megtartandó

Pesti hazai első takarékpénztár

sorsjegyek húzásánál.

Eladjuk ezen sorsjegyeket havi részletfizetésre, és pedig:

Havi befizetések:

1 drbra	11 havi 10 K törlesztésre
2 "	11 " 20 " "
3 "	11 " 30 " "

Havi befizetések:

1 drbra	22 havi 5.00 K törlesztés.
2 "	22 " 11.00 " "
3 "	22 " 16.80 " "

Az első részlet beküldése után megküldjük a sorozat és számot tartalmazó törvényesen kiállított részletívet azonnali játékkal.

Általános Bank Részv.-Társ.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 39.

Alaptőke 2.000.000 kor.

Tartalékalap 155.000 kor.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti, társadalmi képes hetilap.

Szerkeszti:

HERCZEG FERENCZ.

Előfizetési ára negyedévre 4 korona — Az új évfolyam október 1-én kezdődik. Mutatvány kérésre ingyen.

Kiadóhivatal Bpsten VI., Andrássy-ut 10. szám

Szaktanárok

vezetése alatt előkészítettnek felelőséggel, legrövidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végzetek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

BÚTOR

DUS VÁLASZTÉKDALJÓV RÉSZEZÉSEKRE RÉNDHIVULI OLCSÓÁRON KAPHATÓ

ENRENTREU TESTVÉREKTEL BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SZÁR) TELÉFON 62-22

ÉLŐESZKÖZÖK

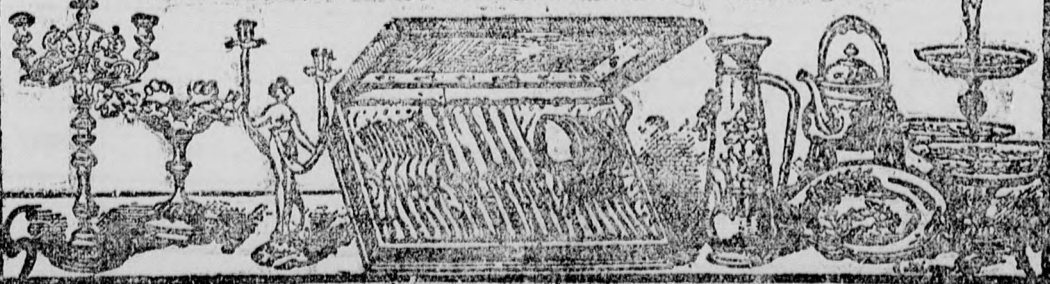
EZÜSTBÖL ES ALPACCA EZÜSTBÖL,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29. sz.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ARJEGYZÉK 2000°RAZSZAAL BÉRMENTVE KÜLDETEK.

Polgár Sándor

m. kir. szabad, nyert orvosi m. és köztudós

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beazonosítók orvos, sebész és betegápolási eszközök. Gumi árak, Suspensórium, Irrigator-foeszkendők stb. legújabb találmánya csász. és kir. szabad. Polgár-féle ásványvíz, has- és köldök kötések. Valódi franczia különlegességek (óvazerek) Rézleles képek Arjegyzék ingyen és bérmentve. Pant címre tessék ügyelni.

Uj észszerű gyógymód. Blauyvitanyok híres orvosoktól. Árhatatlan. Gyógyszer nélkül.

IDEFGAJOSOKNAK

legelőnyösebben ajánlható a 26. kiadásban. Megjelent WEISZMANNROMAN-tól.

„Ueber Nervenkrankheiten u. Schlagfluss, Vorbeugung u. Heilung.

Mindenkinek díjtalanul megküldi

FISCHER F. könyvkereskedő PÉCS.

Vértés-féle Sósorszesz Minden házban szükséges.

UNGÁR

LIPÓT

NŐI DIVATÁRUHÁZA

Budapest, Kossuth Lajos-utca 2. sz.

1908/9. őszi és téli saison újdonságai:

Costümök külön mérték utáni osztály.

Őszi raglánok a legújabb kivitelben.

Estélyi és kasinó-köpenyegek.

Selyempeluche paletók a legegységesebb divatfajonokban

Szőrmekabátok, perzsa, rézmurmel, silbisambói stb. stb.

Téli-paletók a legújabb szabású fajokban.

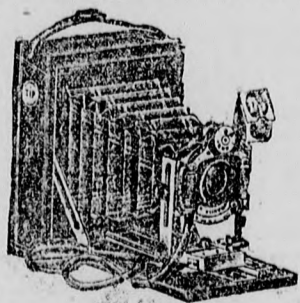
Utazó- és városi bundák.

Aljak, bluzok, tolették, pongyolák a legelőnyösebb kivitelben.

Menyasszonyi kelengye szükségleténél kérjen költségvetést.

A Budapest környékén

családnázakat építő egyesület, mint szövetséget igazgatóság a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszék 49079/808. számú végzése folytán az «Egyetértés» 1908 márczius 22-iki számában megjelent közgyűlési meghívójához pótlólag közzéteszi, hogy a zárszámo'áskor a tagok létszáma 108 volt, üzletrészesek száma 122, kilépés nem történt, sem pedig üzletrész felmondás avagy visszafizetés.

Fényképező-gépek és Látcsövek részletfizetésre

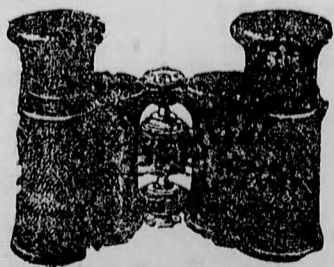
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

A főnyeremény titka!

Minél több sorsjegye van: annál valószínűbb, hogy megüti a főnyereményt. Rendeljen meg tehát nálunk havi lefizetésre:

- 1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegyet
- 2 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsj.
- 1 drb Olasz-vöröskereszt-sorsjegyet
- 1 drb Bazilika-sorsjegyet
- 1 drb József-sorsjegyet.

Mind a hat sorsjegyet 7 koronát fizet 36 hónapon át összesen csak havi 7 koronát fizet 36 és játszik

évente 14 huzáson

október 5, november 1, november 2, november 15, február 1, február 5, márczius 1, (2 huzás), május 1, május 15, június 5, július 1, aug. 1, szept. 1

2 millió korona nyereményre.

Küldje meg postautalványon az első 7 koronás részletet és azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részletlevelet és így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyereményt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után iszolgálatjuk mind a hat eredeti sorsjegyet.

E játékban pénzét nem veszítheti el, mert:
1. a 36 hónap alatt a hat sorsjegy nyereménye az Öné,
2. 36 hónap elteltével hat sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
3. ha a sorsjegyet megtartja, körülbelül 50 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.
A további havi fizetésekhez postacsekkeket és minden egyes huzás után sorosolási jegyzéket küldünk.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3. sz.

Alapították 1886-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

Legközelebbi huzás: okt. 5-én

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegy 600.000 korona főnyereménnyel október hó 5-én.

Kapható: 11 havi 10 kor.,
18 havi 6.50 kor., vagy
22 havi 5.60 kor. részletfizetésre.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst órák, evő-
eszközök, nasszajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

művész

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy.

(TURISTA-FLUID)

Röviden kitalálhatók elismert illatos bedörzselés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erősítés az erősebb használat az összes turisták, kórházi orvosok és lovagok turák után.

Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.

KWIZDA-flu FLUID

VALÓDI A GYÓGYTÁRSÁGBAN KAPHATÓ.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. küldetik.

Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.

BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26.

A hirdetési rovatban minden szöveges beiktatás közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

A hirdetési rovatban minden szöveges beiktatás közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséig nyelvtantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philológus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Wittmann Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10.

Rizikogomba
5 kilós hordó 6 korona. Veres áfonya 5 kilós kosár 5 kor. Meleghy Adárné, Kassa.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál. "Tanár" Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). **Kerekes Ignác**, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vettek. **SCHILLER IZIDOR**, Sip-utca 8. 27133

10 utazó és elarusító
kerestek a legujobb és legnagyobb különlegesség részére. Bámulatos eredmény! Mindenki vásárol 1-12 darabot. Utazók havonta 500 kor.-t könnyen kereshetnek. **Ch. Horton, Kattovitz A/2051.** Németország. 2650

Hurutos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készített Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszerárban kapható. cs.

Gépészeket
csapdés ideavre nevszintén gazdasági személyzetet, szakértőket és jószárgáért teljes feloldásért vállalkozok a hely adó utak részére teljesen költés és díjmentesen ajánl **Krakauer Armin** Budapest, Nagymező-ú. 25. Telefon 94-67.

Gépészet
című állandó rovata van a honfoglalás idején "Molnárak Lapja" szaklapnak (Budapest, V., Csáky-ú. 12.) és műtárgyszemlék legyön küldetnek azoknak, akik levelezésben kérlik. Minthogy ebben a rovatban a legujobb technikai útmutatásokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, útszemlék, gépgyári munkásoknak az üzemben és azon kívül szükség van, ezért fogva valószínűleg a rovatról azok, akik megismerik. A havi ára egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. 28967a

Jogtudományi és
államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámvevőtanulmányok az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a "Versatus" jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41. II. 18. 28997

Csemegeszőlő
kitűnő fajok postaláda (5 ker.) bérmentve 2 K. 50 f. Kaszap Győző, Obecse.

Gyümölcsfa
diszta stb. őszi árjegyzékekkel ingyen szállít, kertfalakításokat elvállal **Weber faiskolója Békásmegyeren.** (Budapest mellett.)

Csemegeszőlőt
nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylival keverten és finom zamatu őszi barmazkol 5 kilónként 2 koronáért, métermázsanként 30 koronáért szállít **Müller J.** szőlőtelepe Kiskunhalason.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 133. TELEFON 62-80.

Önnel övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekéldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják. **Schiller Izidor** 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fra Anna Kaupa, Berlin, 247.** Lindenstr. 50.

Stenográfia
Bákkóci-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirás-oktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. A "Stenográfia" országos **Gabelsberger** gépirás- és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírás, gépirás, kereskedelmi számszéri és helyosírói számtanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású kurzusok. Az egyes tanfolyamok oklevéles gyorsírói- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok vezetés alatt állanak. Sokszorosító- és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag **Bákkóci-ut 60.** Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

Butor
részlete is melyen lezállított árban kapható a **Butor-Udvarban** Budapest, VI., Eötvös-ú. 17. (Ánusz-utca sarkán.) **A. Jegyzék ingyen.**

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnése nélkül megfigyelést a elűnt egyének és névtelen levelek irónak ki nyomozását, bel és külföldön. **Barna Libor János**, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28687

Kovácszén,
koks, briket, antracit jutányosan kapható, **Radnay Károlynál**, Budapest. 29065

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítéssel összes lemezteljesítéssel képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácsok, kertkerítések, koramillapok, Kőművelipapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór**, épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-ú. 72-74. Fiók üzlet Sziget-ut 5.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiatánárokat által oktatott szakfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Ivan** 1863-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger** szakiskola. (Csak **Liszt Ferenc** tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógéprezektől s más hirdetésünket utazó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át. 28944

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Részeggy --- 45.- frt
Vaságy matracozal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 3.50
Vas-és rézbutorok gyártásában. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 67-01.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása hátó-, ebédó-, szalon-urizsoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanulmányok teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán** jogi szeminariuma Rpost IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-ú. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

BUTOROK
hátó-, ebédó-, szalonberendezések, továbbá urizsoba, irodá berendezések és mahagumi butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bégarnitúrák eladása és vétele.
Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Közpály-utca sarkán.

szenczagios könyv
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalom: I. A heretizmus II. A nő és a prostitució az ókorban. III. A kereszténység ideje. IV. mai kor állapota. V. A prostitució világa. VI. A jövő iránya. Fényes László, a joles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű rellizmussal vizsgálja meg, az igazságnak teljesen megfelelő színtességgel és bátorssággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyosága az, miköz hibetelen gyorsan kelt el az első kiadás 40,000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szöveg nyomott oldatos könyv ára hémetes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is beküldhető. Kapható a "Molnárak Lapja" könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos-és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövekből. Költésvetés díjmentes.

A legelőnyösebb részlelfitésére
zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
készpénzbeni áron a legujobb rendszerű
bank hitel
utján kizárólag csak **Reményi** nagy magyar bankjában. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-ú. 58. szám.

Magán építő-iparos
iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágtól építész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Keresztény
középkori nő gazdaszszonynak ajánlkozik urasági vagy papi házhoz. Külső-belső gazdaság vezetését tökéletesen érti és kitűnően főz. **Czime Czor** Katalin, Zalazentgrót.

Cs. kir. szab. déli vaspályatársaság.
2882/G. szám.
Pályázati hirdetmény.
A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság a magyar vonalaira számára az 1909. évben szükségessé váló 2500 köbméter fenyőhasáb-tüzifa szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.
Ezen tűzifa beszállítása az 1909. évi március havában megkezdendő és legkésőbb 1909. júniusban befejezendő, de jogukban van ezen mennyiség egy ötödét esetleg már 1909. évi február havában bekövetelni.
A beszállításnak a magyar vonalaira valamely állomásra bérmentve kell történni. A szállítás a cs. kir. szab. déli vaspályatársaságnál érvényben levő és az üzletgazgatóság anyagszervezési osztályánál (I. Mészáros-utca 19.) megtekinthető és levélben is megszereshető részletes pályázati hirdetmény, valamint az általános és különleges szállítási feltételek alapján a fent kettő időben teljesítendő.
Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok, melyekhez a bántápnézről szóló letétjegy, a sajátkezűleg aláírt általános és különleges feltételek, továbbá a választott bírósági rendtartás cseleltandók, lepecsételve és ezen külsőzimmel ellátva: "Ajánlat fenyőhasáb-tüzifa szállítására" legkésőbb 1909. október hó 20-án déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletgazgatóságánál (Mészáros-utca 19.) benyújtandók, illetve beküldendők. Az árak bérmentve valamely déli vasuti magyar állomásra teendők.
A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletgazgatóságá fentterti magának azt a jogot, hogy a fenyőhasábfa szállítását esetleg részmenyiségekben is átengedhesse.
Az ajánlattevők ajánlatukra nézve a benyújtási hatánapotól számított négy hétiig szóban maradnak.
A szállítási feltételektől eltérő, vagy a meghatározott idő után beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Bpest, 1908. szept. 20-án. Az üzletgazgatóság.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel
Dr. Frös Vilmos
jogi szeminariuma, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

MEGHODITOTTUR A VILÁGOT!

Ez a gép a világ minden részén elterjedt. **WUNDERWOOD** (LITHOGRAPH) **ÉRTEKES BELEKÖRÖZÉS**

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, eladó vagy raktár
Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi csatlós Singer varógép zárszekrény nyel 5 évi állással osakia **SINGER A.**
mü gépszéknél Budapest, főzlet Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Nevelőnöket
német, angol, francziákat, beneolkat lelkiismeretes ajánlok, magyar oklevéles nevelőnöket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. **Szegheőné S. Lulza**, Budapest, VI. ker., Dessewly-utca 22. 28822.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. **Lizabell-utca sarkán**

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYJASOK
ADUNK EGY ÉLET NAGYBÉRT KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASTPARTUVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES
OLAJKÉP
ARA 10 KORONA. KÉPVESZŐK MINDENKÉPP FELVÉTELEK.
SZAVASZTÁS
MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉPÁNYTÓ ÉS FÉNYKÉPESZTEREPI MŰTEREM BUDAPEST, VI. KER. RÖTTENÜLLER-Ú. 40. KÜNYHUTVE. AZ 1908. ÉVI PÁRSZI MEMLETKÖZI KIÁLLITÁSON DISZTREVÉL, KERESZTÉTEL ÉS ARANYÉREMMEL.